Η ΟΔΟΣ

«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». (Ἰωάν. 14,6)

□ΕΤ□Α□□□□□□□ □□□□Δ□□ □□□□Δ□□□□ Δ□Δ□□□□
□□Δ□□□ □□□□□ □□□□□Π□□□Ω□ □□Δ□□
Δ□□□□□□□□□ ΔΩ□□□□□

□□□□□ 32

□□□□ 10□ • 2015

□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□
□□□□□□□
□Π□□□□□□

Περί φθόνου

Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Ὁ φθόνος εἶναι πολύ μεγάλο κακό. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει μεγαλύτερο. Διότι ἀκόμη καί ὁ μοιχός ἀπολαμβάνει κάποια ἡδονή γιά ἕνα μικρό διάστημα, ἀλλά στή συνέχεια σταματᾶ τήν ἁμαρτία του. Ὁ φθονερός ὅμως τιμωρεῖ καί κολάζει τόν ἑαυτό του καί ... οὐδέποτε σταματᾶ τήν ἁμαρτία του αὐτή, ἀλλά συνεχῶς τήν ἐνεργεῖ καί βρίσκεται μέσα σ' αὐτή. ...

Καί ὅταν συμβεῖ κάποια συμφορά στόν ἀδελφό ἤ στόν γείτονα, ὁ φθονερός χαίρεται, εὐχαριστεῖται καί ἀνακουφίζεται. Κι αὐτό, ἐπειδή θεωρεῖ τίς συμφορές τῶν ἄλλων ὡς δικές του εὐχάριστες καταστάσεις, ἐνῶ δική του συμφορά εἶναι ἡ εὐημερία καί ἡ ἀνακούφιση τῶν ἄλλων.

Οἱ ἄνθρωποι συνήθως αἰσθάνονται λύπη καί ὅταν ἀκόμη σφάζουν κάποιο ἄλογο ζῶο, κι ἐσύ, ὁ φθονερός, ὅταν διαπιστώνεις ὅτι κάποιος ἄνθρωπος εὐεργετεῖται, γίνεσαι θηρίο ἀνήμερο καί τρέμεις καί χλωμιάζεις; Ἀλήθεια, τί θά μποροῦσε νά ὑπάρξει χειρότερο ἀπ' αὐτή τή μανιακή κατάσταση; Γι' αὐτό ἀκριβῶς λοιπόν κατόρθωσαν οἱ πόρνοι καί οἱ τελῶνες νά εἰσέλθουν στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἐνῶ οἱ φθονεροί, ἄν καί βρίσκονταν μέσα, βγῆκαν ἔξω. Διότι λέει ὅτι «οἱ κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν θά διωχθοῦν ἔξω ἀπ' αὐτή» (Ματθ. 8,12).

Καί οἱ πόρνοι μέν καί οἱ τελῶνες, ξεπέρασαν τό πάθος τους καί ἀπέκτησαν ἐκεῖνα, τά ὁποῖα δέν ἤλπιζαν ποτέ νά ἀποκτήσουν, ἐνῶ οἱ φθονεροί ἔχασαν καί τά ἀγαθά πού εἶχαν. Καί εἶναι φυσικό αὐτό. Γιατί τό πάθος αὐτό τοῦ φθόνου κάνει τόν ἄνθρωπο διάβολο. Ὁ φθόνος κάνει τόν ἄνθρωπο ἄγριο δαίμονα. Ἐξαιτίας αὐτοῦ συνέβη καί ὁ πρῶτος φόνος πάνω στή γῆ. Ἐξαιτίας τοῦ πάθους αὐτοῦ μολύνθηκε μέ αἷμα ἡ γῆ.

Ἄλλα εἶναι πολύ εὔκολο νά μιλάει κανείς, κατηγορώντας τό πάθος τοῦ φθόνου, ὅμως εἶναι δύσκολο νά ἀπαλλαγεῖ ἀπ' αὐτό. Γι' αὐτό ἄς ἐξετάσουμε πώς μποροῦμε νά τό ἀποφύγουμε καί νά διώξουμε ἀπό τήν ψυχή μας αὐτή τήν ἐμπαθῆ κατάσταση, αὐτή τήν πονηρία. Θά μπορέσουμε νά ἀποτινάξουμε τό πάθος αὐτό, ἄν σκεφθοῦμε ὡς ἑξῆς: Ὅπως δέν ἐπιτρέπεται νά εἰσέλθει στήν Ἐκκλησία αὐτός πού ἔχει πορνεύσει, ἔτσι δέν ἐπιτρέπεται νά εἰσέλθει σ' αὐτήν

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Τό περιοδικό αὐτό εἶναι ἀφιερωμένο στό πάθος τῆς ζήλειας. Ἡ ζήλεια ταλαιπωρεῖ ὅλους σχεδόν τούς ἀνθρώπους. Ἡ ζήλεια εἶναι κόρη τοῦ πολυκέφαλου πάθους τοῦ ἐγωισμοῦ καί γι' αὐτό εἶναι κι αὐτή πολυποίκιλη. Εἶναι ψυχικό πάθος, κρύβεται μέ διάφορους τρόπους καί δέν ἀποκαλύπτεται γιά νά μή ντροπιαστεῖ ὁ κάτοχός της. Ὁ ζηλιάρης δέν βλάπτει τόσο τούς ζηλευόμενους, ὅσο τόν ἑαυτό του. Ἡ ζήλεια εἶναι σάν ἕνα σαράκι πού κατατρώει τόν ἄνθρωπο ἐσωτερικά καί τόν διαλύει. Οἱ ἀγωνιζόμενοι χριστιανοί ἐκτός τῶν ἄλλων παθῶν ἔχουν νά πολεμήσουν καί αὐτό τό πάθος.

Λόγῳ φυσικοῦ καί κοινωνικοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἀναπτύσσεται εὔκολα ἡ ζήλεια γιά τά ἀγαθά καί τά χαρίσματα τοῦ ἄλλου. Τήν ἐποχή τῆς πρωτόγονης ζωῆς καί τῆς βαρβαρότητας οἱ δυνατοί σωματικά εἶχαν μεγαλύτερες πιθανότητες νά ἐπιβιώσουν καί γι' αὐτό ἡ δύναμή τους ἦταν ἰδιαίτερα ἀξιοζήλευτη. Τήν ἐποχή τή σημερινή, πού ζοῦμε σέ ἕναν τεχνικό πολιτισμό, ἔχουν περισσότερες πιθανότητες νά ἐπιβιώσουν καί νά ἀναδειχθοῦν κοινωνικά οἱ μορφωμένοι, γι' αὐτό ἡ ἐξυπνάδα εἶναι σήμερα τό πιό ἀξιοζήλευτο προσόν. Ξεχνοῦν οἱ ἄνθρωποι πώς ὅλα στή ζωή εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ καί ὅτι θά ζητηθεῖ λόγος στή μέλλουσα κρίση γιά τήν καλή χρήση τους. Ὅλοι χρειάζεται νά εὐχαριστοῦν τόν Θεό γιά τά δῶρα Του καί νά τοῦ ζητοῦν τή βοήθειά Του γιά τήν καλλιέργειά τους.

Ὁ Θεός ἔδωσε σέ ὅλους κάποια ἰδιαίτερα φυσικά χαρίσματα, γιά νά μποροῦν ὅλοι νά συνεισφέρουν στή ζωή. Ἐπίσης ὁ Θεός δέν ἔδωσε σέ ὅλους κάποια χαρίσματα, γιά νά μή βλαφτοῦν στή σωτηρία τους. Ὁ πολυχαρισματοῦχος κινδυνεύει νά ἀποκτήσει ἐγωισμό καί νά βλαφτεῖ πνευματικά. Ὁ ἔχων κάποιες ἐλλείψεις διευκολύνεται νά παραμείνει ταπεινός καί νά βοηθηθεῖ στή σωτηρία του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ζήλεια: ὑπαρξιακό τό πρόβλημα, ὑπαρξιακή ἡ λύση, *Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ,* σελ. 3
Ὁ φθόνος στήν Καινή Διαθήκη, *Πρωτοπρ. Ἰωάννου Σκιαδαρέση,* σελ. 5
Τό συναίσθημα τῆς ζήλειας ἀπό ἄποψη χριαστιανοπαιδαγωγική, *Ἐμμανουήλ Π. Περσελῆ,* σελ. 8
«Ὁ ὕπνος τῆς ψυχῆς», *Ἀρχιμ. Ἱερεμίου Γεωργαλῆ,* σελ. 10
Ζηλεύω-Θαυμάζω-Ἀνακαλύπτω-Προσφέρω-Εὐχαριστῶ, *Πρωτ. Νεκτάριου Κάνια,* σελ. 11
Ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος, *Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου,* σελ. 14
Λόγος Κατηχητήριος ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, σελ. 19
Πατριαρχική Ἀπόδειξις ἐπί τῷ Ἁγίῳ Πάσχα, σελ. 20
Πασχάλιο μήνυμα Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, σελ. 22
«Ποῦ πορευθῶ;», *Πρωτοπρ. Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη,* σελ. 23
Ὀρθοδοξία καί αἵρεση στίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας, *Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Γ. Μύρου, Δρ. Θ.,* σελ. 24
Πῶς συμμετέχει ἡ φύση στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, *Παρασκευῆς Μαντικοῦ,* σελ. 26
Εἰδήσεις Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, σελ. 30
Εἰδήσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως, σελ. 32
Ἱεροψαλτικά Νέα, σελ. 39
Ἀπόψεις καί Σχόλια, *Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου,* σελ. 40

Η ΟΔΟΣ

Κωδικός ἐντύπου ISSN 1790-6733

[illegible]
[illegible]
Τηλέφωνο: 22410 34300
Fax: 22410 73480
Internet: www.imr.gr
e-mail: imrodou@imr.gr
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
Τ. [illegible]

[illegible]
[illegible]
ALPHA BANK
822002002008824

[illegible]
[illegible]
Τ.Θ. [illegible]
[illegible] 12-16, [illegible]
Τηλ. 210-9217513,
Fax: 210-9237033
www.eptalofos.gr
e-mail: info@eptalofos.gr

καί ὁ φθονερός. Καί μάλιστα πολύ περισσότερο ὁ φθονερός, παρά ἐκεῖνος. Σήμερα βέβαια ὁ φθόνος θεωρεῖται κάτι μικρό καί τιποτένιο, γι' αὐτό παραμελεῖται. Ἄν ὅμως κατανοήσουμε πόσο κακό εἶναι καί πόσο βλάπτει οὐσιαστικά τήν ψυχή μας, τότε θά προσπαθήσουμε νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό αὐτό τό πάθος.

Κλάψε λοιπόν καί στέναξε, ἀδελφέ. Θρήνησε καί παρακάλεσε τόν Θεό. Κατάλαβε, ἐπιτέλους, ὅτι βρίσκεσαι σέ φοβερό ἁμάρτημα καί πρέπει νά μετανοήσεις. Ἄν κρατήσεις αὐτή τή στάση στό θέμα αὐτό, γρήγορα θά ἀπαλλαγεῖς ἀπό τό φθόνο.

Καί ποιός ἀγνοεῖ, θά πεῖ κάποιος, ὅτι ὁ φθόνος εἶναι κακό; Κανείς βέβαια δέν τό ἀγνοεῖ, ἀλλά δέν τό ἀξιολογοῦν οἱ ἄνθρωποι ὡς τόσο βαρύ παράπτωμα, ὅπως τήν πορνεία καί τή μοιχεία. Διότι πότε συνέβη νά ἐλεεινολογήσει κάποιος αὐστηρά τόν ἑαυτό του, ἐπειδή φθόνησε κάποιον; Πότε παρακάλεσε τόν Θεό γι' αὐτό τό πάθος του, γιά νά τόν ἐλεήσει καί νά τόν εὐσπλαγχνισθεῖ; Κανείς ποτέ δέν τό ἔπραξε αὐτό.

Ἐκτός ἀπ' αὐτά ἀναλογίσου καί τοῦτο, ὅτι δηλαδή μέ τό φθόνο πού ἐκδηλώνεις πρός τόν ἄλλον, δέν βλάπτεις ἐκεῖνον πού φθονεῖς, ἀλλά στρέφεις τό ξίφος ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ σου. Γιατί, στ' ἀλήθεια, σέ τί ἔβλαψε ὁ Κάϊν τόν Ἄβελ; Δέν τόν ἔστειλε ἐκεῖνον μία ὥρα γρηγορότερα στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, τόν ἑαυτό του ὅμως τόν περιέπλεξε μέσα σέ ἀμέτρητα κακά; ... Ἀλλά καί τά παιδιά τοῦ Ἰακώβ, τί χειρότερο θά μποροῦσαν νά κάνουν στόν Ἰωσήφ, πού παρά λίγο νά τόν φονεύσουν; Μήπως αὐτοί δέν ταλαιπωρήθηκαν ἀπό τήν πείνα καί δέν κινδύνευσαν σέ μεγάλο βαθμό στό ταξίδι τούς πρός τήν Αἴγυπτο, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔγινε βασιλιάς ὁλόκληρης τῆς Αἰγύπτου;

Ὅσο δηλαδή περισσότερο φθονεῖς κάποιον, τόσο γίνεσαι αἰτία νά ἀποκτήσει αὐτός περισσότερη καί μεγαλύτερη εὐλογία στή ζωή του. Διότι ὁ Θεός παρακολουθεῖ τό καθετί. Καί ὅταν δεῖ νά ἀδικεῖται ἐκεῖνος πού δέν ἔχει διαπράξει τίποτε τό κακό καί τό ἄδικο, ἐπεμβαίνει Ἐκεῖνος καί τόν ἀδικούμενο τόν ἐξυψώνει καί τόν δοξάζει, ἐνῶ σέ σένα πού φθονεῖς ἐπιτρέπει νά τιμωρηθεῖς καί νά κολασθεῖς. ...

Ἄς ἐξολοθρεύσουμε λοιπόν τό πολυκέφαλο αὐτό θηρίο. Καί τό λέω πολυκέφαλο, γιατί ὑπάρχουν πολλά εἴδη φθόνου. ...

Ζήλεια: ὑπαρξιακό τό πρόβλημα, ὑπαρξιακή ἡ λύση

Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ

Ζήλεια! Δυσάρεστο συναίσθημα ὁμολογουμένως, συχνό καί ἐνίοτε ἀναπόφευκτο ἀπό τήν ἄλλη πλευρά. Μάλιστα μερικές φορές θεωρεῖται καί ἀναγκαῖο, ὅπως θά δοῦμε στή συνέχεια. Τί πρέπει νά κάνουμε μέ αὐτό;

Γιά νά καταλήξουμε σέ κάποια χρήσιμα συμπεράσματα θά χρειασθῆ νά διακρίνουμε εἴδη ζήλειας. Συγκεκριμένα:

Α) Ζήλεια μεταξύ ἀδελφῶν. Οἱ γονεῖς ἔχουν συχνά πικρή ἐμπειρία ἀπό αὐτή, διότι δημιουργεῖ ἐντάσεις πού ἐνδέχεται νά φθάσουν σέ ἀδιέξοδα. Τά συνηθέστερα συμπτώματά της εἶναι καυγάδες τῶν παιδιῶν, παράπονα, ψυχοσωματικά συμπτώματα (πονοκέφαλοι, πονόκοιλοι, ἐνούρηση), μελαγχολικές τάσεις, πτώση τῆς σχολικῆς ἐπίδοσης, ἐπιθετικότητα, παραβατικότητα.

Ὁρισμένοι γονεῖς ὁρκίζονται πώς εἶναι πολύ προσεκτικοί καί πώς δέν δίνουν καμιά ἀφορμή γιά ζήλεια μέ τήν συμπεριφορά τους. Ἐξ αὐτῶν κάποιοι ἔχουν δίκιο: τό παιδί τους πού ζηλεύει ἔχει αὐξημένες συναισθηματικές ἀνάγκες καί τότε αὐτοί πρέπει νά ἐφεύρουν νέους τρόπους παρουσίας τους καί ἐνασχόλησης μαζί του. Ἄλλοι, ὅμως, νομίζουν πώς εἶναι «ἐντάξει» ἐνῶ τούς ξεφεύγουν ἄπειρες λεπτομέρειες στήν καθημερινότητα. Πολλές φορές ἡ εὔνοιά μας πρός ἕνα παιδί μας εἶναι ἄγνωστη καί σέ μᾶς τούς ἴδιους. Κανένα παιδί δέν ἀνατρέφεται μέ τόν ἴδιο τρόπο ὅπως τά ἀδέλφια του, ἀκόμη καί ἄν αὐτή εἶναι ἡ συνειδητή πρόθεση τῶν γονέων του. Κάθε παιδί ἀπαιτεῖ προσωπικό χρόνο ὥστε νά ἀποκτήσουμε ἐπίγνωση τῶν ἰδιαιτεροτήτων του. Μέ τόν τρόπο αὐτό θά αἰσθανθῆ ὅτι μετρᾶ ὡς ὕπαρξη γιά τούς γονεῖς του.

Β) Ἀνταγωνιστική ζήλεια. Αὐτή ἐνδέχεται νά παρατηρεῖται μεταξύ συγγενῶν ἤ φίλων, ἐνίοτε καί μεταξύ γειτόνων ἤ χωριανῶν. Κεντρική ἰδέα της εἶναι ἡ μειονεξία τήν ὁποία κανείς αἰσθάνεται ὅταν ὁ ἄλλος ὑπερτερεῖ σέ κάτι, ἀπό τά ὑλικά (π.χ. σπίτι, αὐτοκίνητο, ἐργασία) μέχρι τά πιό οὐσιώδη (π.χ. ἀδυναμία ἐξεύρεσης συζύγου τοῦ ἰδίου ἤ τῶν παιδιῶν του ἔναντι ὅσων ἔχουν ἤδη βρεῖ, ἄτεκνοι ἤ ὀλιγότεκνοι ἔναντι τῶν 'κανονικῶν', ἀσθενεῖς ἤ ἀνάπηροι ἔναντι τῶν ὑγιῶν, ὑπέρβαροι ἔναντι τῶν φυσιολογικῶν κ.ἄ.).

Κοινό χαρακτηριστικό τῶν μορφῶν ζήλειας αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι ἡ ἀνασφάλεια ὅτι ὁ ἑαυτός δέν ἀξίζει. Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις ἕνα στοιχεῖο ἔχει ἀναγορευθῆ σέ κριτήριο ἀξίας, δηλαδή ἔγινε τό λάθος πού ἐπισημαίνει ὁ Μ. Βασίλειος ὅταν λέγει: «Ἄλλο ἐσύ ὡς ἄνθρωπος, ἄλλο τά περί ἐσέ (μόρφωση, κύρος, ἐξουσία, φήμη), καί ἄλλο τά δικά σου (περιουσία). Μήν τά συγχέεις». Δυστυχῶς ἡ σύγχυση αὐτή εἶναι διαδεδομένη: μή ἐπικεντρούμενοι στόν πυρήνα τῆς ὕπαρξής μας ἐκλαμβάνουμε ὅλα τά ὑπόλοιπα ὡς αὐτά πού μᾶς καταξιώνουν. Τό κέντρο βάρους τῆς ζωῆς μας βρίσκεται ἔξω ἀπό τόν ἑαυτό μας, ἰδιαίτερα στήν ὑπερκαταναλωτική ἐποχή μας, πού οἱ ἄνθρωποι πείθονται ὅτι δέν ἀξίζουν χωρίς κάποια συγκεκριμένα προϊόντα.

Θά μπορούσαμε νά ὀνομάσουμε τή ζήλεια αὐτή ναρκισσιστικό πλῆγμα, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι

ὁ ἄνθρωπος δέν ὑποφέρει ἀπό τήν ἔλλειψη καθεαυτή κάποιου ἀγαθοῦ, ἀλλά ἀπό τήν ἰδέα ὅτι αὐτό τοῦ λείπει, ἀπό τήν συνειδητοποίηση πώς ὑστερεῖ ἔναντι τῶν ἄλλων. Στίς περισσότερες περιπτώσεις δέν γνωρίζει ὁ ἴδιος τά προτερήματα καί χαρίσματά του.

Γ) Ἐρωτική ζήλεια. Ἐδῶ μποροῦμε νά τή διακρίνουμε σέ φυσιολογική (δηλαδή ὅταν ὁ ἕνας ἐκ τῶν δυό δίνει ἀφορμές στόν ἄλλο νά ζηλέψει) καί σέ παθολογική (ὅταν πρόκειται γιά ἀβάσιμη καχυποψία τοῦ ἄλλου). Ἡ πρώτη θεωρεῖται ἐπιβεβλημένη: «Γιατί δέν ζηλεύει; Δέν μ' ἀγαπᾶ;». Ἡ δεύτερη συνοδεύεται συνήθως ἀπό κάποια ψυχοπαθολογία καί μπορεῖ νά λάβει διαστάσεις βασανιστικές καί γιά τούς δυό.

Τό ἀποτελεσματικότερο μέσο κατά τῆς ἐρωτικῆς ζήλειας εἶναι ἡ πρόληψη. Αὐτό σημαίνει ὅτι δέν θά διαπράξει κανείς κάτι πού θά ἔκανε τόν ἄλλο νά ζηλέψει δικαιολογημένα, ἀλλά καί ὅτι θά εἶναι τόσο καλός σύντροφος, ὥστε νά μήν φέρει τόν ἄλλο σέ θέση νά κάνει κάτι γιά τό ὁποῖο κατόπιν ὁ ἴδιος θά ζηλέψει.

Ὅπως ἀντιλαμβανόμαστε καί ἀπό τά τρία εἴδη ζήλειας, τά αἴτιά της βρίσκονται βαθιά στήν ψυχή. Ἡ ζήλεια δέν εἶναι ἕνα πρόβλημα 'τεχνικό' καί δευτερεῦον, οὔτε μία ἰδιοτροπία τοῦ ζηλεύοντος (κάτι πού θά βόλευε ὁπωσδήποτε). Ἡ ζήλεια ἀποτελεῖ ὑπαρξιακό ζήτημα. Κλονίζει τά θεμέλια τῆς ὕπαρξης ὁλόκληρης, τό αἴσθημα ἀσφάλειας καί ἀξίας. Ἀποσταθεροποιεῖ τόν ἄνθρωπο ἀπό τίς προηγούμενες ἰσορροπίες του πού τοῦ ἔδιναν νόημα στή ζωή του. Γεννᾶ μία βαθειά δυστυχία καί σέ κάνει νά μή βλέπεις τήν ὀμορφιά γύρω σου καί νά περιφρονεῖς τήν ὅποια ἀλήθεια, πού τολμᾶ νά ἀγνοεῖ τή δική σου προσωπική ἀλήθεια.

Ἕνα ὑπαρξιακό ζήτημα ἐπιδέχεται μόνο ὑπαρξιακή λύση. Ἡ ζήλεια (ἀκόμη καί ἡ δικαιολογημένη λόγῳ ἀπιστίας) ἀπαιτεῖ ἰσχυρότατα θεμέλια τῆς ὕπαρξης, τέτοια πού νά μήν κλονίζονται μπροστά στά γεγονότα τῆς ζωῆς ἤ τούς προβληματικούς λογισμούς. Θεραπεία τῆς ζήλειας εἶναι ἡ αἴσθηση, καλύτερα ἡ βεβαιότητα, ὅτι ὁ Θεός μέ ἀγαπᾶ. Ὅτι γιά τόν Θεό ἀξίζω.

Πράγματι, ὁλόκληρη ἡ ἱστορία τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ δείχνει ὅτι γιά τόν Θεό εἴμαστε πολύτιμοι. Τόσο πού νά μᾶς ἀγοράζει μέ τόν πόνο Του καί τό αἷμα Του. Αὐτή ἡ διεκδίκηση πού μᾶς ἀσκεῖ ὁ Θεός περιγράφεται στή γλώσσα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὡς «ζήλεια» Του. Τήν ἴδια ὥρα πού δηλώνει ζηλότυπος, ἀγκαλιάζει μέ στοργή τόν λαό Του καί τόν φροντίζει (Ἰωήλ 2: 18). Πρόκειται γιά μία ἐντελῶς διαφορετική «ζήλεια». Ὁ Θεός δέν ζηλεύει κάποιον ἄλλον ἰσάξιό Του, διότι ἁπλά αὐτός ὁ ἄλλος δέν ὑπάρχει. Ἡ «ζήλεια» Του εἶναι ἔκφραση τῆς μονομεροῦς (καί συχνά χωρίς ἀνταπόκριση) ἀγάπης Του.

Ἀλλά στήν πραγματικότητα ὁ Θεός μᾶς διεκδικεῖ ἐπειδή μᾶς ἀγαπᾶ. Ὅπως ἕνας ἄνδρας ἤ γυναίκα αἰσθάνονται κολακευμένοι ὅταν τούς διεκδικεῖ ἐπίμονα ἕνας ὑποψήφιος σύντροφος, ἔτσι ἀκριβῶς καί ὁ ἄνθρωπος, ὅταν συνειδητοποιήσει τήν ἀγάπη τήν ὁποία ὁ Θεός τρέφει γι' αὐτόν, ἀρχίζει νά ἀντιλαμβάνεται τήν δική του ἀξία. Εἰδικά ὅταν ἐμβαθύνει στίς θεϊκές δωρεές (ὅτι δηλαδή ὁ Θεός πέθανε καί ἀναστήθηκε γι' αὐτόν, ὅτι τόν ἐνέταξε στό σῶμα Του μέ τό Βάπτισμα ὅτι τοῦ χάρισε Ἅγιο Πνεῦμα μέ τό Χρῖσμα, ὅτι τόν τρέφει μέ τόν Ἑαυτό Του στή Θεία Εὐχαριστία, ὅτι τοῦ ἔχει κρατήσει θέση στή Βασιλεία Του), τότε γεμίζει ἀπό αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης καί ἀντίστοιχης ἀγάπης. Τότε δέν ὑπάρχει πλέον περιθώριο γιά ζήλεια.

Τά παραπάνω δέν σημαίνουν ὅτι θά ἀγνοήσουμε τίς ἀνθρώπινες παρεμβάσεις πού ὡς γονεῖς ἤ ὡς σύντροφοι πρέπει νά κάνουμε προκειμένου νά ἐξαλειφθῆ ἡ ζήλεια τοῦ ἄλλου. Ὑποδεικνύουν ὅμως ὅσα εἶναι ἀπαραίτητο νά γίνουν, ὥστε νά μή βρίσκει πλέον ἐρείσματα ἡ ζήλεια μέσα στήν ψυχή. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἀντλεῖ δύναμη ἀπό ἐσωτερική πηγή αὐτοεκτίμησης, ὄχι φαντασιακή ἤ ναρκισσιστική, ἀλλά πραγματική, στή βάση τῆς Δημιουργίας καί τῆς Θείας Οἰκονομίας. ■

Ὁ φθόνος στήν Καινή Διαθήκη

Πρωτοπ. Ἰωάννου Σκιαδαρέση, Ἀν. Καθηγητῆ Πανεπιστημίου

Ἀπό τά Λεξικά ὡς φθόνος ὁρίζεται τό αἴσθημα τῆς λύπης πού νιώθει κανείς γιά τήν ὑπεροχή, τή χαρά ἤ τήν ἐπιτυχία τοῦ ἄλλου. Στήν ἀρχαιότητα ἐθεωρεῖτο τό ἔσχατο τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτημάτων. Στήν Κ. Διαθήκη ὁ φθόνος εἶναι καθαρά προϊόν τῆς σαρκός, δηλαδή τῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου πού ὑποκινεῖται ἀπό τό κακό, καί ἡ ὁποία δέν τελεῖ ὑπό τήν ἁγιαστική χάρη τοῦ Πνεύματος· γι'αὐτό καί κατατάσσεται στά ἔργα *«τῆς σαρκός»*.

Νά ξεκινήσουμε μέ μιά ματιά γιά τόν φθόνο στήν Π. Διαθήκη:

1. Ὁ φθόνος στήν Παλαιά Διαθήκη

Ἀπό τίς ἑπτά φορές πού οἱ λέξεις *«φθόνος»*, *«φθονεῖν»* καί *«φθονερός»* ἀπαντοῦν στήν Π. Διαθήκη[1] προκύπτουν βασικά χαρακτηριστικά τοῦ φθόνου, τά ὁποῖα συναντοῦμε καί στήν Καινή Διαθήκη:

α) ὅτι πατέρας τοῦ φθόνου λογίζεται ὁ διάβολος, ὁ ὁποῖος φθόνησε γιά πρώτη φορά τούς πρωτόπλαστους στήν παραδείσια ζωή τους καί ὅτι ὁ θάνατος, πού ἐπικράτησε στούς ἀνθρώπους μετά τήν πρώτη παράβαση, εἶναι ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ φθόνου τοῦ διαβόλου·

β) ὅτι ὁ φθόνος ἀπομάκρυνε γενικά τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν κοινωνία καί σχέση μέ τόν Θεό τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀγαθότητας καί τόν ἔκανε ἐχθρό τῆς σοφίας του, πού ἀγκαλιάζει ὅλους·

γ) ὅτι ὁ φθόνος πέρασε στούς ἀνθρώπους ὡς βασική φθορά καί συστατικό τῆς φύσης τους σέ τέτοιο βαθμό πού λιώνει κυριολεκτικά τόν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος κατέχεται καί καθοδηγεῖται ἀπό αὐτόν·

δ) ὅτι ὁ φθόνος συμπορεύτηκε μέ τήν φιλαργυρία καί ὅτι εἶναι ἀποτρεπτικός καί ἀρνητικός παράγοντας γιά τήν ὅποια διάθεση ἀνοιχτότητάς μας πρός τόν ἀδελφό καί

ε) ὅτι ὁ φθόνος ὁδηγεῖ περαιτέρω τόν ἄνθρωπο σέ μύριες διαβολές καί ἀρνητικές συμπεριφορές μέχρι καί τόν φόνο, κατά τοῦ ἀδελφοῦ καί τοῦ συνανθρώπου του.

Μιά ἰδιαίτερη παρατήρηση ἐπιβάλλεται νά κάνουμε στό σημεῖο αὐτό: Ἐνῶ στήν Π. Διαθήκη ὁ φθόνος, ὡς ἀνθρώπινη κατάσταση, ἔχει πάντα ἀρνητική σημασία καί χαρακτηρίζει ἀρνητικό συναίσθημα, σέ κάποιες περιπτώσεις[2], ἀπό κοινοῦ μέ τή λέξη *«ζῆλος»*, ἤ τή λέξη *«θυμός»*, ἔχει θετική σημασία. Εἶναι ἀκριβῶς οἱ περιπτώσεις πού ἀποδίδεται στόν Θεό μιά ζηλότυπη ἀπαίτηση γιά ἀποκλειστική ἀγάπη, ἀφοσίωση καί λατρεία ἐκ μέρους τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ. Σ' αὐτό ὅμως τό θέμα θά ἀναφερθοῦμε πάλι μέ συντομία λίγο παρακάτω.

Ὁ φθόνος ὅμως παρουσιάζει τήν ἀποκρουστική του ὄψη ἀλλά καί τήν ἀποδυνάμωσή του, κυρίως στήν Κ. Διαθήκη.

2. Ὁ φθόνος στήν Καινή Διαθήκη

Ἀπό τίς ἔντεκα φορές πού τό *«φθονεῖν»* καί *«ὁ φθόνος»* συναντᾶται συνολικά στήν Κ. Διαθήκη[3] ἀποκομίζει κανείς τήν ἐξῆς εἰκόνα γιά τήν ἀρνητικότατη αὐτή κατάσταση τοῦ φθόνου.

Ἀκολουθώντας τή γραμμή τῆς Π. Διαθήκης

υἱοθετεῖ καί ἡ Καινή τήν πεποίθηση ὅτι γενικά τό κακό, ἔκφραση τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ ὁ φθόνος, εἰσῆλθε στόν κόσμο ἀπό τόν διάβολο[4]. Τοῦ φθόνου πηγή καί ἐμπνευστής εἶναι ὁ διάβολος, ὁ ὁποῖος φθόνησε τόν ἄνθρωπο καί τή στέρεη καί ἀνοδική σχέση του μέ τόν Θεό. Μέ ἄλλα λόγια, ὅπως πατέρας τοῦ ψεύδους εἶναι ὁ διάβολος[5] ἔτσι καί πατέρας τοῦ φθόνου εἶναι ἐπίσης ὁ διάβολος. Ἀπό αὐτόν ξεκίνησε τό μίσος καί ἡ ζήλεια κατά τοῦ ἀνθρώπου γιά τήν προκοπή του μέσα στήν παραδεισένια ζωή καί συνεχίζεται ἔκτοτε στήν ἱστορία. Ὁ Ἄβελ[6] ὑπῆρξε θύμα τοῦ φθόνου τοῦ ἀδελφοῦ του Κάϊν καί ὁ Ἰωσήφ[7] στήν Αἴγυπτο ἐπίσης ἦταν θύμα τοῦ φθόνου τῶν ἀδελφῶν του, γιά νά ἀρκεστοῦμε στά παραδείγματα αὐτά, παραδείγματα παρουσίας φθόνου καί τραγικῆς ἀπουσίας τῆς ἀγάπης ἀπό τήν ἀνθρώπινη-ἀδελφική καρδιά.

Ἡ σκέψη αὐτή σχετικά μέ τόν διάβολο, ὡς πατέρα καί ὑποκινητή τοῦ φθόνου πού διαπερνάει ὅλη τήν Παλαιά, χάνει στήν Καινή τήν ἰοβόλο δύναμή της, ἐξαιτίας τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Γιατί στό σταυρό τοῦ Χριστοῦ καί στό ἐξιλαστήριο αἷμα του καταλύθηκε, διά τῆς συγγνώμης[8], τό κεντρί τοῦ διαβόλου καί ἔσπασε ἡ ραχοκοκαλιά του. Συνεχίζει ὡστόσο, ὅπως κάνει τό φίδι, νά κουνιέται πρός ὥραν, νά ἔρπει καί νά τσιμπάει τόν ἄνθρωπο, παρόλο πού νικήθηκε ἀπό τόν Χριστό, ὥς τήν τελική του συντριβή στά ἔσχατα. Δέν μπορεῖ ὅμως νά ἐπιφέρει στόν πιστό θανατηφόρο χτύπημα, δέν μπορεῖ νά ρίξει τό θανατηφόρο δηλητήριό του στόν ἄνθρωπο, γιατί διά τοῦ σταυροῦ καί τῆς ἀνάστασης νεκρώθηκε τό κεντρί του.

α. Πίσω ἀπό τόν ἱστορικό σταυρό τοῦ Χριστοῦ ὁ φθόνος τῶν θρησκευτικῶν ἡγετῶν.

Βασική θέση τῆς Κ. Διαθήκης εἶναι ὅτι τό ἀντικείμενο τοῦ διαβολικοῦ φθόνου εἶναι κυρίως ὁ Χριστός. Τό πρόσωπο καί ὅλο τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ ἀπετέλεσε ἀντικείμενο φθόνου. Καί μόνο μέ τούς γνωστούς πειρασμούς τοῦ Χριστοῦ[9] φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ διάβολος φθόνησε ὅλη τήν ἐπίγεια δραστηριότητά του καί τήν τελική προοπτική της, πού εἶναι ἡ διά τοῦ σταυροῦ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Καί συνόδευσε πράγματι τόν Χριστό, σέ ὅλη τήν ἐπί γῆς πορεία του, ἡ διαβολική μοχθηρία, ἡ ὁποία ἐκδηλώθηκε ποικιλότροπα μέ τά ὄργανά της, κυρίως τούς θρησκευτικούς ἡγέτες τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ εὐαγγελιστές Μᾶρκος καί Ματθαῖος σημειώνουν λ.χ. ὅτι ὁ Πιλάτος, μάταια προσπάθησε νά ἀποσπάσει ἀπό τόν ὄχλο ἀθωωτική πρόταση ὑπέρ τοῦ Χριστοῦ, διότι γνώριζε ὅτι «διά φθόνον» (ἐξαιτίας τοῦ φθόνου) *«παραδεδώκεισαν»*[10] ἤ *«παρέδωκαν αὐτόν»*[11]. Καί ἔτσι ὁ Χριστός ἐκουσίως μέν πορεύτηκε πρός τόν σταυρό, ἀκολουθώντας τήν προαιώνια καί σεσιγημένη βουλή τοῦ Θεοῦ· ἱστορικά ὅμως καί ἐν χρόνῳ ὁ σταυρός ἦταν ἔργο τοῦ φθόνου τῶν Ἰουδαίων καί μάλιστα τῶν θρησκευτικῶν ἡγετῶν. Ἔτσι τό μυστήριο τοῦ σταυροῦ παραμένει στό ἔπακρον ἀντινομικό μυστήριο. Εἶναι μυστήριο τῆς προαιώνιας βουλῆς τοῦ Θεοῦ καί ταυτόχρονα ἔργο τοῦ φθόνου τῶν ἀνθρώπων.

β. Ὁ ἀνθρώπινος φθόνος ὡς ἔργο τῆς σαρκός

Ἡ Κ. Διαθήκη μᾶς λέει ἐπίσης κατά κόρον ὅτι ὁ ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους φθόνος εἶναι ἀφύσικος, γιατί δέν εἶναι καρπός τοῦ Πνεύματος, ἀλλά τῆς σαρκός καί τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπιθυμιῶν μας[12]. Ὁ Παῦλος μάλιστα τόν κατατάσσει ἀνάμεσα στή μοιχεία, τήν πορνεία, τήν ἠθική ἀκαθαρσία, τήν εἰδωλολατρία, τή μαγεία, τίς ἔχθρες, τίς φιλονικίες, τίς ζήλιες, τούς θυμούς, τούς διαπληκτισμούς, τίς διχόνοιες, τά σχίσματα, τούς φόνους, τίς μέθες, τίς ἀσωτίες καί πολλά παρεπόμενα.

Ὁ φθόνος ὡς «σής (σκουλίκι) ὀστέων»[13] κατατρώγει τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Γεννᾶ ἔριδες. Δέν ἀνέχεται τήν πρόοδο τοῦ ἄλλου. Λογίζεται διαρκῶς τή βλάβη του. Ὀρθώνεται ἀνάμεσα σέ ἀδέλφια[14], ἀνάμεσα σέ συζύγους[15], ἀνάμεσα σέ λαούς[16], ἀνάμεσα στόν δίκαιο καί τόν ἀσεβῆ[17]. Φθείρει τήν ἑνότητα τῆς χριστιανικῆς κοινότητας μέ τίς ἔριδες[18], τίς διχοστασίες[19], μέ τήν πικρία καί τή φιλονικία[20]. Ὁ Χρυσόστομος θά πεῖ κατηγορηματικά: «ὁ φθόνος προέρχεται ἀπό τήν κενοδοξία καί ἀπό τό φθόνο πηγάζουν τά μύρια κακά».

Ὁ φθόνος καί ἡ ἔριδα φυτρώνει συχνά καί

μέσα σέ χώρους, πού δέν θά ἔπρεπε. Ἐννοῶ ἐκκλησιαστικούς. Γι' αὐτό καί ὁ Παῦλος στούς Φιλιππήσιους θά πεῖ ὅτι ὁ φθόνος καί οἱ ἔριδες δέν συμβιβάζονται π.χ. μέ τήν ἐκκλησιστική ζωή. Δέν συμβιβάζονται μέ τούς χριστιανικούς κύκλους. Εἶναι ἐντελῶς ἀταίριαστες μέ τό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ[21]. Ἡ κενοδοξία καί ἡ ματαιοδοξία δέν θά πρέπει νά ἀποτελοῦν ἀνομολόγητο κίνητρο τῶν πράξεών μας, ἀκόμη καί αὐτῶν πού θεωροῦνται ἄκρως ἐκκλησιαστικές, γιατί προκαλοῦμε φθόνο.

γ. Οἱ Χριστιανοί, ἀνοιχτοί στή ζωή τοῦ Πνεύματος

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γεμάτος εἰλικρίνεια, θά ὁμολογήσει ὅτι ὡς ἄνθρωποι τῆς σάρκας εἴμασταν κάποτε καί μεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι μακράν τοῦ Θεοῦ καί τῆς ἀγάπης. Δουλεύοντες σέ ποικίλες ἐπιθυμίες καί ἡδονές. Περνώντας τή ζωή μας μέσα στή μοχθηρία καί στό φθόνο. Ἄξιοι νά μισούμαστε[22]. Τώρα ὅμως ὡς ἀναγεννημένοι χριστιανοί καθορίζει τή ζωή μας καί τή διαγωγή μας τό Πνεῦμα. Ζοῦμε μέ τή δύναμη τοῦ Πνεύματος. Καί δέν ἀκολουθοῦμε τίς ἁμαρτωλές ἐπιθυμίες μας. Γιατί αὐτές οἱ δυό καταστάσεις ἀντιμάχονται μεταξύ τους[23]. Εἴμαστε πιά ἀναγεννημένοι διά τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἀπορρίψαμε ὡς ρυπαρό ἔνδυμα κάθε εἶδος κακίας καί κάθε δόλο καί ὑποκρισία καί φθόνο καί κακολογίες. Ἐπιθυμοῦμε τό πνευματικό καί ἀνόθευτο γάλα τῆς θείας διδασκαλίας[24]. Ἐργαζόμαστε τούς καρπούς τοῦ πνεύματος πού εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ χαρά, ἡ εἰρήνη, ἡ μακροθυμία, ἡ καλωσύνη, ἡ ἀγαθότητα, ἡ πίστη, ἡ πραότητα, ἡ ἐγκράτεια[25]. Προφυλασσόμαστε ἀπό λογομαχίες, ἀπό τίς ὁποῖες προέρχεται φθόνος, φιλονικία, κακολογίες, ὑποψίες κακές καί ἄδικες[26]. Τώρα, λέγει ὁ Παῦλος, ἀγωνιζόμαστε νά μή γινόμαστε ματαιόδοξοι καί νά μή προκαλοῦμε καί νά μή φθονεῖ ὁ ἕνας τόν ἄλλο. Γιατί αὐτοί πού τά πράττουν αὐτά δέν θά κληρονομήσουν τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

δ. Ἕνας ἰδιότυπος καλός «φθόνος»

Στήν Κ. Διαθήκη καί μάλιστα στήν ἐπιστολή τοῦ Ἰακώβου, στό 4, 5 λέγεται κάτι πολύ δύσκολο καί παρεξηγήσιμο ὡς πρός κάποιον φθόνο τοῦ Πνεύματος. Λέγεται ἀκριβῶς ὅτι «πρός φθόνον ἐπιποθεῖ τό πνεῦμα». Λέω παρεξηγήσιμο διότι μέ πρώτη ματιά δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι ὑπάρχει κάτι ἀρνητικό καί ριπαρό, δηλαδή φθόνος, στό Ἅγιο Πνεῦμα πού «κατώκησεν ἐν ἡμῖν». Ὅμως τό νόημα τοῦ χωρίου εἶναι ἀλλιώτικο. Γιά τή σωστή του κατανόηση θά πρέπει γενικά νά γνωρίζουμε τό Παλαιοδιαθηκικό του ὑπόβαθρο. Νά γνωρίζουμε δηλαδή ὅτι, ὅπως εἴπαμε κιόλας, στήν Π. Διαθήκη λέγεται κατ' ἐπανάληψη ἀνθρωποπαθῶς, ὅτι ὁ Θεός εἶναι ζηλότυπος. Ὅτι ἀγαπᾶ τούς ἀνθρώπους μέ πάθος ἤ ζηλοτύπως καί ἔχει γι' αὐτό τήν ἀπαίτηση καί τήν ἀξίωση γιά κάτι ἀντίστοιχο ἀπό πλευρᾶς ἀνθρώπων. Δηλαδή ἔχει τήν ἀπαίτηση νά μή μοιράζεται τήν ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου μέ ἄλλα κτίσματα. Μέ ἄλλα λόγια τό Πνεῦμα ζηλοτύπως ζητάει τόν χριστιανό ἀποκλειστικά γιά τόν ἑαυτό του. Ἀλλιῶς ὁ ἄνθρωπος παραδίδοντας τόν ἑαυτό του σέ ἀλλότριους θεούς καί κτιστά πράγματα, γίνεται ἐχθρός τοῦ Θεοῦ. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Σοφ. Σολ. 2,24, 6,23. Α΄ Μακ. 8,16. Γ΄ Μακ 6,7. Σοφ. Σειρ. 14,10 καὶ Τωβ. 4,7,16.
2. Βλ λ.χ. Ἐξ. 20,5. 34,14. Δευτ. 4,24. 5,9. 6,15. Ναούμ 1,2. κ.π.ἄ.
3. Μκ. 15,10. Μθ. 27,18. Ρωμ. 1,29. Γαλ. 5, 21. 26. Φιλ. 1,15. Α΄ Τιμ. 6,4. Τίτ. 3,3. Ἰακ. 4,2. 5. Α΄ Πέτρ. 2,1.
4. Σοφ. Σολ. 2,24
5. Ἰω. 8,44.
6. Γέν. 4,4 ἑξ.
7. Γέν. 36, 5 ἑξ.
8. Λκ. 23,34.
9. Μκ. 1,12-13. Μθ. 4,11. Λκ. 4,1-13.
10. Μκ. 15,10.
11. Μθ. 27,18.
12. Γαλ. 5,21.
13. Πρμ. 14,30.
14. Γέν. 4,5-11. 37,11.
15. Παρμ. 6,34. Ἀρ.5.
16. Γέν. 26,14. Ἡσ. 11,13.
17. Ψλ. 36,1. 72,3. Παρμ. 3,31
18. Ρωμ. 13,13.
19. Α΄ Κορ. 3,3. Β΄ Κορ. 12,20.
20. Ἰακ. 3,14.16.
21. Φιλ. 1,15.
22. Τίτ. 3,3.
23. Γαλ. 4,21.26.
24. Α΄ Πέτρ. 2,14.
25. Γαλ. 5,21. 26.
26. Α΄ Τιμ. 6,4.

Τό συναίσθημα τῆς ζήλειας ἀπό ἄποψη χριστιανοπαιδαγωγική

Ἐμμανουήλ Π. Περσελῆ,
Καθηγητῆ Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τό συναίσθημα τῆς ζήλειας ἀπό πολλούς ψυχολόγους κατατάσσεται στά ἀνώτερα γνωστικά συναισθήματα, σέ ἀντίθεση μέ τά καλούμενα βασικά συναισθήματα. Στά βασικά συναισθήματα ἀνήκουν ἡ χαρά, ἡ ἀπελπισία, ὁ θυμός, ὁ φόβος, ἡ ἔκπληξη καί ἡ ἀπέχθεια. Στά ἀνώτερα γνωστικά συναισθήματα, ἐκτός ἀπό τή ζήλεια, ἀνήκουν ὁ ἔρωτας, ἡ ἐνοχή, ἡ ντροπή, ἡ ἀμηχανία, ἡ ὑπερηφάνεια καί ὁ φθόνος. Τά βασικά συναισθήματα εἶναι παγκόσμια καί ἐγγενῆ. Ἐμφανίζονται ξαφνικά καί διαρκοῦν μερικά δευτερόλεπτα κάθε φορά. Τά ἀνώτερα γνωστικά συναισθήματα εἶναι παγκόσμια, ὅπως τά βασικά συναισθήματα, ἀλλά ἐμφανίζουν μεγαλύτερη πολιτισμική διαφοροποίηση. Ἐπίσης χρειάζονται περισσότερο χρόνο γιά νά ἀναπτυχθοῦν, ὅπως καί γιά νά ἐκλείψουν, συγκριτικά μέ τά βασικά συναισθήματα. (Dylan Evans, *Συναίσθημα*, μτφρ. Β. Καραγκούνη, Ἀθήνα, Ἐκδόσεις Ἑλληνικά Γράμματα-Τό Βῆμα, 2006, σ. 6 καί 25).

Στήν Ὀρθόδοξη πατερική παράδοση τό συναίσθημα τῆς ζήλειας, θά μποροῦσε κανείς νά ἰσχυριστεῖ, ὅτι ἀποτελεῖ ἀρνητικό συναίσθημα, πού συνδέεται μέ τό φαινόμενο τῆς κενοδοξίας καί τῆς ἔλλειψης ψυχικῆς καί πνευματικῆς ἰσορροπίας ἐκ μέρους ἑνός ἀτόμου.

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, στήν πραγματεία του μέ τόν τίτλο *«Περί κενοδοξίας καί ὅπως δεῖ τούς γονέας ἀνατρέφειν τά τέκνα»*, ὅπου συστηματοποιεῖ ἰδέες, ἀντιλήψεις καί πρακτικές πού ἀναφέρονται σέ θέματα χριστιανικῆς ἀγωγῆς, θεωρεῖ ὅτι ἡ κενοδοξία εἶναι δυνατόν νά περιοριστεῖ καί νά ἐξαλειφθεῖ, ἐάν οἱ γονεῖς καί γενικά οἱ παιδαγωγοί, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἀφηγοῦνται στά παιδιά καί τούς ἐφήβους ἱστορίες ἀπό τήν Ἁγία Γραφή πού στηλιτεύουν τό συναίσθημα τῆς ζήλειας καί τίς καταστροφικές συνέπειες πού αὐτό ὁδηγεῖ.

Πιό συγκεκριμένα, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος προτείνει τά παιδιά καί οἱ ἔφηβοι νά διδάσκονται τίς δυό ἀφηγήσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πού ἀφοροῦν τή ζήλεια μεταξύ ἀδελφῶν, δηλαδή τήν ἀφήγηση τοῦ Κάϊν καί τοῦ Ἄβελ (Γέν. 4,1-16) καί τήν ἀφήγηση τοῦ Ἠσαῦ καί τοῦ Ἰακώβ (Γέν. 25,19-35,29).

Θά παραθέσω ὁλόκληρη τή διήγηση τοῦ Κάιν καί Ἄβελ σέ νεοελληνική μετάφραση (Β. Κ. Ἔξαρχος, *Περί κενοδοξίας καί ἀνατροφῆς τῶν τέκνων*, Ἀθήνα, Ἐκδόσεις Ἀλ. καί Ε. Παπαδημητρίου, 1947), ὅπως ἀκριβῶς ὁ ἅγιος πατέρας συμβουλεύει τούς γονεῖς καί τούς παιδαγωγούς νά τήν ἐξιστοροῦν, προκειμένου νά καταδειχθεῖ ἡ σημασία τήν ὁποία ἀποδίδει στό διδακτικό καί ἠθικό περιεχόμενο τῶν βιβλικῶν ἀφηγήσεων γιά τήν πνευματική καί ἠθική κατάρτιση τῶν παιδαγωγουμένων.

«Ὅταν τό παιδί χρειάζεται νά ξεκουράζεται ἀπό τά μαθήματα (διότι ἡ ψυχή μέ εὐχαρίστησι θέλει νά ἀκούῃ παληές ἱστορίες) ... νά τοῦ λέγῃς καί νά τοῦ διηγηθῇς, ὅτι:

"Μιά φορά ἦταν ἕνας πατέρας κι εἶχε δυό παιδιά". Ὕστερα ἀφοῦ σταθῇς λίγο, συνέχισε. "Ἦσαν καί τά δυό ἀπό μία μητέρα. Καί ὁ ἕνας ἦτο μεγαλύτερος καί ὁ ἄλλος ὁ μικρότερος. Ὁ ἕνας, ὁ μεγαλύτερος, ἦτο γεωργός καί ὁ ἄλλος, ὁ νεώτερος, ἦτο βοσκός. Αὐτός ἔβγαζε τά κοπάδια νά βοσκήσουν καί τά πήγαινε στούς κάμπους καί στίς λίμνες".

Καί νά τά λές ὡραῖα καί εὐχάριστα, ὥστε τό παιδί νά αἰσθάνεται καί κάποια εὐχαρίστησι καί νά μή κουράζεται ἡ ψυχή του ἀκούοντας ξηρά καί μονότονα.

"Ὁ ἄλλος πάλιν ἔσπερνε καί ἐφύτευεν. Μία φορά θέλησαν νά εὐχαριστήσουν καί νά τιμήσουν τόν Παντοδύναμον. Ὁ βοσκός ἐδιάλεξε τά καλλίτερα ἀπό τό κοπάδι του καί τά προσέφερε θυσίαν εἰς τόν Θεόν".

...Ὕστερα λέγε τα κάπως ζωηρότερα (ἄλλωστε ἔχει καί ἡ ἴδια ἡ διήγησις κάτι) χωρίς νά προσθέσῃς τίποτε τό ψευδές, ἀλλά μόνον ὅσα ἔχει ἡ ἴδια ἡ Ἁγία Γραφή.

"Ἐπειδή λοιπόν προσέφερε τά καλλίτερα στόν Θεόν, ἀμέσως ἔπεσε φωτιά ἀπό τόν Οὐρανόν καί τά πῆρε ὅλα ἐπάνω εἰς τό οὐράνιον θυσιαστήριον. Ὁ μεγαλύτερος ὅμως δέν ἔκαμε τό ἴδιο, ἀλλά πάει καί κρατεῖ γιά τόν ἑαυτό του τά καλλίτερα γεωργικά προϊόντα, καί προσφέρει στόν Παντοδύναμον τά δεύτερα! Καί οὔτε κἄν ἔρριξε ματιά ὁ Θεός εἰς αὐτά, ἀλλ' ἐγύρισε τό πρόσωπό του καί τά ἀφῆκε νά μένουν κάτω στήν γῆν· ἐνῶ ἐκεῖνα τοῦ ἀλλουνοῦ τά ἐδέχθη ἐπάνω κοντά Του στόν Οὐρανόν. Ὅπως γίνεται σήμερα μέ τούς ἰδιοκτῆτες τῶν μεγάλων ἀγροκτημάτων, πού ὅταν οἱ κολλίγοι ἔρχωνται καί τοῦ προσφέρουν, αὐτός ἄλλον δέχεται μέσα καί ἄλλον τόν ἀφήνει ἀπ' ἔξω νά στέκεται καί νά περιμένῃ· ἔτσι λοιπόν ἔγινε κι ἐδῶ. Τί γίνεται λοιπόν ὕστερα; Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός ἐλυπεῖτο πολύ, γιατί εἶχε περιφρονηθῆ καί εἶχε θεωρηθῆ κατώτερος, καί ἦτο μέ τά μοῦτρα κατεβασμένα. Τότε τοῦ λέγει ὁ Θεός· Δέ μοῦ λές; Γιατί σοῦ κακοφάνηκε καί εἶσαι στενοχωρημένος; Δέν τόξερες, ὅτι προσφέρεις εἰς τόν Θεόν σου; Διά τί μέ προσέλαβες; Τί παράπονον εἶχες ἀπό μένα; Διά τί μοῦ προσέφερες ἀπό τά δευτερώτερα;".

Ἄν κρίνῃς σκόπιμον λέγε τα καί ἁπλούστερα, ὅτι "Ἐκεῖνος ὅμως ἐπειδή δέν εἶχε τί νά ἀπαντήσῃ, ἡσύχασεν", ἤ καλλίτερα "ἐσιώπησεν". Ὕστερα ὅμως ὅταν εἶδε τόν ἀδελφόν του τόν μικρότερον, τοῦ λέγει· "Δέν πᾶμε κάτω στόν κάμπον;". Καί μέ πονηρίαν τόν ἔπιασε καί τόν ἐσκότωσεν ὁ μεγαλύτερος! Καί ἐνόμιζεν ὁ ἄθλιος, ὅτι δέν τόβλεπεν αὐτά ὁ Θεός! Ἔρχεται λοιπόν ὁ Θεός καί τοῦ λέγει· "Ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου;". Καί τοῦ ἀπαντᾶ: "Δέν ξέρω· μήπως φυλάγω ἐγώ τόν ἀδελφόν μου ποῦ πηγαίνει;". Τότε τοῦ λέγει ὁ Θεός· "Νά! κακοῦργε!, τό αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου τ' ἀκούω πού μοῦ φωνάζει ἀπό μέσα ἀπό τή γῆ!".

Νά κάθεται δίπλα καί ἡ μητέρα πού διαπλάσσεται ἡ ψυχή τοῦ παιδιοῦ μέ αὐτά τά διηγήματα γιά νά βοηθάῃ καί νά ἐπαινῇ ὅσα λέγονται.

"Λοιπόν, τί ἔγινεν ἔπειτα; Ἐκεῖνον ὅμως, τόν νεώτερον, τόν ἐπῆρεν ἐπάνω ὁ Θεός εἰς τόν Οὐρανόν, καί ἀφοῦ ἀπέθανεν ἐδῶ, ζῇ τώρα ἐκεῖ ἐπάνω".

Τό παιδί βέβαια παραδέχεται εὔκολα τήν ἀνάστασιν μέ αὐτάς τάς διηγήσεις. Διότι ἄν εἰς τούς μύθους λέγουν τέτοιου εἴδους τερατολογίες, ὅτι τάχα "καί τήν ἔκαμε", λέγει, "ἡμίθεον", καί τά πιστεύει τό παιδί (καί δέν ξέρει βέβαια τί εἶναι ὁ ἡμίθεος, ξέρει ὅμως ὅτι εἶναι κάτι μεγαλύτερον ἀπό ἄνθρωπος, καί ἐκπλήττεται μέ θαυμασμόν μόλις τό ἀκούσῃ), πολύ περισσότερον θά πιστεύσῃ τό παιδί, ὅταν ἀκούσῃ περί ἀναστάσεως καί ὅτι ἡ ψυχή του ἀνέβηκε στόν Οὐρανόν.

"Καί ἐκεῖνον μέν τόν ἐπῆρε ἀμέσως ἐπάνω· ὁ ἄλλος ὅμως, ὁ ἀδελφοκτόνος, ἔζη κατόπιν πολλά χρόνια ὑποφέρων πάντοτε καί ἦτο ὅλο φόβο καί τρόμο ἡ ζωή του, καί ἔπασχε χίλια δυό κακά καί ἐτιμωρεῖτο κάθε μέρα".

Καί νά περιγράψῃς τήν τιμωρίαν μέ ζωηρότητα καί ὄχι ἁπλῶς, ὅτι "ἤκουσεν ἀπό τόν Θεόν, ὅτι θά ζῇς στήν γῆν μέ στεναγμούς καί μέ φόβον". Διότι τό παιδί δέν καταλαβαίνει τί πάει νά εἰποῦν αὐτά· εἰπέ του λοιπόν, ὅτι "ὅπως σύ, παιδί μου, ὅταν στέκεσαι μπροστά στό δάσκαλό σου καί ἔχεις ἀγωνίαν, μή τυχόν σέ δείρει, καί τρέμεις ἀπό τόν φόβον σου, ἔτσι ἀκριβῶς κι ἐκεῖνος ἐζοῦσε ὅλη του τή ζωή, γιατί εἶχε κάμει τήν ἁμαρτίαν καί ἐστενεχώρησε τόν Θεόν"».

Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος συνεχίζει τίς παιδαγωγικές συμβουλές του καί προχωρεῖ στήν ὑπόδειξη τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο οἱ γονεῖς καί οἱ παιδαγωγοί ὀφείλουν νά βοηθοῦν τά παιδιά στήν κατανόηση καί ἐμπέδωση τοῦ περιεχομένου τῆς διήγησης. Συμβουλεύει, λοιπόν, τούς γονεῖς νά ἐπαναλαμβάνουν γιά με-

ρικές ἡμέρες αὐτή τή διήγηση καί ἔπειτα νά ζητοῦν ἀπό τά παιδιά νά τήν ἐπαναλάβουν μέ δικά τους λόγια. Καί ὁ ἱερός πατέρας σημειώνει: «Ἀφοῦ τό μάθῃ καλά τό διήγημα, ὕστερα θά τοῦ εἰπῇς καί τήν ὠφέλειαν πού ἔχει ἀπ' αὐτό. Διότι ναί μέν ἡ ψυχή μόνη της ὅταν ἀκούῃ τήν ἱστορίαν, πρίν ἀκόμης κάμεις ἐσύ τήν ἐπεξεργασίαν, βγάζει τούς καρπούς πού πρέπει, ἐν τούτοις ὅμως λέγε καί σύ ὕστερα στό παιδί· 'Βλέπεις πόσο μεγάλο κακό εἶναι ἡ γαστριμαργία, νά θέλῃς νά ἱκανοποιῇς μόνον τήν κοιλιά σου; βλέπεις τί κακό εἶναι νά φθονεῖς τόν ἀδελφό σου; βλέπεις τί μεγάλο κακό εἶναι νά νομίζῃς ὅτι ἠμπορεῖς νά κρυφθῇς ἀπό τόν Θεόν; Γιατί ἐκεῖνος τά βλέπει ὅλα, κι ἐκεῖνα ἀκόμη πού γίνονται στά κρυφά!».

Οἱ παιδαγωγικές συμβουλές τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί ἡ ἀξία πού ἀποδίδει στή δύναμη τῆς ἀφήγησης βιβλικῶν διηγήσεων γιά τήν ἠθική καί πνευματική καθοδήγηση τῶν νέων βασίζεται στό μοναχικό ἰδεῶδες ἀπό τό ὁποῖο ὁ ἴδιος ἐμφορεῖτο καί τό βίωνε. Μέ βάση τό ἰδεῶδες αὐτό θά ἔπρεπε οἱ χριστιανοί γονεῖς καί παιδαγωγοί νά φροντίζουν γιά τήν ἔνταξη τῶν νεαρῶν χριστιανῶν σέ μιά κοινωνία, ὅπου θά πρέπει νά κυριαρχοῦν τά ἰδεώδη τῆς δοκιμασμένης ἐνάρετης ζωῆς τῶν μοναχῶν καί ν' ἀποκηρύσσονται ὅλα ἐκεῖνα τά γνωρίσματα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς πού ὁδηγοῦν σέ ἀπομάκρυνση τοῦ χριστιανοῦ ἀπό τόν προορισμό του πού εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς του καί ἡ ἕνωσή του μέ τό Θεό.

Ὁδηγός στήν πορεία πρός τήν τελείωση τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί τήν ἐκρίζωση τῶν ποικίλων παθῶν καί τῶν ἀρνητικῶν συναισθημάτων πού ἐμποδίζουν αὐτή τήν πορεία, ὅπως εἶναι ἡ ζήλεια, ἡ ὀρθόδοξη χριστιανική ἀγωγή, κατά τό παράδειγμα τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, προβάλλει τό πλούσιο περιεχόμενο τῶν βιβλικῶν ἀφηγήσεων καί τῶν ἱστοριῶν καί διηγήσεων τῶν ἐνθέων ἁγίων καί μοναστικῶν προσωπικοτήτων, οἱ ὁποῖοι μέ τή ζωή καί τό ἔργο τους ἀποτελοῦν φωτεινά παραδείγματα τῆς νίκης κατά τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν καί γενικά τοῦ διαβόλου. ■

«Ὁ ὕπνος τῆς ψυχῆς»

Ἀρχιμ. Ἱερεμίου Γεωργαλῆ

«Ὁ ὕπνος τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ζήλεια, ὁ φθόνος, πού γεννιέται ἀπό τήν ὑπερηφάνεια», λέγει ὁ Ἅγιος Δημήτριος τοῦ Ροστώφ.

Εἶναι ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα καί τά πλέον ἐπικίνδυνα πάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, μέ τραγικές συνέπειες γιά τήν καθημερινή του ζωή καί τήν πνευματική του ὑγεία. Τό ὀλέθριο τοῦτο πάθος εἶναι γνήσιο τέκνο τῆς ὑπερηφανείας. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀπλανεῖς ὁδηγοί καί θεραπευτές τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, μᾶς λέγουν ὅτι ὁ φθόνος καί ἡ οἴηση εἶναι τά γνήσια γνωρίσματα τοῦ ὑπερήφανου ἀνθρώπου. Ἡ ζήλεια χαρακτηρίζει, ἐπίσης, τόν φιλόδοξο ἄνθρωπο, πού δέν ἔχει καταφέρει ὅλα ἐκεῖνα πού ὁ συνάνθρωπός του ἔχει καταφέρει. Ἡ ζήλεια κάνει τόν ἄνθρωπο νά λυπᾶται πολύ γιά τήν εὐτυχία τοῦ ἄλλου καί, ἀντίστοιχα, νά χαίρεται σφόδρα γιά τή δυστυχία του. Ἡ τραγική αὐτή ἀλλοίωση τῆς ψυχῆς εἶναι εὐδιάκριτη καί ἀπό τίς συνακόλουθες σωματικές ἀντιδράσεις στόν ἄνθρωπο πού ὑποφέρει ἀπό αὐτό τό δαιμονικό πάθος.

Λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος: *«Ὄμμα τούτοις ξηρόν καί ἀλαμπές, παρειά κατηφής, ὀφρύς συμπεπτωκυῖα, ἡ ψυχή τῷ πάθει συγκεχυμένη, τό τῆς ἀληθείας κριτήριον ἐπί τῶν πραγμάτων οὐκ ἔχουσα»*. Ἡ κατάκριση, ἡ ἐπιθετικότητα, ἡ ἀθυμία, οἱ ἀπότομες μεταβολές ἀπό τήν ὑπερβολική χαρά στήν ἄμετρη λύπη, εἶναι τά κύρια γνωρίσματα τοῦ ζηλόφθονου ἀνθρώπου.

Εἶναι φανερό ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἀγνοεῖ ἤ καί περιφρονεῖ τόν πνευματικό ἀγώνα, πού τόν καθιστά γνήσιο τέκνο τοῦ Θεοῦ καί ἔτσι, πορεύεται, κατά τό θέλημα τῆς σαρκός.

Γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος λέγει, χαρακτηριστικά, ὁ Μέγας Παῦλος: *«Φανερά δέ ἐστι τά ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι,*

θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καί τά ὅμοια τούτοις...» (Γαλ. ε΄, 19-21).

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ πρῶτος μεγάλος ἀποστάτης, ὁ διάβολος, ἐξαιτίας τοῦ φθόνου του, παρέσυρε τόν ἄνθρωπο στήν ἁμαρτία, μέ ὅλα τά συνακόλουθα, ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ἀπό τότε ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος, πολλές φορές καθόρισαν τήν ἱστορία τοῦ κόσμου καί τήν πλημμύρισαν μέ αἷμα, πολέμους, δυστυχία, ἀκαταστασία καί ἄμετρο πόνο. Ὁ Μέγας Βασίλειος χαρακτηρίζει τόν Κάϊν, πρῶτο μαθητή τοῦ διαβόλου: *«Καί φθόνον καί φόνον παρ' αὐτοῦ διδαχθείς»*, ὅπως χαρακτηριστικά λέγει. Ἀλλά, ἄς μήν λησμονοῦμε, ὅτι ἀπό φθόνο, τόν ἴδιο τόν Θεάνθρωπο Ἰησοῦ Χριστό, τόν μοναδικό Σωτήρα τοῦ κόσμου, τόν παρέδωσαν οἱ ὁμοεθνεῖς Του, Ἑβραῖοι, σέ θάνατο σταυρικό, *«ᾔδει γάρ ὅτι διά φθόνον παρέδωκαν αὐτόν»* (Ματθ. κζ΄, 18).

Ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος ἀποκαλύπτουν, ὅτι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, πού εἶναι ὁ ὀφθαλμός τῆς ψυχῆς, εἶναι σκοτεινός, εἶναι τυφλός. Κατά συνέπεια, ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἄγεται καί φέρεται ὑπό τοῦ δαίμονος καί προγεύεται τόν ἀφόρητο πόνο τῆς κολάσεως, ζῶντας μέσα στήν ἐγωιστική καί ὑπερήφανη μοναξιά του. Ἀργοπεθαίνει, δηλαδή, ἀφοῦ ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος τοῦ ἀφαιροῦν, συστηματικά καί σταθερά, τό ὀξυγόνο τῆς ψυχῆς του. Ἡ ἀγάπη, πλέον, ἀπουσιάζει ἀπό τή ζωή τοῦ ζηλόφθονου καί ἐν τέλει ὁ ἄνθρωπος αὐτός μεταποιεῖται σέ διάκονο τοῦ διαβόλου. *«Οἱ φθονεροί ἄνθρωποι εἶναι χειρότεροι καί ἀπό τούς δαίμονες. Διότι οἱ δαίμονες αἰσθάνονται ἄσπονδη ἔχθρα ἐναντίον μας, ἐναντίον, ὅμως, τῶν ἄλλων δαιμόνων κανένα κακό δέν σκέπτονται»*, λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Φυσικό ἐπακόλουθο γιά τόν ἄνθρωπο πού καλλιεργεῖ τό πάθος αὐτό εἶναι ἡ ἀδιαφορία, ἐν συνεχείᾳ ἡ περιφρόνηση, κατόπιν, ὁ πόλεμος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, πού ἀποτέλεσμα ἔχει τήν ἀπιστία. Ἐπ' αὐτοῦ λέγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης: *«Διαβάλλουσι τά καλά ὡς κακά καί τῆς πλάνης ὄντα γεννήματα καί οὐδέ τά τοῦ πνεύματος δέχονται ἤ πιστεύουσι, μήτε Θεόν ἰδεῖν ἤ ἐπιγνῶναι τῇ ὀλιγοπιστίᾳ δύνανται»*.

Τό φοβερό αὐτό πάθος πολεμεῖται καί θεραπεύεται μέ τήν μυστηριακή καί ἀσκητική ἀγωγή τῆς Ἐκκλησίας μας. Χρειάζεται γενναία ἀπόφαση ἀπαλλαγῆς ἀπό τό πάθος, καθαρή καί συχνή ἐξομολόγηση σέ ἔμπειρο πνευματικό πατέρα, αὐτομεμψία, θερμή προσευχή καί καλλιέργεια τῶν χαρισμάτων πού μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός. Ἄλλωστε, στήν Ὀρθοδοξία δέν ὑπάρχουν ἀδιέξοδα. Ἀντιθέτως, ἡ Ὀρθοδοξία εἶναι τό μόνο διέξοδο, εἰδικά, σήμερα, στήν κατείδωλη καί ὑλομανοῦσα ἐποχή μας, πού ἐξωραΐζει τά δαιμονικά πάθη καί βυθίζει, ἐν τέλει, τόν ἄνθρωπο στήν ἀπόγνωση. ■

Ἁγίου Παϊσίου Ἁγιορείτου, Λόγοι Ε΄, σελ. 119-120

Ἡ ζήλεια εἶναι ἀπό τά μεγαλύτερα πάθη

– Ὅταν, Γέροντα, ζηλεύω, προσπαθῶ νά τοποθετηθῶ λογικά.

– Ἄν ἐξ ἀρχῆς προσπαθήσης νά μή ζηλέψης, δέν εἶναι πιό καλά; Ἡ ζήλεια εἶναι γελοῖο πράγμα. Λίγη σκέψη χρειάζεται, γιά νά ξεπεράση τήν ζήλεια κανείς· δέν χρειάζεται νά κάνη μεγάλους ἀγῶνες καί πολλή ἄσκηση, γιατί εἶναι ψυχικό πάθος. Πρόσεξε, μήν ἀφήσης ποτέ τό πάθος τῆς ζήλειας νά σέ κυριέψη, γιατί εἶναι ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα πάθη. Ξέρεις ἀπό τήν ζήλεια ποῦ μπορεῖ νά φθάση ὁ ἄνθρωπος; Στόν φθόνο καί στήν διαβολή. Καί οἱ διαβολές κάνουν πολύ μεγαλύτερο κακό ἀπό τόν φθόνο.

– Γέροντα, τί ἔχει μέσα ἡ ζήλεια;

– Καί τί δέν ἔχει!... Ὑπερηφάνεια ἔχει, ἐγωισμό ἔχει, φιλαυτία ἔχει... Δέν ἔχει ἀγάπη, οὔτε φυσικά καί ταπείνωση.

– Δηλαδή, Γέροντα, ἄν κανείς ζηλεύη, ἀποκλείεται νά ἔχη ἀγάπη;

– Καί βέβαια ἀποκλείεται! Δέν εἶναι δυνατόν ἕνας ἄνθρωπος νά ἔχη συγχρόνως ζήλεια καί ἀγάπη. Κι ἄν ἀκόμη ἔχη λίγη ἀγάπη, ἡ ἀγάπη του δέν εἶναι καθαρή, γιατί μέσα στήν ἀγάπη του εἶναι ὁ ἑαυτός του. Ἡ ζήλεια μουρνταρεύει τήν ἀγάπη καί τήν καλοσύνη, ὅπως τό ψόφιο ποντίκι μουρνταρεύει ὅλο τό λάδι, ὅταν πέση μέσα στό πιθάρι.

Ζηλεύω-Θαυμάζω-Ἀνακαλύπτω-Προσφέρω-Εὐχαριστῶ

Πρωτοπρ. Νεκτάριου Κάνια

– Μάνα, ἄναψε ἄλλη μία φορά τόν φοῦρνο. Κάψτονε μέ λιόκλαρα καί θυμάρια. Ψῆσε γλυκό ψωμί. Στρῶσε πάλι τραπέζι, βάλε μας νά κάνουμε «σταυρό» καί πές ἄλλη μία φορά: «Δόξα Σοι, ὁ Θεός». Βγάλε πάλι ἕνα πιάτο γιά τόν «περαστικό». Δέν τόν ξεχνοῦσες ποτέ· ἔλεγες ὅτι τόν εἶχε στείλει ὁ Θεός. Ποῦ ἔμαθες τοῦτα τά θεϊκά; Ἐμεῖς δέ σοῦ μοιάζουμε. Στά πλούσια σπίτια μας, δέν κάνει «σταυρό» ὁ ξένος. Οὔτε καί ὁ ἀδελφός μας. Φοβόμαστε νά ἀνοίξουμε τό σπίτι. Τό σπίτι μας εἶναι πάντα κλειδωμένο. Εἴμαστε φυλακισμένοι καί φτωχοί μέσα στά ἀρχοντικά μας. Ζηλεύω τήν καλύβα σου, Μάνα!... (Περιοδικό «Λύχνος Βίου»).

Ζηλεύω...Ζηλεύω πολύ. Τήν ὀμορφιά τῆς σχέσης τῶν ἁγίων μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό. Τό πόσο τόν ἀγάπησαν. Τό πόσο ἀγάπησαν τόν συνάνθρωπό τους. Αὐτούς πού μπόρεσαν νά νικήσουν τόν ἔρωτα γιά τό χρῆμα, τίς πρόσκαιρες ἡδονές, τήν ἐφήμερη δόξα. Καί μέ τόν θεῖο τους ἔρωτα κέρδισαν τήν μόνιμη ἡδονή, τήν ἀτέλειωτη δόξα, τήν πληρότητα τῆς ὕπαρξής τους μέσα ἀπό τήν σχέση τους μέ τόν Ἰησοῦ. Ζηλεύω ἀκόμα τό πόσο οὐσιαστικά συγχωροῦσαν ἔστω καί ἐάν τούς συκοφαντοῦσαν. «Αὐτοί ἄς λένε, ἐμεῖς νά μήν λέμε» ἔλεγε ἕνας σύγχρονος γέροντας. Ζηλεύω...αὐτούς τούς ἀνθρώπους πού χαίρονται τήν προσευχή καί δέν τήν θεωροῦν ἀγγαρεία. Πού ἀνεπιτήδευτα κατέχουν τήν ἀρχοντιά τῆς ἐλεημοσύνης, τήν δύναμη τῆς ὑπομονῆς, τήν ἀταλάντευτη πίστη στήν ἐλπίδα. Αὐτούς πού χαμογελοῦν σέ αὐτόν πού τούς ἔβλαψε. Αὐτούς πού νηστεύουν καί ἐλεοῦν ἀλλά τό κρύβουν. Τούς ἀσυμβίβαστους διά Χριστόν σαλούς σάν τόν παπά-Φώτη τόν Λαυριώτη. Αὐτούς πού προσεύχονται γιά αὐτόν πού τούς πίκρανε καί ψάχνουν εὐκαιρία νά τοῦ δείξουν τήν καλοσύνη τους.

Ζηλεύω αὐτούς πού ἀπό πίστη στόν Θεό δέχονται κάθε σταυρό σάν δῶρο ἀπό τόν Θεό γιά αὐτό καί γεύονται ἤδη ἀνάσταση. Τούς πολύτεκνους. Τούς ἀσθενεῖς. Τούς καρκινοπαθεῖς, τούς ἀνθρώπους μέ ὀδυνηρές ἀσθένειες, πού στέκονται ὄρθιοι μέ ἐλπίδα καί ὑπομονή καί ἐναποθέτουν τά πάντα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Αὐτούς τούς σύγχρονους μάρτυρες πού μέχρι τήν τελευταία στιγμή παλεύουν μέ τήν ἀπελπισία καί τήν ὀλιγοπιστία ἀναφωνοῦν ὅμως σάν τόν Θωμᾶ: *«Ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου»*.

Ζηλεύω τήν μετάνοια τῆς πόρνης, τά δάκρυά της, τήν τολμηρή της πράξη. Μπροστά σέ ὅλους δέν δίστασε νά σκύψει ταπεινά, καί νά δεχτεῖ τούς ἀπαξιωτικούς λογισμούς τῶν ὑπολοίπων. Ἐκτός τοῦ Χριστοῦ πού εἶδε ὅτι ἀγάπησε πολύ γιά αὐτό καί ταπεινώθηκε, γιά αὐτό καί μπόρεσε νά συναντηθεῖ μέ τήν Ζωή καί τό Φῶς καί τήν Ἀλήθεια. Γιά αὐτό καί μετάλλαξε τήν βαρβαρότητα καί τήν ἀθλιότητα, πού ζοῦσε μέχρι τότε σέ ἁγιότητα. Αὐτούς τούς ἀνθρώπους ζηλεύω πού στό ἐξομολογητήριο καταθέτουν μέ ἀπόλυτη εἰλικρίνεια καί μέ πόνο ψυχῆς καί χωρίς νά χαρίζονται στό κάθε τους λάθος. Τήν κάθε τους ἀστοχία τήν ἀπαριθμοῦν μέ ἀπόφαση νά τήν πολεμήσουν μόνο καί μόνο γιά νά ξαναφτιάξουν τήν «παγωμένη» ἀπό τό παρελθόν σχέση τους μέ τόν Ἰησοῦ. Ζηλεύω τήν λεβεντιά τους. Ζηλεύω τήν ταπείνωσή τους. Στά μάτια μου εἶναι τόσο ψηλά. Σάν ἀγγέλους τούς βλέπω.

Ζηλεύω ... Ζηλεύω καί θαυμάζω τήν δύναμη τῆς ὁμολογίας τῶν παλιῶν καί τῶν σύγχρονων μαρτύρων, πού ὁμολογοῦν Ἰησοῦ Χριστό σταυρωμένο καί ἀναστημένο, Θεό καί ἄνθρωπο. Ζηλεύω τούς ἀνθρώπους πού γιά αὐτή τήν ὁμολογία χάνουν τήν ἐργασία τους, δέχονται ὕβρεις καί εἰρωνεῖες ἀπό στενούς συγγενεῖς, φίλους καί ξένους. Στεροῦνται τά ὑλικά ἀγαθά, θεωροῦνται οἱ παρακατιανοί τῆς κοινωνίας μας. Χύνουν τό αἷμα τους. Τούς Ρώσους καί Ρουμάνους

νεομάρτυρες. Τούς ὁμολογητές χριστιανούς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς πού δέχονται τήν μάχαιρα τῶν φανατικῶν ὀπαδῶν τοῦ μίσους.

Ζηλεύω... Ζηλεύω καί θαυμάζω τόν ἱερέα πού πονᾶ καί θυσιάζει κόπο, χρόνο, γιά τό ποίμνιό του. Τόν μεροκαματιάρη πού ἱδρώνει, ἀλλά λέει ὄχι στό πειρασμό τῆς κλεψιᾶς. Τόν νέο πού τιθασεύει καί χρησιμοποιεῖ δημιουργικά τά ἔνστικά του. Τόν ἄνθρωπο πού δέν ἔχει χέρια καί πόδια, ἀλλά σέ ὅλα τά μήκη καί πλάτη τῆς γῆς δίνει δύναμη μέ τό παράδειγμα καί τά λόγια του σέ αὐτούς πού ἔχουν πόδια ἀλλά δέν ἔχουν τήν δύναμη τῆς πίστης του. Τήν καθαρίστρια τοῦ ξενοδοχείου πού δίνει ἀπό τό ὑστέρημά της στήν διπλανή της πού ξέρει ὅτι ἔχει μεγάλη ἀνάγκη. Τούς ἀνθρώπους πού ὁ κάθε τους λόγος εἶναι καί ἕνα μήνυμα ἀγάπης.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ ζωή μοῦ φέρνει πολλούς ἀνθρώπους γιά νά ζηλέψω, νά θαυμάσω, νά παρακινηθῶ νά μιμηθῶ τόν τρόπο πού ἐφαρμόζουν τήν ἀρετή στήν ζωή τους.

Πολλές φορές ὅμως ξεχνῶ τά παραπάνω καί ἀρχίζω νά ζηλεύω τόσο μικρά πράγματα. Ντρέπομαι νά τά ἀναφέρω σάν συλλογίζομαι τά παραπάνω. Σκέφτομαι, βλέποντας τό πόσο φτωχύναμε πού ἀπομακρυνθήκαμε ἀπό τόν τρόπο ζωῆς πού ὑποδείκνυε ἡ ἁπλότητα «τῆς καλύβας τῆς μάνας», πώς αὐτά πού ζηλέψαμε, αὐτά εἶναι πού μᾶς καταστρέψανε. Γιατί κρύβανε μέσα τους τόν θάνατο καί τή φθορά. Μᾶς ἄδειασαν τήν ψυχή.

Καιρός λοιπόν νά ζηλέψουμε αὐτά πού θά μᾶς δώσουν νόημα καί πληρότητα ζωῆς.

Σάν ζηλέψεις πράγματα μικρά καί τόσο φθηνά συνήθως ὑλικά καί φθαρτά, δές πόσο οὐσιαστικά, μεγάλα, μόνιμα καί ἀνεκτίμητης ἀξίας ἔχεις νά ζηλέψεις καί νά θαυμάσεις. Ἔπειτα σκέψου πόσα σοῦ ἔδωσε ὁ Θεός πού δέν ἔμαθες νά τά ἐκτιμᾶς, ἀφοῦ ἀκόμα θαμπώνεσαι μέ τά ξένα. Ὅταν γιά τό ἕνα πού σοῦ ἔδωσε σάν δῶρο ὁ Θεός, δέν γνωρίζεις πῶς νά τό χρησιμοποιήσεις, ἀκόμα καί ἄν σοῦ δώσει ὁ Θεός ὅλα ὅσα ζηλεύεις οὔτε αὐτά θά ξέρεις νά τά ἐκτιμήσεις καί νά τά χρησιμοποιήσεις γιά ὠφέλεια δική σου καί τῶν ἄλλων. Μᾶλλον θά εἶναι γιά βλάβη καί καταστροφή σου. Τό ἔλεγε ὁ ἅγιος γέροντας Παΐσιος *«Ἄν* (ὁ ἄνθρωπος) *ἀξιοποιεῖ τά δικά του χαρίσματα καί δέν τά θάβει, τότε θά χαίρεται μέ τά χαρίσματα τῶν ἄλλων»* καί δέν θά τά φθονεῖ. Καί ἀκόμη *«Ὅπως ὁ ἕνας ἄνθρωπος δέν μοιάζει μέ τόν ἄλλο, ἔτσι καί τό χάρισμα τοῦ ἑνός δέν μοιάζει μέ τοῦ ἄλλου»*. Ὁ καθένας ἔχει αὐτό πού τοῦ ταιριάζει καί αὐτό πού μπορεῖ νά ἀξιοποιήσει.

Ἀπό τήν ἄλλη σκέψου ὅτι ζηλεύοντας εἶναι σάν νά μήν πιστεύεις ὅτι ἔχεις Θεό-Πατέρα πού θά σοῦ παρέχει ὅσα πραγματικά ἔχεις ἀνάγκη. Τέτοιου εἴδους ζήλια σέ ὁδηγεῖ στό νά μήν χαίρεσαι αὐτό πού ἔχεις, στό νά γεμίζεις μέ ἄγχος τήν ψυχή σου γιά νά ἀποκτήσεις αὐτά πού δέν ἔχεις οὐσιαστική ἀνάγκη, στό νά εἶσαι συνεχῶς παραπονούμενος καί ἀποτρεπτικός κάθε σχέσεως. Οὔτε μέ τόν ἑαυτό σου δέν θά τά βρίσκεις.

Ἄν λοιπόν ἔχω κάτι νά σοῦ πῶ, εἶναι: Ζήλεψε. Ζήλεψε αὐτά πού ἀξίζουν. Ζήλεψε τήν ἁπλότητα. Ζήλεψε τήν ἀρετή. Ζήλεψε τήν ἁγιότητα. Γιατί αὐτά ἀξίζουν. Καί αὐτά πού ἀξίζουν δέν ὁδηγοῦν ποτέ στόν φθόνο. Ἀλλά σέ κάνουν νά χαίρεσαι καί νά θαυμάζεις αὐτούς πού τά ἔχουν. Νά ὑποστέλλεσαι ταπεινά μπροστά στό μεγαλεῖο τοῦ παραδείγματός τους. Καί νά παρακαλεῖς τόν Θεό νά παρουσιάζει τέτοιους ἀνθρώπους-φωτεινά παραδείγματα στή ζωή σου. Πού σέ παραπέμπουν σέ δοξολογία τοῦ Θεοῦ.

Καί τό πιό σημαντικό. Ἐρεύνησε, προσευχήσου ὁ Θεός νά σέ βοηθήσει νά ἀνακαλύψεις τά δῶρα, τά τάλαντα πού σοῦ ἔχει δώσει. Καί ἀγωνίσου αὐτά τά τάλαντα-ταλέντα νά μήν τά κρύψεις, ψάχνοντας γιά ξένους θησαυρούς, ἀλλά νά τά ἀξιοποιήσεις καί νά τά χρησιμοποιήσεις πρός δόξαν Θεοῦ καί ἀγάπη ἀνθρώπων. Τότε τό «εὐχαριστῶ» θά βγαίνει αὐθόρμητα ἀπό τήν ψυχή σου, γιατί θά νοιώθεις τόσο γεμάτος καί εὐγνώμων, πού δέν θά ἔχεις τίποτα πιά νά ζηλέψεις. ■

Συζήτηση μέ ἕναν ἔφηβο

Ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος

Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου

1. Τί εἶναι ἡ ζήλεια;

Ἡ ζήλεια εἶναι ἐκεῖνο τό πάθος μέ τό ὁποῖο νιώθει κανείς μειονεκτικά ἀπέναντι στό ὁποιοδήποτε ἀξιόλογο πλεονέκτημα κάποιου κοντινοῦ του προσώπου, ἀντιπαθεῖ σέ κάποιο βαθμό τό πρόσωπο αὐτό, κυριεύεται ἀπό μεγάλη λύπη γι' αὐτή τήν ἔλλειψή του καί ἀπό βαθύ πόθο γιά τήν ἀπόκτησή του. Τό νά θέλει κάποιος νά βελτιώσει τή ζωή του δέν εἶναι κακό. Κακό εἶναι ἐγωιστικά νά συγκρίνεται μέ ἄλλους, νά προσπαθεῖ νά τούς μειώσει καί νά τούς ξεπεράσει. Παρατηρούνται στήν ἀνθρώπινη κοινωνία πολλά εἴδη ζήλειας. Ὑπάρχει ἡ ζήλεια τῆς χαρᾶς (οἰκογενειακή εὐτυχία, κοινωνική ἀναγνώριση, οἰκονομική ἄνεση, ἐπαγγελματική πρόοδος), τῶν φυσικῶν χαρισμάτων (ἐξυπνάδα, δύναμη, ὁμορφιά), τῶν φυσικῶν καί ἐπίκτητων ἀρετῶν (ἀγάπη, πραότητα, ὑπομονή, ἀνεξικακία, κοινωνικότητα). Ἡ ζήλεια ἐπεκτείνεται σέ ὅλες τίς πλευρές τῆς ζωῆς. Ἕνα μικρό παιδάκι ζηλεύει τήν ἰδιαίτερη στοργή τῶν γονιῶν στό μικρότερο ἀδελφάκι. Ἕνας ὑπάλληλος ζηλεύει τή φανερή συμπάθεια τοῦ διευθυντῆ στήν ἐργασία του πρός ἄλλον συνάδελφο. Κάποιοι ζηλεύουν, ὅταν γνωστοί τους βρίσκουν καλό σύντροφο στή ζωή τους καί δημιουργοῦν καλή οἰκογένεια. Ἄλλοι ζηλεύουν, ὅταν κάποιοι γνωστοί τους πετυχαίνουν στίς σπουδές ἤ στή δουλειά καί ἐξασφαλίζουν καλό μισθό ἤ ἀποκτοῦν καλό ἀξίωμα.

Ἡ ζήλεια εἶναι πανανθρώπινο πάθος, γιατί γεννιέται ἀπό τόν ἐγωισμό, πού ἐμφωλεύει σ' ὅλες τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Λόγω τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπό τόν Θεό οἱ ἄνθρωποι χάσαμε τόν σωστό προσανατολισμό πρός τή θέωση καί δίνουμε ἀπόλυτη σημασία στήν ἐπίγεια καταξίωση μέ τήν ἀπόκτηση ἀξιωμάτων καί πολλῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν. Ὁ ζῆλος γιά τήν εὐαρέστηση τοῦ Θεοῦ μετατράπηκε σέ ζήλεια πρός τό συνάνθρωπο. Φύγαμε ἀπό τήν ἀγάπη πρός τόν Θεό καί χάσαμε καί τήν ἀγάπη πρός τόν συνάνθρωπο. Νομίζουμε ἐσφαλμένα ὅτι ἡ πρόοδος τοῦ ἄλλου σημαίνει δική μας ἀποτυχία.

Λέει χαρακτηριστικά μία παροιμία: «νά ἦταν ἡ ζήλεια ψώρα θά ψωρίαζε ὅλη ἡ χώρα». Ὁ ζηλιάρης θέλει νά ἔχει τά πρωτεῖα σέ ὅλους τους τομεῖς καί νά εἶναι τό κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν γύρω του. Ἄν καί τό πάθος αὐτό τό ἔχουν ὅλοι μικροί καί μεγάλοι, δέν εἶναι ἀρεστό στόν Θεό καί χρειάζεται νά πολεμηθεῖ.

Ὅταν κάποιος, ἀντί νά λυπᾶται γιά τό καλό τοῦ ἄλλου, χαίρεται γιά τό κακό του, τότε ἔχουμε τά ἀδέλφια τῆς ζήλειας, τή χαιρεκακία καί τό φθόνο. Ὁ φθόνος εἶναι χειρότερο κακό ἀπό τή ζήλεια, γιατί ἡ χαρά γιά τό κακό τοῦ ἄλλου ἐκφράζει μεγαλύτερη κακία ἀπό τή λύπη γιά τό καλό του. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ζητᾶ ἀπό τούς χριστιανούς νά χαίρονται μέ ὅσους χαίρονται καί νά λυποῦνται μέ ὅσους λυποῦνται (Ρωμ. 12,15: χαίρειν μετά χαιρόντων καί κλαίειν μετά κλαιόντων).

2. Γιατί εἶναι κακό ἡ ζήλεια;

Ἡ ζήλεια εἶναι κακό, γιατί χαλάει τήν ψυχή καί τήν ἀπομακρύνει ἀπό τόν Θεό. Ὁ ζηλιάρης κρύβει μέσα του μεγάλο ἐγωισμό, ὁ ὁποῖος τόν διαστρέφει. Ὁ θεός ἀποστρέφεται τίς ἁμαρτωλές καί ἀμετανόητες ψυχές.

Ἡ ζήλεια διώχνει τήν ἠρεμία καί τήν ἰσορροπία τῆς ψυχῆς. Ὁ ζηλιάρης λόγω τῆς κακίας του μαραζώνει μπροστά στήν εὐτυχία τοῦ ἄλλου καί

δέν ήσυχάζει ἕως ὅτου βρεῖ γι' αὐτόν κάτι μειωτικό ἤ προσπαθεῖ νά τό κατασκευάσει ὁ ἴδιος. Κάποιοι ἔχουν τέτοια κακία, πού τρέχουν καί σέ μάγους γιά νά βλάψουν αὐτόν, πού ζηλεύουν.

Ὁ ζηλιάρης συχνά κρύβει μέσα του ἀρνητικά αἰσθήματα γιά συνανθρώπους του, ἀπό τήν ἁπλή ἀντιπάθεια ἕως τό μίσος. Μέ τή ζήλεια αἰσθάνεσαι τόν ἄλλον ὡς ἐχθρό, ἐνῶ εἶναι ἀδελφός σου, παιδί τοῦ ἴδιου Πατέρα. Ἡ ἀντιπάθεια καί τό μίσος φανερώνονται μέ εἰρωνεῖες, μέ ὑποκριτικούς ἐπαίνους, μέ ὑποτιμήσεις, μέ βρισιές, ἀκόμη καί μέ ἀκραῖες συμπεριφορές ὅπως τόν φόνο (π.χ. ὁ φόνος τοῦ Ἄβελ ἀπό τόν ζηλιάρη Κάϊν).

Μέ τή ζήλεια ὁ ζηλιάρης χάνει τήν καθαρότητα τῆς ψυχῆς του καί ἀποκόπτεται ἀπό τήν ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό. Πῶς θά προσευχηθεῖ ἐκεῖνος, πού μέ τή ζήλεια του διώχνει ἀπό μέσα του τήν ταπείνωση; Πῶς νά δεχθεῖ ὁ Θεός τήν προσευχή τοῦ ζηλιάρη, πού ἀντί νά ἀγαπάει τά πλάσματά Του, τά ἀντιπαθεῖ καί τά μισεῖ; Συχνά ὁ ζηλιάρης τά βάζει ἄμεσα καί μέ τόν Θεό. Παραπονεῖται, γιατί δέν τόν βοήθησε κι αὐτόν ὅπως τούς ἄλλους, γιατί δέν τοῦ ἔδωσε τό τάδε χάρισμα ἤ τό τάδε ταλέντο. Τά παράπονα τοῦ ζηλιάρη πρός τόν Θεό εἶναι ὕβρις καί ἀσέβεια. Σωστό εἶναι, ἀντί νά γκρινιάζει, νά λέει: «Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, γιά τή μεγάλη ἀγάπη Σου γιά μένα. Σ' εὐχαριστῶ γιά ὅσα μοῦ ἔδωσες καί γιά ὅσα δέν μοῦ ἔδωσες. Αὐτά πού μοῦ ἔδωσες ἀξίωσέ με νά τά χρησιμοποιήσω γιά τό καλό καί γιά τή δόξα Σου. Ἡ ἔλλειψη αὐτῶν, πού δέν μοῦ ἔδωσες, ἀξίωσέ με νά ὠφελήσει τήν αἰώνια σωτηρία μου».

Ὁ ἐγωισμός τοῦ ζηλιάρη δέν τόν ἀφήνει νά εἶναι σωστός καί στίς κοινωνικές του σχέσεις. Λόγω ζήλειας διασαλεύονται οἱ σχέσεις του μέ πολλούς κοντινούς του (ἀδέλφια, συμμαθητές, γείτονες, συνάδελφους), καθώς συγκρίνεται μ' αὐτούς. Δέν ζηλεύει κανείς ἕναν μακρινό καί μή γνωστό συνάνθρωπο.

Ὁ ζηλιάρης συνήθως καταπιέζει πολλούς συνανθρώπους του μέ τήν ἀπαίτηση νά ἀγαποῦν ἀποκλειστικά αὐτόν. Ἐδῶ ἔχουμε καί τίς τόσο ἐπώδυνες καί κουραστικές κατακτητικές ζήλιες στίς φιλίες καί στά ζευγάρια. Αὐτή ἡ ζήλεια, ἐνῶ ἀρχικά φαίνεται ἔκφραση ἀγάπης καί προσφέρει χαρά, κατόπιν καταλήγει σέ ἐξοντωτικό ἐξαναγκασμό καί καταπίεση. Ὅταν ζηλεύεις παθολογικά κάποιον δέν σέβεσαι τήν ἐλευθερία του.

Ὁ ζηλιάρης λόγω τοῦ πάθους του σέ δύσκολες στιγμές ἐκτονώνεται μέ ἀπότομη ὁμιλία καί μέ σκληρή συμπεριφορά πρός τούς γύρω του. Ἐδῶ ἰσχύει ἡ παροιμία: «Ἀλλοῦ στάζει τό βουτσί», δηλ. ἡ τρύπα στό δερμάτινο ἀσκί δέν βρίσκεται στό σημεῖο πού στάζει ἀλλά σέ ἄλλο σημεῖο. Ἐνῶ φταίει ἡ ζήλεια του, αὐτός γιά ἄλλους λόγους ἐκτονώνεται μέ σκληρή συμπεριφορά.

Ὅταν κάποιοι ζηλεύονται καί ἀλληλοκατηγοροῦνται, μοιάζουν μέ ἐκείνους, πού μαλώνουν πάνω σέ ἕνα καράβι, πού βυθίζεται. Εἶναι τόσο τό κακό της ἐποχῆς μας πού δέν ἔχει νόημα ἡ ἀλληλοεξόντωση. Ἡ συσπείρωση καί ἡ ἑνότητα θά βοηθήσει στόν πόλεμο κατά τοῦ πολλαπλοῦ κακοῦ. Μέ τή ζήλεια, ἀντί νά παλεύουμε ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, τοῦ διαβόλου, τρωγόμαστε μεταξύ μας καί γινόμαστε εὔκολα θύματά του. Πόσο ἄσχημο εἶναι ὁ λύκος νά τρώει τά πρόβατα κι αὐτά νά χτυπιοῦνται μεταξύ τους!

3. Τί εἶναι ὁ φθόνος;

Ὁ φθόνος εἶναι τό ψυχικό πάθος κατά τό ὁποῖο δέν ζηλεύεις μόνο τόν ἄλλον, ἀλλά θέλεις καί τό κακό του. Ὅποιος φθονεῖ, ζηλεύει τήν χαρά τοῦ ἄλλου καί ταυτόχρονα τόν μισεῖ. Ὁ φθονερός εἶναι καί χαιρέκακος, γιατί δέν λυπᾶται μόνον, ὅταν ὁ ἄλλος προοδεύει, ἀλλά κυρίως χαίρεται, ὅταν ὁ ἄλλος παθαίνει κάτι κακό. Ὁ φθόνος εἶναι ἡ ἀκραία ἔκφραση τῆς ζήλειας.

Μέ τό φθόνο πρωταρχικά βλάπτεις τόν ἑαυτό σου, γιατί τό μίσος σάν σαράκι κατατρώει τήν ψυχή σου. Ὁ φθονερός δέν βρίσκει ἀνάπαυση καί γαλήνη ὅταν ὁ φθονούμενος προοδεύει. Τό μίσος τοῦ φθόνου, πού εἶναι κρυφό, δέν ἀφήνει τόν φθονερό νά χαρεῖ καί νά ἀπολαύσει τά δικά του χαρίσματα, τίς δικές του ἱκανότητες καί τά δικά του κατορθώματα.

Ὁ φθόνος εἶναι κρυφό πάθος. Ὁ φθονερός ἄνθρωπος, γιά νά καλύψει τό ἐσωτερικό αὐτό πάθος, συμπεριφέρεται πρός τόν φθονούμενο ὑποκριτικά καί τοῦ δείχνει ἀγάπη. Ὅταν ὅμως

γιά διάφορους λόγους τό κρυφό πάθος γίνει φανερό, τότε ἐκδηλώνεται ἡ σκληρότητα τοῦ μίσους. Ὁ μισῶν εἶναι σκλάβος τοῦ ἐγωισμοῦ του.

Ὁ φθόνος ἀπομακρύνει τόν Θεό ἀπό τήν ψυχή τοῦ κατόχου του. Ὁ φθονερός δέν ἔχει καθόλου διάθεση νά προσευχηθεῖ, γιατί λόγω μίσους τόν ἐγκαταλείπει ἡ θεία Χάρη. Πῶς νά προσευχηθεῖ στόν Θεό τῆς ἀγάπης, ὅταν δέν ἔχει ἀγάπη; Πῶς ἡ καρδιά του θά ζητήσει βοήθεια ἀπό τόν Θεό, ἐνόσω εἶναι μαύρη ἀπό κακία καί μίσος; Εἶναι δυνατόν ὁ Θεός νά δεχθεῖ προσευχή ἀπό ψυχή φθονερή καί γεμάτη ἔχθρα; Ὁ πονηρός βρίσκοντας τήν ψυχή ἀπογυμνωμένη ἀπό τή θεία Χάρη ἐπιτίθεται καί τήν ὁδηγεῖ σέ μεγαλύτερη ἀδιαφορία γιά τά πνευματικά.

Ὁ φθονερός ἀπό τόν θαυμασμό φθάνει καί στήν ὑποτίμηση τοῦ φθονουμένου. Ἐκφράζοντας τήν ὑποτίμηση τόν κακολογεῖ μέ στόχο νά βλάπτει τήν ὑπόληψη καί τήν ἀξιοπρέπειά του. Ἀναζητᾶ ἤ ἐφευρίσκει ἀρνητικά στοιχεῖα τῆς ζωῆς του, γιά νά στηρίξει τήν ὑποτίμηση.

Μεγάλος φθόνος εἶναι νά φθονεῖ κανείς τήν πνευματική πρόοδο ἄλλων χριστιανῶν. Αὐτός ὁ φθόνος τόν ὁδηγεῖ στήν δυσφήμιση, στήν ἔχθρα ἀκόμα καί στή συκοφαντία. Πολύ ταλαιπωροῦνται αὐτοί οἱ χριστιανοί ἀπό τούς φθονερούς καί καθώς ὁ Θεός τούς προστατεύει καί τούς βοηθᾶ, τό μίσος τῶν φθονερῶν γίνεται μεγαλύτερο.

Ὅταν στήν ψυχή εἰσέλθει ὁ φθόνος καί τό μίσος, τότε εἶναι δυνατό νά ἐνεργήσει πονηρό πνεῦμα εἰς βάρος τοῦ φθονουμένου. Ἐδῶ ἔχουμε καί τό μάτιασμα. Τό μάτιασμα προέρχεται ἀπό καρδιά μέ ζήλεια καί φθόνο. Τό κακό δέν τό προκαλεῖ τό μάτι, ἀλλά ἡ κακία τῆς ψυχῆς.

4. Πῶς πολεμεῖται ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος;

Ἐάν βλέπουμε στήν ψυχή μας νά ἀρχίζει κάποια ζήλεια γιά κάποιους συνανθρώπους μας, νά σκεφτόμαστε πώς κι αὐτοί εἶναι παιδιά τοῦ Θεοῦ καί σ' αὐτούς φθάνει ἡ φροντίδα τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Ὅπως χαιρόμαστε, ὅταν τά φυσικά ἀδέλφια μας προοδεύουν, ἔτσι νά χαιρόμαστε καί γιά τήν πρόοδο τῶν ἄλλων, τῶν κατά Θεόν ἀδελφῶν μας. Ἄν λυπόμαστε, φανερώνεται ὅτι ἔχουμε μέσα μας κακία. Ἡ καλή ἐξέλιξη τοῦ ἄλλου δέν σημαίνει ἀποτυχία γιά μᾶς. Ὁ καθένας ἔχει τό δρόμο του. Ἡ πρόοδος τοῦ ἄλλου βοηθώντας τό σύνολο τῆς ἀνθρωπότητας βοηθάει καί ἐμᾶς.

Ἀντί τῆς ζήλειας νά δείχνουμε ἀγάπη. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει στόν ὕμνο τῆς ἀγάπης: «Ἡ ἀγάπη δέν ζηλεύει» (Α΄ Κορ. 13,4). Ὁ κάθε ἅγιος ἔχοντας τέλεια ἀγάπη χαίρεται μέ τήν πρόοδο τοῦ ἄλλου καί λυπᾶται μέ τίς ἀποτυχίες του. Ὁ ἀγωνιζόμενος χριστιανός, πού ἀγωνίζεται νά γίνει εὐάρεστος στόν Χριστό, δέν ἀφήνει στήν ψυχή του νά ἀναπτυχθεῖ ἡ ζήλεια. Ἀδελφή τῆς ἀγάπης εἶναι καί ἡ ταπείνωση. Ὁ ταπεινός θεωρεῖ τόν ἑαυτό του μικρό καί ἁμαρτωλό καί τούς ἄλλους ὡς ἀνωτέρους, ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. 12,10). Ὁ ταπεινός γνωρίζει ὅτι δέν εἶναι τέλειος κι ὅτι σέ κάθε τομέα πάντοτε θά ὑπάρχει κι ἕνας καλύτερος ἀπό αὐτόν. Ὁ ταπεινός δέν ἔχει ἀνάγκη τήν καταξίωση αὐτοῦ τοῦ κόσμου ἀλλά τήν αἰώνια παραδεισένια σωτηρία.

Ὅταν διαπιστωθεῖ ἡ ὕπαρξη τῆς ζήλειας καί τοῦ φθόνου, τότε χρειάζεται νά προσευχηθοῦμε στόν Θεό γιά τήν ἀπαλλαγή μας ἀπ' αὐτά τά πάθη. Μόνοι μας δέν μποροῦμε νά νικήσουμε τά πάθη, γι' αὐτό μόλις αἰσθανθοῦμε ζήλεια καί φθόνο, ἀμέσως νά ἀπευθυνθοῦμε στόν Κύριο γιά νά μᾶς βοηθήσει στόν πόλεμο ἐναντίον τους. Μέ τήν προσευχή καί τήν τακτή συμμετοχή στήν Ἐξομολόγηση καί τή θεία Κοινωνία ἔρχεται ἡ θεία Χάρη καί σιγά-σιγά μᾶς καθαρίζει ἀπό τόν ἐγωισμό καί τή ζήλεια. Ὅσο πιό κοντά βρίσκεται κανείς στόν Χριστό, τόσο καί ἀποκτᾶ ἀγάπη καί σεβασμό πρός ὅλους τούς συνανθρώπους του.

Προσευχόμενοι γιά θεία βοήθεια πρός τόν ζηλευόμενο χαρισματοῦχο ὁ Θεός διώχνει ἐντελῶς τή φυσική ζήλεια πού ἀναπτύσσεται αὐθόρμητα μέσα μας, ὅπως σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους. Γι' αὐτόν πού ἔχει κάποιο ζηλευτό χάρισμα νά προσεύχεσαι, γιατί ὁ κάτοχος τοῦ χαρίσματος, ἄν δέν τό χρησιμοποιήσει σωστά, ἐνδέχεται νά βλάψει πολλούς καί νά βλαφθεῖ καί ὁ ἴδιος. Τήν ἐξυπνάδα π.χ. πολλοί τή χρησιμοποιοῦν γιά ἐγκλήματα. Ὁ καλλίφωνος εἶναι δυνατό νά γίνει ἐγωιστής καί νά συμπεριφέρεται ἄσχημα. Ὁ κοινωνικός καί φιλικός χαρακτήρας, ἄν δέν προσέξει, μπορεῖ νά μπλέξει εὔκολα μέ κακές παρέες καί νά

καταστραφεῖ. Νά προσεύχεσαι ὁ Θεός νά βοηθήσει τόν κάθε χαρισματοῦχο νά ἀξιοποιήσει σωστά τίς ἱκανότητές του. Προσευχήσου κάπως ἔτσι: «Εὐλόγησε, Κύριε, αὐτόν τόν ἀδελφό νά ἀνταποκριθεῖ στήν ἀγάπη Σου καί νά ἀξιοποιήσει σωστά τίς δωρεές Σου, γιά νά μπορέσει νά ἔλθει κοντά Σου στήν αἰώνια ζωή. Ἀμήν».

Ἄν βλέπουμε σέ κάποιον ἀξιοζήλευτα χαρίσματα καί ἀρχίζουμε νά τά ζηλεύουμε, τότε νά σκεφτόμαστε ὅτι ὅλα τά χαρίσματα εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ κι ὅτι ὁ Θεός τοῦ τά ἔδωσε, γιά νά τόν βοηθήσει στή σωτηρία του καί αὐτός νά βοηθήσει κι ἄλλους στή σωτηρία τους. Ἄν αὐτός τά χρησιμοποιήσει σωστά, θά πετύχει.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε κάποια χαρίσματα, δῶρα τοῦ Θεοῦ, πού χρειάζεται νά τά βροῦμε καί νά τά ἀξιοποιήσουμε γιά τή σωτηρία μας κι ὄχι γιά τήν προβολή μας. Ὁ καθένας ἔχει τή δική του ἀξία. Τά προσόντα ὅπως καί τά ἐλαττώματα, πού προέρχονται ἀπό τή φύση, δηλ. τόν Θεό, οὔτε ἐπαινοῦνται οὔτε κατηγοροῦνται. Ἡ χρήση τους ἀξιολογεῖται ἀπό τόν Θεό θετικά ἤ ἀρνητικά. Ὁ Χριστός εἶπε κάποτε τήν παραβολή τῶν ταλάντων, γιά νά διδάξει τούς ἀνθρώπους πῶς νά προετοιμασθοῦν γιά τήν κρίση (Ματθ. 25,14-30). Ἕνας ἄνθρωπος πρίν ταξιδέψει ἔδωσε σέ τρεῖς δούλους του χρήματα. Στόν πρῶτο ἔδωσε πέντε τάλαντα, στόν δεύτερο δύο καί στόν τρίτο ἕνα, ἀνάλογα μέ τή δύναμη τοῦ καθενός. Ὅταν ἀργότερα ἐπέστρεψε, διαπίστωσε πώς οἱ δυό πρῶτοι ἐργάσθηκαν καί διπλασίασαν τά τάλαντα καί τοῦ τά πρόσφεραν, ἐνῶ ὁ τελευταῖος τό ἔκρυψε στό χῶμα. Οἱ δυό πρῶτοι πῆραν μέρος στή χαρά τοῦ κυρίου τους καί ἀπέκτησαν μεγάλη δύναμη. Ὁ τελευταῖος, ὁ τεμπέλης, τιμωρήθηκε μέ τό νά τόν βάλουν σέ σκοτεινή καί ἐπώδυνη φυλακή. Ἡ χαρά τοῦ Κυρίου εἶναι ὁ Παράδεισος, ἐνῶ ἡ σκοτεινή φυλακή εἶναι ἡ Κόλαση. Τά τάλαντα εἶναι τά χαρίσματα, τά ταλέντα κι ὅλες οἱ δωρεές τοῦ Θεοῦ. Ὁ διπλασιασμός τῶν ταλάντων εἶναι ἡ καλή χρήση τους. Τό θάψιμο τοῦ ταλάντου εἶναι τό καταχώνιασμα τῶν χαρισμάτων, ἡ ἀπραξία.

Κι ἄν ὁ Θεός ἔχει εὐεργετήσει κάποιον μέ πολλά χαρίσματα καί καλοσύνες, μήν ἐπιτρέψεις στόν ἑαυτό σου ζήλεια, οὔτε καί τή χαιρέκακη σκέψη ὅτι ὁ Θεός αὐτόν θά τόν κρίνει πιό αὐστηρά. Αὐτόν πού ζηλεύεις τόν ἔπλασε ὁ ἴδιος Πατέρας καί εἶναι ἀδελφός σου. Ὅπως τόν κατά σάρκα ἀδελφό σου δέν τόν ζηλεύεις, ἔτσι καί τόν πνευματικό σου ἀδελφό δέν πρέπει νά τόν ζηλεύεις. Ἴσως κάποτε βρεθεῖτε μαζί στόν Παράδεισο. Ἐκεῖ θά τόν ζηλεύεις;

Ὅταν σοῦ ἔρχεται ζήλεια μήν ξεχνᾶς πώς ἔχεις κι ἐσύ μία μοναδική ἀξία, διότι εἶσαι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ μέ τά ἰδιαίτερά της χαρίσματα. Ἐπίσης ἀξίζεις, ὅπως εἶπε ὁ Χριστός, ὅσο ὅλος ὁ κόσμος (Ματθ. 16,26) καί γιά σένα ἔπαθε ὁ Χριστός στόν Σταυρό. Ἔχεις ἰδιαίτερη ἀξία γιατί ἀνήκεις κι ἐσύ στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Βέβαια καί οἱ ἄλλοι ἔχουν τή ἴδια ἀξία μέ σένα. Ὅλοι ἀνήκουμε στήν Ἐκκλησία, στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί εἴμαστε ἀδέλφια. Γι' αὐτό δέν χρειάζεται νά ζοῦμε ἀνταγωνιστικά ἀλλά συμπληρωματικά. Ἕνας γεωργός γιά τίς ἀγροτικές ἐργασίες του ἔχει στήν ἀποθήκη του διάφορα ἐργαλεῖα. Ἄλλη χρήση ἔχει ὁ κασμάς, ἄλλη ἡ τσάπα, ἄλλη τό φτυάρι, ἄλλη ὁ λοστός. Ἔτσι κι ὁ Θεός στή ζωή ἔχει διάφορους ἀνθρώπους μέ ποικίλους χαρακτῆρες καί χαρίσματα.

Ποτέ νά μή γκρινιάζεις στόν οὐράνιο Πατέρα γιά τήν ἀγάπη Του καί σέ ἄλλα Του παιδιά. Ὅταν ζηλεύουμε εἶναι σάν νά λέμε στόν Θεό: «ἔκανες λάθος πού ἔδωσες αὐτά τά χαρίσματα σ' ἐκεῖνον κι ὄχι σ' ἐμένα». Ὁ πάνσοφος Θεός τά χαρίζει σύμφωνα μέ τό δικό Του σχέδιο. Ζηλεύοντας κάποιον γιά τά χαρίσματα πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, ἐναντιώνεσαι στόν Θεό, γιατί Αὐτός τοῦ τά ἔδωσε γιά νά τόν ὑπηρετεῖ. Ὁ Θεός δέν ἔχει κανέναν γιά τά σκουπίδια, ἀλλά ὅλους γιά τόν Παράδεισο. Αὐτό πού ζηλεύεις σέ κάποιον μπορεῖ νά εἶναι ἐκεῖνο τό θεῖο δῶρο, πού τόν στηρίζει στή ζωή καί τοῦ δίνει κουράγιο καί θάρρος. Πιθανόν ὁ χαρισματοῦχος εἶναι πιό ἱκανός νά ἀξιοποιήσει αὐτά τά χαρίσματα ἤ πιό ταπεινός καί δέν θά βλαφτεῖ ἀπό τήν ὕπαρξή τους. Δέξου ταπεινά τό θεῖο θέλημα. Ὁ καθένας ὑπηρετεῖ ἕνα ὕψιστο σχέδιο. Ἄς βλέπουμε τή ζωή ἀπό τήν πλευρά τοῦ Θεοῦ. Αὐτό εἶναι πίστη καί ἀγάπη πρός τόν Θεό.

Πολλοί γκρινιάζουμε, γιατί δέν μᾶς ἔδωσε ὁ Δημιουργός φανταχτερά χαρίσματα γιά ἐπί-

δειξη ὅπως, ὀμορφιά, δύναμη καί καλλιφωνία, ἐνῶ δέν χαιρόμαστε τά ἀφανῆ καί ταπεινά χαρίσματα, ὅπως ἡ ψυχική καί σωματική ὑγεία, ἡ δύναμη τῆς ἀγάπης καί ἡ διάθεση τῆς προόδου. Αὐτοί, πού ζηλεύουν τή δόξα, τά χρήματα, τήν ὀμορφιά, τή σωματική δύναμη καί τίς δυνατότητες ὑλικῶν ἀπολαύσεων, ἄς μή ξεχνᾶνε ὅτι ὅλα αὐτά εἶναι παροδικά καί ψεύτικα. Ἡ ὀμορφιά, ἡ καλλιφωνία καί ἡ δύναμη μέ τό πέρασμα τῆς ἡλικίας φθείρονται. Ὁ ἔνδοξος χάνοντας τό ἀξίωμα σβήνει καί τό ἄστρο τῆς δόξας του. Τά χρήματα μέ μία λάθος οἰκονομική κίνηση ἐνδέχεται νά χαθοῦν. Ἡ ὑγεία καί οἱ σωματικές ἀπολαύσεις μέ τίς ἀσθένειες καί τό πέρασμα τῆς ἡλικίας ἐξασθενίζουν ὡσότου νά χαθοῦν ἐντελῶς. Ἐκεῖνο πού μένει καί ἔχει αἰώνια ἀξία εἶναι ἡ καλοσύνη τῆς ψυχῆς.

Ἄν ζηλεύουμε κάποιο ἀδελφάκι μας πού τό φροντίζουν πιό πολύ οἱ γονεῖς μας, νά σκεφτόμαστε πώς αὐτό ἔχει μεγαλύτερη ἀνάγκη στοργῆς καί ἀγάπης. Ὁ Χριστός ἔδειχνε ἰδιαίτερη στοργή στόν μικρότερο μαθητή του, τόν Ἰωάννη τόν Θεολόγο, πού εἰσῆλθε στήν ὁμάδα τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ἦταν κάτω τῶν εἴκοσι ἐτῶν. Τόν πῆρε μαζί του στήν ἀνάσταση τῆς κόρης τοῦ Ἰαείρου, στή Μεταμόρφωση τοῦ Θαβώρ καί στήν προσευχή τῆς Γεσθημανῆ. Τόν ἔβαλε δίπλα Του στό τραπέζι τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ἀπ' ὅπου ἔσκυψε στό στῆθος Του γιά νά πληροφορηθεῖ χαμηλόφωνα ποιός εἶναι ὁ προδότης. Τόν ἀγαποῦσε ὄχι ἀπό συναισθηματική μεροληπτική προτίμηση, ἀλλά ἀπό στοργική ἀγάπη καί ἐπειδή ἔβλεπε τήν ἀθώα καί γεμάτη ἀγάπη ψυχή τοῦ Ἰωάννου. Ὁ Ἰωάννης παρευρίσκονταν στή δίκη τοῦ Χριστοῦ καί στή σταύρωσή Του. Οἱ ἄλλοι μαθητές κατανοοῦσαν αὐτή τή στοργή τοῦ Χριστοῦ καί δέν ζήλευαν.

Τό νά ζηλεύεις τά ροῦχα πού φοράει ἕνα ἄλλο παιδί ἤ τά παιχνίδια κι ὅ,τι ἄλλο ἔχει, εἶναι ἀνόητη ζήλεια. Ἀξία στόν καθένα δέν δίνουν τά ροῦχα καί τά ἄλλα ὑλικά ἀγαθά ἀλλά ἡ ποιότητα τῆς ψυχῆς. Ἔχει μεγάλη σημασία στή χριστιανική ζωή ἡ σωστή ἱεράρχηση τῶν ἀξιῶν. Πρῶτα τά πνευματικά καί μετά τά ὑλικά. Τά ὑλικά μᾶς βοηθοῦν ἁπλά νά ἐπιβιώσουμε στήν ἐπίγεια ζωή, ἐνῶ τά πνευματικά στήν κατάκτηση τῆς αἰώνιας ζωῆς.

5. Ὑπάρχει καί ἡ καλή ζήλεια;

Εἶναι ὁ ζῆλος νά βελτιωθεῖ κανείς ἀποκτώντας ὅ,τι καλό καί ἐπιθυμητό βλέπει νά ἔχει κάποιος ἄλλος. Αὐτή ἡ ζήλεια ἔχει θετική σημασία καί βοηθάει στήν πρόοδο τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν ἕνας ζηλεύει τίς ἐπιστημονικές γνώσεις, τίς ἀθλητικές ἱκανότητες ἤ τίς ὁποιεσδήποτε ἄλλες ἱκανότητες κάποιου, αὐτό τόν ὠθεῖ στήν ἐντατική προσπάθεια νά τόν μιμηθεῖ. Αὐτή ἡ ζήλεια δέν εἶναι ἕνα ἐμπαθές συναίσθημα, πού περικλύει μίσος καί ἀντιπάθεια, ἀλλά ὁ πόθος τῆς προόδου.

Ὑπάρχει καί ἡ καλή ζήλεια τῆς πνευματικῆς προόδου ἑνός καλοῦ χριστιανοῦ. Αὐτή ἡ ζήλεια μᾶς ὠθεῖ νά μιμηθοῦμε τόν καλό χριστιανό καί νά ἀγωνισθοῦμε νά τόν φθάσουμε καί νά εὐαρεστήσουμε τόν Θεό. Ὅταν βλέπουμε κάποιον νά προοδεύει στή χριστιανική ζωή καί νά ἀποκτᾶ ἀρετές, τότε νά σκεφτόμαστε ὅτι ὁ Θεός τόν βοήθησε λόγω τοῦ ἀγώνα του. Ὁ Κάϊν ἀντί νά ζηλεύει τόν ἀδερφό του, θά ἔπρεπε νά τόν ἀγαπάει, νά χαίρεται μέ τήν καλοσύνη του καί νά προσπαθεῖ νά τόν μιμηθεῖ. Βλέποντας, λοιπόν, κάποιον νά προοδεύει πνευματικά νά ἀγωνιστοῦμε νά τόν μιμηθοῦμε καί νά διορθωθοῦμε, ἔχοντας στόχο νά βελτιωθοῦμε κι ὄχι νά τόν ξεπεράσουμε. Μέ τήν καλή ζήλεια ζηλεύουμε τίς ἀρετές καί τόν καλό χαρακτήρα τῶν ἄλλων καί παραδειγματιζόμαστε.

Ἕνας ἀναγεννημένος ταπεινός χριστιανός πού ξέφυγε ἀπό τό κοσμικό φρόνημα καί τίς κοσμικές ψεύτικες ἐπιδείξεις βλέποντας ἕναν ἀδελφό του νά ἔχει π. χ. καλοσύνη καί εὐγένεια στίς συναναστροφές του, ὑπομονή καί πίστη στίς δυσκολίες τῆς ζωῆς, κατάνυξη στήν προσευχή καί εὐλάβεια στόν ναό δέν τόν ζηλεύει, ἀλλά χαίρεται καί προσπαθεῖ νά τόν μιμηθεῖ. Μ' αὐτή τήν καλή ζήλεια χρειάζεται νά ἀντικαταστήσουμε τήν κοσμική ἐγωιστική ζήλεια. ■

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

†ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

«Τὸ στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠνέῳκται· οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε» (στιχηρὸν ἰδιόμελον τοῦ Τριῳδίου, Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς).

Ἀδελφοὶ καὶ Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγκεντρίζει ἡμᾶς εἰς τὸ σῶμα Του καὶ μᾶς καλεῖ νὰ γίνωμεν ἅγιοι «ὅτι ἐγώ», λέγει, «ἅγιός εἰμι» (Α΄ Πέτρ. α΄, 16). Ἐπιθυμεῖ ὁ Πλάστης μας νὰ ἔχωμεν κοινωνίαν μαζί Του καὶ νὰ γευθῶμεν τῆς χάριτός Του, νὰ μετάσχωμεν δηλαδὴ τῆς ἁγιότητός Του. Ἡ κοινωνία μὲ τὸν Θεὸν εἶναι ζωὴ μετανοίας καὶ ἁγιότητος, ἡ δὲ ἀπομάκρυνσις ἐξ Αὐτοῦ, ἡ ἁμαρτία, ταυτίζεται ἀπὸ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν «κακίαν τῆς καρδίας». Ἡ «ἁμαρτία οὐκ ἔστι τῆς φύσεως, ἀλλὰ τῆς κακῆς προαιρέσεως» (Θεοδωρήτου Κύρου, Διάλογος Α΄-Immutabilis, P.G. 83, 40D) ἢ τοῦ κακοῦ πνεύματος καὶ «οὐδεὶς πίστιν ἐπαγγελλόμενος ἁμαρτάνει», κατὰ τὸν Θεοφόρον Ἰγνάτιον.

Ἡ ἁγιότης εἶναι ἰδιότης τοῦ Κυρίου, ὁ Ὁποῖος εἶναι ὁ «προσφέρων καὶ προσφερόμενος καὶ προσδεχόμενος καὶ διαδιδόμενος». Ὁ κατὰ χάριν ἱερουργὸς τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας προσφέρει εἰς τοὺς πιστοὺς «τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις», Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, καὶ λαμβάνει ἀμέσως παρὰ τοῦ πληρώματος τῶν Ὀρθοδόξων τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὴν προσφορὰν ὅτι: *«εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός»*, ὁ «ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος, ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας ἁγιάζων».

Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπιτύχῃ τὸ «καθ' ὁμοίωσιν» μὲ τὸν Θεόν, διὰ τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη, τὴν ἁγιότητα δηλαδή, ἡ ἀποβλέπουσα ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία «θεοπρεπῶς ἐδογμάτισε» μίαν περίοδον τοῦ ἔτους ὡς περίοδον ἰδιαιτέρας προσευχῆς καὶ δεήσεως πρὸς κατευνασμὸν τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Ἡ περίοδος αὕτη εἶναι ἡ ἀρχομένη ἀπὸ τῆς αὔριον σωτήριος προετοιμασία διὰ τὸ «Πάσχα τὸ μέγα καὶ ἱερώτατον Χριστοῦ». Εἶναι ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ βιώσωμεν *«δέησιν προσάγοντες καὶ ἄφεσιν αἰτοῦντες»*, ὥστε νὰ γευθῶμεν ἀληθῶς τὸ Πάσχα «μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων», γινόμενοι «ἅγιοι», διὰ τῆς ὁμολογίας ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὅτι εἴμεθα «σκεύη κεραμέως» συνθλιβόμενα ὑπὸ τοῦ πονηροῦ καθ' ἡμέραν, «πίπτοντες καὶ ἀνιστάμενοι». Νὰ ὁμολογήσωμεν δηλαδὴ τὴν ἀνθρωπίνην ἀτέλειαν καὶ ἀδυναμίαν μας καὶ τὴν ἐνώπιον Θεοῦ μηδαμινότητά μας, μετανοοῦντες καὶ ἐπαναλαμβάνοντες ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωῒ καὶ μεσημβρίᾳ καὶ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ

ὥρᾳ, καίτοι «ἅγιοι» διὰ τοῦ βαπτίσματος, ὅτι «εἷς Ἅγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός».

Καλοῦμεν, λοιπόν, πάντας τοὺς Ὀρθοδόξους πιστούς, κληρικούς, μοναχοὺς καὶ μοναχάς, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, νὰ μεταβάλωμεν τὴν ζωήν μας, πάντοτε μέν, ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, εἰς ἀγαπητικὴν πρὸς τὸν πλησίον προσπάθειαν προπαρασκευῆς διὰ τὴν μετοχὴν ἐκτυπώτερον ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν ἀνέσπερον Βασιλείαν τοῦ Κυρίου, τὸ «καινὸν Πάσχα». Προσκαλοῦμεν τοὺς πάντας εἰς ζωὴν ἁγιότητος καὶ πνευματικοῦ ἀγῶνος διὰ νὰ χαρισθῇ εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς ἡμᾶς ὡς «δόσις ἀγαθὴ» καὶ ὡς «δώρημα τέλειον» ἡ δυνατότης τῆς ὑπερβάσεως τῆς ἁμαρτίας, διότι «πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ [...] καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται» (Α΄ Ἰωάν. γ΄, 9-10).

Ἂς εἰσέλθωμεν, λοιπόν, μὲ ὅλην τὴν ψυχήν μας, μὴ σκυθρωπάζοντες, ἀλλὰ χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι, εἰς τὸ πνευματικὸν τοῦτο στάδιον τῶν ἀρετῶν καὶ ἂς καθοπλισθῶμεν *«ἀγάπης τὴν λαμπρότητα, προσευχῆς τὴν ἀστραπήν, ἁγνείας τὴν καθαρότητα, εὐανδρίας τὴν ἰσχύν»*, καὶ ἂς συνοδοιπορήσωμεν μὲ τὸν Κύριον, δεόμενοι Αὐτοῦ νὰ μὴ *«παρίδῃ ἡμᾶς κινδυνεύοντας τὴν ἀπ' Αὐτοῦ διάστασιν»* (Δοξαστικὸν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως), ἀλλὰ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ *«ὅπως λαμπροφόροι προφθάσωμεν εἰς τὴν ἁγίαν καὶ τριήμερον Ἀνάστασιν, τὴν καταλάμπουσαν ἀφθαρσίαν τῷ κόσμῳ»* (ποίημα Θεοδώρου, ἀκολουθία Δευτέρας Α΄ Ἑβδομάδος Νηστειῶν).

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ,

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ εἶναι ὡς περίοδος προετοιμασίας καὶ μετανοίας φωνὴ τῆς συνειδήσεώς μας, ἡ ὁποία, ἐσωτερικὴ καὶ ἀνέκφραστος, εἶναι προσωπικὴ κρίσις. Ὅταν μᾶς εὑρίσκῃ σφάλλοντας διαμαρτύρεται ἐντονώτατα, καθότι «οὐδὲν αὐτῆς βιαιότερον ἐν κόσμῳ», κατὰ τὸν βιωματικὸν κήρυκα τῆς μετανοίας Ἅγιον Ἀνδρέαν Κρήτης. Ὅθεν, πρέπει νὰ εἰρηνεύῃ μὲ τὴν συνείδησίν του ἕκαστος, διὰ τῆς μετανοίας, ὥστε *«ἐν τῷ πυρὶ τῆς συνειδήσεως νὰ προσφέρωμεν μυστικὴν ὁλοκάρπωσιν»*, θυσιάζοντες τὰ πάθη μας καὶ προσφέροντες αὐτὰ θυσίαν ἀγάπης πρὸς τὸν συνάνθρωπον, ὅπως ὁ Κύριος ἑαυτὸν ὑπὲρ *«τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας»*. Τότε μόνον θὰ ἀνατείλῃ καὶ δι' ἡμᾶς ἐκ τοῦ τάφου ἡ συγγνώμη καὶ θὰ ζήσωμεν ὡς ἀνθρωπότης ἐν ἀλληλοσεβασμῷ καὶ ἀγάπῃ μακρὰν τῶν ὅσων βλέπομεν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας φρικτῶν ἐγκλημάτων νὰ πλήττουν τὴν οἰκουμένην ἅπασαν. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἔχομεν συμμάχους καὶ πρεσβευτὰς πάντας τούς Ἁγίους καὶ μάλιστα τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Κυρίου μας, τὴν διὰ τῶν ἱκεσιῶν της ὡς ἄλλος λουτὴρ *«ἐκπλύνουσαν συνείδησιν»*.

Ὅθεν, προτρεπόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν, ὡς πνευματικὸς Πατὴρ τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην Ὀρθοδόξων πιστῶν μας, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, νὰ δράμωμεν μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ἀπὸ τῆς αὔριον ἀρχόμενον στάδιον τῶν ἀρετῶν, *«μὴ ἄτοπα λογιζόμενοι, μὴ παράνομα πράττοντες»*, ἀλλὰ πορευόμενοι ἐν Χάριτι νὰ ἐκπλύνωμεν τὰς συνειδήσεις *«γνώμῃ ἀγαθῇ»* διὰ τῆς μετανοίας, ἔχοντες τὴν βεβαιότητα ὅτι οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ καὶ πάντα *«τὰ ὁρατὰ καὶ ἀόρατα»* θὰ καταυγασθοῦν ἐν τέλει ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Ἡμεῖς δέ, *«πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ Ναοῦ τοῦ Κυρίου»* ἱστάμενοι, ἐὰν ἀξίως πολιτευθῶμεν, θὰ περιβληθῶμεν χιτῶνα φωτεινὸν μιμήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ ἀξιωθῶμεν τοῦ *«καινοῦ πόματος»* ἐκ τῆς Πηγῆς τῆς ἀφθαρσίας, γευόμενοι τῆς χαρᾶς τοῦ ὀλβίου τάφου τοῦ Κυρίου καὶ συνωθούμενοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ *«ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου»*, ἐν τόπῳ ὅπου *«τὰ φοβερὰ τελεσιουργεῖται»*. Γένοιτο.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βιε΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίαις κατά τήν Κυριακήν τῆς Τυρινῆς, β΄ Μαρτίου, ἀμέσως μετά τό Ἱερόν Εὐαγγέλιον.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩι ΠΑΣΧΑ

†ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ,
ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Χριστός Ἀνέστη!

Ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι πιστοὶ ἑορτάζομεν καὶ ἐφέτος χαρμοσύνως τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ψάλλομεν: *«Θανάτου ἑορτάζομεν νέκρωσιν, Ἅδου τὴν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς τῆς αἰωνίου ἀπαρχήν· καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν Αἴτιον»* (τροπάριον τοῦ Κανόνος τῆς Ἀναστάσεως).

Καὶ ἐνῷ ἡμεῖς χαρμοσύνως ἑορτάζομεν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ὡς πραγματικότητα ζωῆς καὶ ἐλπίδος, πέριξ ἡμῶν, ἐν τῷ κόσμῳ, ἀκούομεν τὰς κραυγὰς καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ θανάτου, τὰς ὁποίας ἐκτοξεύουν ἐκ πολλῶν σημείων τῆς γῆς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι δύνανται νὰ λύσουν τὰς διαφορὰς τῶν ἀνθρώπων διὰ τῆς θανατώσεως τῶν ἀντιπάλων, γεγονὸς τὸ ὁποῖον καὶ ἀποτελεῖ τὴν μεγαλυτέραν ἀπόδειξιν τῆς ἀδυναμίας των. Διότι, διὰ τῆς προκλήσεως τοῦ θανάτου τοῦ συνανθρώπου, διὰ τῆς ἐκδικητικότητος κατὰ τοῦ ἑτέρου, τοῦ διαφορετικοῦ, δὲν βελτιώνεται ὁ κόσμος, οὔτε ἐπιλύονται τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι, ἄλλωστε, ὑπὸ πάντων παραδεκτὸν καὶ ἀναγνωριζόμενον, ἰδιαιτέρως δὲ ὑπὸ τῶν σκεπτομένων ἀνθρώπων πάσης ἐποχῆς, ὅτι τὸ κακὸν νικᾶται διὰ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ οὐδέποτε διὰ τοῦ κακοῦ.

Τὰ προβλήματα ἐπιλύονται ἀληθῶς διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τῆς τιμῆς τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου καὶ διὰ τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων του. Καὶ ἀντιστρόφως, τὰ παντὸς εἴδους προβλήματα δημιουργοῦνται καὶ ὀξύνονται ἐκ τῆς περιφρονήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τῆς καταπατήσεως τῶν δικαίων αὐτοῦ, ἰδιαιτέρως τοῦ ἀδυνάτου, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ δύναται νὰ αἰσθάνεται ἀσφαλὴς καὶ ὁ ἰσχυρὸς νὰ εἶναι δίκαιος διὰ νὰ ὑπάρξῃ εἰρήνη.

Ἀλλὰ ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἀπέδειξε καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἀδυναμίαν τοῦ θανάτου νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ σταθερὰν μεταβολὴν εἰς τὸν κόσμον. Αἱ δημιουργούμεναι διὰ τοῦ θανάτου καταστάσεις εἶναι ἀναστρέψιμοι, διότι, παρὰ τὰ φαινόμενα, εἶναι προσωριναί, δὲν ἔχουν ρίζαν καὶ ἰκμάδα, ἐνῷ ἀοράτως παρὼν εἶναι ὁ πάντοτε νικήσας τὸν θάνατον Χριστός.

Ἡμεῖς, οἱ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα μας εἰς Αὐτόν, πιστεύομεν ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς ἀνήκει εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Ἀνάστασις προσφέρονται ὑπὸ τοῦ πατήσαντος τὸν θάνατον καὶ τὴν ἰσχύν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς Αὐτὸν μόνον καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν Του ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐλπίζῃ. Ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν Ἀνάστασιν, εἰς τὴν Ἀνάστασιν πάντων ἡμῶν, ἡ πίστις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς διδασκαλίας Του εἰς τὴν ζωήν μας ὁδηγοῦν εἰς τὴν σωτηρίαν πάντων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων μας ἐν τῷ κόσμῳ.

Τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως, ἡ ὑπέρβασις αὕτη τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, εἶναι τὸ κήρυγμα τῆς ζωῆς ἔναντι τῆς φθορᾶς τοῦ κόσμου καὶ τῆς περιπετείας τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ εἰς αὐτὸ προσκαλοῦμεν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡμεῖς ὁ ἐλέῳ Θεοῦ Προκαθήμενος τῆς ἐν ἀληθείᾳ Ὀρθοδόξου ἀγάπης, πάντα ἄνθρωπον εἰς γνῶσιν καὶ βίωσιν, φρονοῦντες ὅτι μόνον δι' αὐτοῦ θὰ ἐπανευρεθῇ ἡ «κλαπεῖσα» ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης συγχύσεως «ἐλπὶς ἡμῶν» καὶ τοῦ κόσμου παντός.

Εἴθε τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως νὰ φωτίζῃ τὰς καρδίας ὅλων διὰ νὰ χαίρωνται ὁμοῦ μετὰ τῶν συνανθρώπων των ἐν ἀγάπῃ, εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ ἐν τῷ Υἱῷ καὶ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος εἶναι τὸ Φῶς τοῦ κόσμου, ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή. Αὐτῷ μόνῳ, τῷ Ἀναστάντι ἐκ νεκρῶν Κυρίῳ τῆς δόξης, τῷ *«ζωῆς κυριεύοντι καὶ θανάτου δεσπόζοντι»*, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τοῖς *«ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαριζομένῳ»*, ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ εὐχαριστία. Ἀμήν.

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βιε΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ ΜΗΝΥΜΑ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ

διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
Μητροπολίτης τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ρόδου, πρὸς τὸν ἱερὸν κλῆρον
καὶ τὸν φιλόχριστον λαὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Μέ τίς δύο αὐτὲς λέξεις τοῦ πασχαλίου χαιρετισμοῦ μας, πού συμπυκνώνουν τό μυστήριο τῆς πίστεως μας, εὐαγγελιζόμαστε καί ἐξαγγέλουμε τό μοναδικό καί ἀνεπανάληπτο γεγονός τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, τήν Ἀνάσταση τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. "Ἀνέστη ὁ Κύριος ὄντως". Τό κενό μνημεῖο διακηρύττει ἀνά τούς αἰῶνες τό γεγονός τῆς νίκης τοῦ Χριστοῦ ἐναντίον τοῦ θανάτου. Οἱ ἐμφανίσεις τοῦ Ἀναστάντος στούς Ἀποστόλους καί τίς Μυροφόρες γυναῖκες σηματοδοτοῦν τήν ἀπαρχή τῆς διηνεκοῦς ἀναστάσιμης ἐκκλησιαστικῆς ἐμπειρίας. Αὐτή τήν ἐμπειρία καλούμεθα νά ψηλαφήσουμε πανηγυρίζοντας σήμερα τήν Ἑορτή καί ψάλλοντας τό "Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας, καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωήν χαρισάμενος.

Ὁ Χριστός προσηλώθηκε πάνω στό ξύλο τοῦ Σταυροῦ, πέθανε ὡς ἄνθρωπος καί ἐτάφη. Ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης διηγεῖται ὅτι ὁ εὐσχήμων βουλευτής Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀριμαθαίας καί ὁ νυκτερινός μαθητής Νικόδημος, ἀφοῦ ἐξασφάλισαν τήν ἄδεια τοῦ Πιλάτου, κατέβασαν ἀπό τό Σταυρό τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καί φροντίζοντάς το σύμφωνα μέ τά ἰουδαϊκά ἔθιμα ἐνταφιασμοῦ, τό κατέθεσαν σέ καινό μνημεῖο. Ὅλα φαίνονταν νά εἶχαν τελειώσει. Ὁ Ἰησοῦς νεκρός μέσα στόν τάφο, τόν ὁποῖο ἔκλεισε ὁ μεγάλος καί βαρύς λίθος καί ἀσφάλιζαν οἱ σφραγῖδες καί ἡ κουστωδία τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν.

Οἱ Μυροφόρες γυναῖκες ξεκινοῦν χαράματα τῆς Κυριακῆς, "Ὀρθρου βαθέος" πρός τόν τάφο, γιά νά μυρίσουν τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἀγωνιοῦν ἄν θά μπορέσουν νά πετύχουν τόν σκοπό τους γιατί ἡ πέτρα πού κλείνει τό τάφο δύσκολα μπορεῖ νά μετακινηθεῖ. "Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου" ἀναρωτιοῦνται μεταξύ τους. Φτάνοντας βλέπουν ὅτι ὁ τάφος εἶναι ἀνοικτός. Ὁ Ἄγγελος πού κάθεται πάνω στήν πέτρα τούς ἀναγγέλει ὅτι ὁ Κύριος ἀνέστη καί τούς λέει νά μεταφέρουν τό μήνυμα στούς Ἀποστόλους.

Ὁ Κύριος ἀνέστη καί ὁ Ἄγγελος κύλισε τόν λίθο καί ἄνοιξε τόν τάφο γιά νά βεβαιωθοῦν οἱ πρῶτοι μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως, οἱ Μυροφόροι γυναῖκες κατ᾽ ἀρχάς καί κατόπιν οἱ Μαθητές, γιά τό μοναδικό γεγονός. Ὁ τάφος δέν μπόρεσε νά κρατήσει τήν ζωή. Ἡ πέτρα πού σφράγισε τόν τάφο δέν σηματοδότησε ἕνα τέλος ἀλλά μιά νέα ἀρχή. Ἔγινε ὁ θεμέλιος λίθος τῆς πίστεως μας, ἡ βάση τῆς ἐλπίδας καί τῆς χαρᾶς μας. Τά πάντα πλέον εἶναι διαφορετικά. Στόν ἄνθρωπο, τόν κάθε ἄνθρωπο, καί στήν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρη δόθηκε ὡς δῶρο μιά ἄλλη προοπτική θέασης τῆς πραγματικότητος, μιά καινούργια δυνατότητα κατανόησης καί ἑρμηνείας τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καί τῶν δεδομένων τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἐν γένει.

Αὐτό τό δῶρο τοῦ Θεοῦ, πού ἀπετέλεσε τήν διαχρονικά ἀσύλητη περιουσία τῶν πατέρων μας, τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ μας, καλούμεθα νά οἰκειοποιηθοῦμε ἑορτάζοντας γιά μιά ἐπιπλέον φορά στήν ζωή μας τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας. Ὅσο καί ἄν τά δεδομένα τῆς προσωπικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς μας φαίνονται δύσκολα, ὅσο καὶ ἄν κάποιες φορές μᾶς τρομάζουν, ὅσο καί ἄν παίρνουν τήν μορφή μιᾶς πέτρας, σάν ἐκείνης τοῦ μνημείου, πέτρας πού κάθεται βαρειά πάνω στήν καρδιά μας, ὁ Θεός δέν μᾶς ἐγκαταλείπει. Ἔχει τήν δύναμη νά τήν ἀποκυλίσει. Φτάνει νά Τόν πιστεύσουμε, νά Τόν ἐμπιστευθοῦμε, νά ἀνταποκριθοῦμε στήν πρόσκληση Του. Νά κάνουμε τό θέλημα Του δικό μας θέλημα. Νά ζήσουμε τήν ζωή Του. Νά νοηματοδοτήσουμε τήν καθημερινότητά μας μέ τόν λόγο Του. Νά ἐπιλέξουμε τήν μαθητεία μαζί Του. Νά ἔχουμε συνείδηση τῆς ταυτότητός μας ὡς μαθητῶν Ἐκείνου πού ἐνίκησε τόν θάνατο καί ἔχει τήν δύναμη νά διώχνει κάθε γεύση θανάτου ἀπό τήν προσωπική καί κοινωνική ζωή μας. Ἐδῶ ἔγκειται καί τό μεγαλεῖο τῆς ἐλευθερίας μας ὡς προσώπων, ὅσο καί ἄν θέλουμε πολλές φορές νά τό ἀγνοοῦμε.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καί τέκνα ἐν Κυρίῳ.

Εὐχαριστοῦμε τόν Ἀναστάντα Σωτῆρα Κύριον, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀξίωσε νά ἑορτάζουμε καί ἐφέτος τό Ἅγιο Πάσχα, δίνοντας μας ἐλπίδα γιά τό παρόν καί τό μέλλον μας, ἐλπίδα τοῦ οὐρανοῦ καί ἐλπίδα τῆς γῆς. Δοξάζουμε τό πανάγιο ὄνομά Του γιατί δέν μᾶς ἄφησε νά στενάζουμε στά σκοτεινά βασίλεια τοῦ Ἅδη, τοῦ κάθε Ἅδη, ἀλλά περιέλουσε τήν ὕπαρξη μας μέ τό ἀνέσπερο φῶς Του, πού ἔλαμψε σάν ἀστραπή ἀπό τόν Πανάγιο Τάφο Του καί ἐφώτισε τά σύμπαντα. Τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς δίνει τήν δύναμη νά ἐργαζόμαστε τά ἔργα τοῦ φωτὸς καί νά μᾶς χορήγει πλουσιόδωρα τήν χαρά καί τήν εἰρήνη Του, γιά νά καταφάσκουμε καθημερινά τήν ὕπαρξη μας ὡς υἱοί καί θυγατέρες τῆς Ἀναστάσεως.

Χριστός ἀνέστη, ἀδελφοί. Εὐχόμαστε σέ ὅλους ἔτη πολλά, εὐλογημένα καί καταυγαζόμενα ἀπό τό ἀνέσπερο φῶς πού ἀνέτειλε ἀπό τόν πανάγιο Τάφο.

Ἅγιον Πάσχα τοῦ δισχιλιοστοῦ καί δεκάτου πέμπτου σωτηρίου ἔτους

Διάπυρος πρός Χριστόν Ἀναστάντα εὐχέτης πάντων ἡμῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΡΟΔΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΣ

«Ποῦ πορευθῶ;»

Πρωτ. Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη

Ἀκατάσχετη ὑπάρχει στόν ἄνθρωπο ἡ ροή τῆς ἀκολουθίας τοῦ χρόνου, πού ἀσταμάτητα –καί ἀσυνείδητα στά μικρά κυρίως χρόνια– «φεύγει» καί ἀπό «μέλλον» γίνεται «παρόν» καί ταυτόχρονα «παρελθόν». Κάθε χρόνο τίς πρῶτες μέρες τοῦ Γενάρη αὐτές αἰσθανόμαστε ἐντονότερα ὅτι κύλισε ἕνα κομμάτι τοῦ χρόνου κι ἐμεῖς βρεθήκαμε ἕνα χρόνο πιό μπροστά. Μεγαλώσαμε κατά ἕνα χρόνο καί κατά ἕνα χρόνο βρισκόμαστε πλησιέστερα στό βιολογικό τέρμα τοῦ παρόντος βίου, πού τελικά θά καλύψει τίς ἀγωνίες, τίς προσπάθειες, τά ἄγχη πού κυριαρχικά πίεζαν ὁλόκληρο τό εἶναι μας σ' ἕνα ἀγώνα πολυεπίπεδο καί σέ πολλά καταλυτικό, γιατί δέν μᾶς ἄφηνε περιθώρια πνευματικῆς γαλήνης, αὐτοσυγκέντρωσης καί ἐσωτερικῆς δημιουργίας.

Συναισθήματα ἀπό ἀναμνήσεις, μεταμέλειες, συγκινήσεις συγκεκριμένες ἤ ἀκαθόριστες, εὐχές, ἐλπίδες καί προσδοκίες, κατακλύζουν τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων τίς μέρες αὐτές. Ἰδίως κατά τήν ἡμέρα τῆς Πρωτοχρονιᾶς, Μιᾶς συμβατικῆς ἡμερομηνίας, οὐδέτερης κατ' οὐσίαν, στήν ὁποία προσδίδομε ἕνα συμβολισμό κι ἕνα νόημα μέ σκοπό νά νοηματίσουμε τή ζωή, νά τεμαχίσουμε τήν μονοτονία της καί νά αὐξήσουμε τήν μικρότητά της. Νά σκεφθοῦμε, νά στοχαστοῦμε, ν' ἀναπολήσουμε, ἀνάλογα μέ τήν ἡλικία, τήν ψυχική ἐφορία καί τίς πνευματικές του ἀνησυχίες ὁ καθένας. Ὁ ἕνας σκέφτεται: «Πόσο θά ζήσω ἀκόμη;». Ὁ ἄλλος: «Ἔχω καιρό, θά προσπαθήσω, ἔχει ὁ Θεός!». Ὁ ρομαντικός καί ἀνοιχτόκαρδος σκέφτεται: «Πόσο ὡραία εἶναι ἡ ζωή, θά τή γλεντήσω!». Ὁ ἀπαισιόδοξος: «Τέτοια ζωή ὅλο ἀπογοητεύσεις καί βάσανα τί νά τήν κάμεις;». Καί παρέκει, στό ξάγναντο τοῦ δειλινοῦ στέκεται ἕνα ἡλικιωμένο ζευγάρι, ἕνας ἄνδρας καί μία γυναίκα, πιασμένοι χέρι-χέρι, βλέπουν χαρούμενοι τό ἡλιοβασίλεμα καί λένε: «Δόξα τῷ Θεῷ πού γεράσαμε!»

Ὅλοι στεκόμαστε σ' αὐτό τό συμβατικό σημεῖο τοῦ νέου χρόνου κι ἐνῶ γνωρίζουμε τήν εὐθύγραμμη πορεία του, ὁ καθένας στοχάζεται: *«Ποῦ πορευθῶ;»*. Μά μία εἶναι ἡ πορεία. Γιατί τό σκέπτεσαι, ἄλλη κατεύθυνση δέν ὑπάρχει. Εἴτε τό θέλεις εἴτε ὄχι, ἡ πορεία μας εἶναι μονόδρομος: ἀπό τή γέννηση στόν θάνατο. Κι ἀπό τή μήτρα στό μνῆμα.

Καί ὅμως, τό ἐρώτημα παραμένει. Ἀπό τά πανάρχαια χρόνια ὁ ἄνθρωπος δημιουργοῦσε σταυροδρόμια στή ζωή του, ποιά πορεία θ' ἀκολουθήσει: τοῦ καλοῦ ἤ τοῦ κακοῦ; κι εἶναι γνωστή ἡ ἱστορία τοῦ μυθικοῦ Ἡρακλῆ. Μά ἄν αὐτή ἡ ἱστορία μᾶς παιδαγωγοῦσε κάποτε, γιατί μᾶς ἔθετε ζωντανό τό δίλημμα, στήν ἐποχή μας ὁ μονόδρομος παραμένει πάλι μονόδρομος, ἀλλά τό ἐρώτημα *«ποῦ πορευθῶ;»* ἀλλάζει ἤ μᾶλλον δημιουργεῖ ἕνα ἄλλο ἐρώτημα ἀπόλυτα συνταιριασμένο: «Μέ ποιόν θά πορευθῶ;». Ἀπαντήσεις ὑπάρχουν πολλές, καί «ποῦ;» καί μέ «ποιόν;». Πολλοί μᾶς ἔδειξαν δρόμους, πολλούς δρόμους καί μᾶς ἔταξαν χαρά καί εὐτυχία. Μᾶς ὑποσχέθηκαν φιλία, ἀγάπη, συντροφικότητα, ἄνετη ζωή, ὅμως οἱ πλεῖστοι ἀπό αὐτούς, πού μᾶς κάλεσαν νά τούς ἀκολουθήσομε, μᾶς γέμισαν ἀπογοητεύσεις καί δάκρυα.

Ἔτσι γυρίζουμε πάλι σ' Ἐκεῖνον, πού εἶπε: *«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός!»*. Γιατί Ἕνας εἶναι Ἐκεῖνος πού γίνεται φίλος καί ἀδελφός καί συνοδοιπόρος στόν δρόμο τῆς κακοτράχαλης ζωῆς μας, πού σκύβει πάνω μας καί δένει τίς πληγές μας καί μᾶς ὁδηγεῖ ἀπό τό σκοτάδι στό φῶς, γιατί 'ναι ὁ Ἴδιος Φῶς καί δέν προδίδει ποτέ τή φιλία μας γιατί 'ναι ὁ Ἴδιος Ἀλήθεια.

Ὅλοι οἱ ἄλλοι μᾶς πρόδωσαν καί μᾶς προδίδουν, λίγο ἤ πολύ. Ἀκόμη κι ἐκεῖνοι πού μᾶς κέρδισαν μέ ὅρκους καί ὑποσχέσεις πολλές φορές μᾶς ἀπαρνιοῦνται. Ὅμως, εὐτυχισμένοι θά 'ναι πάντα ἐκεῖνοι πού ξέρουν πῶς γιά νά βροῦν τόν ἀληθινό δρόμο πρέπει νά ζητήσουν ἀπό Ἐκεῖνον νά τούς τόν δείξει, γιατί Αὐτός εἶναι *«ἡ Ὁδός καί ἡ Ἀλήθεια καί ἡ Ζωή καί τό Φῶς»*. Κι ὅποιος βαδίζει τόν δρόμο τῆς ζωῆς μαζί Του ξέρει στέρεα μέ ποιόν βαδίζει, πῶς βαδίζει καί ποῦ πηγαίνει. ■

Ὀρθοδοξία καί αἵρεση στίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας

Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Μύρου, Δρ. Θ.

Ὅπως πάντοτε συμβαίνει γιά κάθε συνειδητή ἀνθρώπινη πράξη, ἔτσι καί πίσω ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ρυθμίζονται οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας κρύπτεται μία συγκεκριμένη φιλοσοφία, ἡ ὁποία ἀπορρέει εἴτε ἀπό τήν Ὀρθόδοξη Πίστη, εἴτε ἀπό τήν αἱρετική πίστη, εἴτε ἀκόμη καί ἀπό τήν τελεία ἄρνηση τῆς Πίστεως. Γι' αὐτό εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικό, ὅσοι τοποθετοῦνται στό ζήτημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας-Πολιτείας νά ὁμολογοῦν μέ εἰλικρίνεια τό ὑπόβαθρο τῆς πίστεως καί τῆς φιλοσοφίας, ἐπάνω στό ὁποῖο στηρίζονται γιά νά τοποθετηθοῦν.

Ἡ Ὀρθόδοξη Διδασκαλία, ὅπως γιά ὅλα τά ζητήματα, ἔτσι καί γι' αὐτό πού ἐδῶ μᾶς ἀπασχολεῖ, ἔχει τίς δικές της ἐκπεφρασμένες θέσεις, οἱ ὁποῖες στηρίζονται στήν ἀποκεκαλυμμένη Πίστη τοῦ Χριστοῦ. Οἱ θέσεις αὐτές ἐξαρτῶνται πρωτίστως ἀπό τήν ἀπάντηση πού δίνει στό βασικό ἐρώτημα, τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία καί τί ἡ Πολιτεία. Σύμφωνα μέ τήν Ὀρθόδοξη Διδασκαλία, καί ἡ δύο ἐξουσίες ἔχουν κοινή τήν προέλευσή τους, Αὐτόν τόν ἐν Τριάδι Θεό. Ὁ θεόπνευστος λόγος τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἶναι κατηγορηματικός. «Οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μή ὑπό θεοῦ. Αἱ δέ οὖσαι ἐξουσίαι ὑπό τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσί» (Ρωμ. 13,1). Ὑπάρχει ὅμως ἡ μεταξύ τους διαφοροποίηση ὡς πρός τήν οὐσία καί τά ὅριά τους. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό ἀθάνατο θεανθρώπινο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ (Μτθ. 16,18 καί Ἐφ. 1,23), ἐνῶ ἡ Πολιτεία εἶναι ὁ ληξιπρόθεσμος ἐγκόσμιος ὀργανισμός (Μτθ. 12,25). Ἔχουν ἐπίσης καί κοινή ἀποστολή, τή βοήθεια στόν ἄνθρωπο, πού εἶναι τό πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Στό σημεῖο αὐτό ὑπάρχει καί ἄλλη διαφοροποίηση. Ἡ μέν ἀποστολή τῆς Πολιτείας ἐξαντλεῖται στήν ἐξασφάλιση καί διατήρηση ἐγκοσμίων ἀγαθῶν, ὅπως εἶναι ἡ ἀσφάλεια, ἡ τάξη, ἡ δίκαιη ἀπονομή τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, πού ἐπιβάλλεται μέ τήν κοσμική δύναμη (Ρωμ. 13,4-7), ἐνῶ ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας ἐντοπίζεται κυρίως στήν πνευματική καλλιέργεια γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία ἀσκεῖται μέ πνευματικά μέσα (Μτθ. 20,25,28). Ἐπειδή ὅμως ὁ ὑλικός καί ὁ πνευματικός κόσμος εἶναι ἀλληλένδητοι ὡς ἔργα τοῦ ἰδίου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἡ Ἐκκλησία, ὡς ἐκφραστής τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἔχει λόγο καί γιά τούς δύο κόσμους, τόν ὁποῖο λόγο ὀφείλουν νά δέχονται ὅσοι ἔχουν ἐλεύθερα ἐπιλέξει νά εἶναι χριστιανοί.

Ἡ κοινή θεία προέλευση τῶν δύο ἐξουσιῶν μέ διακεκριμένα τά ὅριά τους, ἀλλά καί ἡ κοινή ἀποστολή τους μέ διακεκριμένους τούς ρόλους τους, μᾶς δίνουν ἀνάγλυφο τό πλαίσιο τῶν σχέ-

σεών τους κατά τήν Ὀρθόδοξη ἄποψη. Μέ δεδομένο μάλιστα ὅτι τά μέλη τους στή μεγίστη πλειονοψηφία, ὅπως συμβαίνει στήν πατρίδα μας, εἶναι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, οἱ παραπάνω προϋποθέσεις ἀπαιτοῦν τήν στενή ἀλλά διακριτική μεταξύ τους συνεργασία.

Κάθε σκέψη γιά χωρισμό μεταξύ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας προϋποθέτει ἄλλη, μή Ὀρθόδοξη πίστη, τόσο γιά τό τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία καί τί ἡ Πολιτεία, ὅσο καί γιά τίς μεταξύ τους σχέσεις. Ἐκτός ἀπό τήν ἀθεΐα, μόνον ἡ αἵρεση εὐνοεῖ τόν χωρισμό καί τήν τελείως ἀνεξάρτητη πορεία τους. Δέν εἶναι δέ καθόλου τυχαῖο τό γεγονός ὅτι τό σύστημα χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας ἔχει τήν ἀρχή του σέ λαούς μέ ἔντονη τήν παρουσία Προτεσταντικῶν Ὁμολογιῶν, ὅπως εἶναι οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, ἡ Ἰρλανδία, ἡ Γαλλία, τό Βέλγιο, πόλεις τῆς Ἑλβετίας κ.ἄ. Τό σύστημα αὐτό εἶναι συνεπές μέ τήν προτεσταντική θεολογία, σύμφωνα μέ τήν ὁποία τόσον ἡ Ἐκκλησία, ὅσο καί ἡ Πολιτεία ἀποτελοῦν ἀνθρωποκεντρικούς ὀργανισμούς, πού ἀντλοῦν τήν ἰσχύ καί τήν ἐξουσία τους ἀπό τά ἀνθρώπινα μέλη τους. Σύμφωνα μέ τήν αἱρετική αὐτή θεολογία ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι τό Σῶμα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Χριστοῦ, ἀλλά κοινωνία ἀνθρώπων, τούς ὁποίους συνενώνουν κοινές θρησκευτικές ἀνάγκες. Ἑπομένως ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι διαφορετική ἀπό τήν Πολιτεία, οὔτε στήν οὐσία της, οὔτε στά ὅριά της, ἀφοῦ καί ἐκείνη εἶναι ἀνθρώπινος ὀργανισμός. Ἡ διαφοροποίηση τῶν δύο ἐξουσιῶν ἐντοπίζεται στούς ἀπόλυτα διαχωρισμένους τομεῖς εὐθύνης τῆς καθε μιᾶς, στόν ὑλικό καί ἐγκόσμιο γιά τήν Πολιτεία καί στόν πνευματικό καί ὑπερκόσμιο γιά τήν Ἐκκλησία. Εἶναι ὁλοφάνερη ἔτσι ἡ αἱρετική διαφοροποίηση ἀπό τήν ἀντίστοιχη Ὀρθόδοξη τοποθέτηση.

Αὐτή ἡ ἀντίληψη ἔχει τίς ρίζες της στήν αἱρετική διδασκαλία τοῦ δυαλισμοῦ, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ πραγματικότητα χωρίζεται σέ στεγανά διαμερίσματα, σ' αὐτό τῶν ὑλικῶν καί ἐγκοσμίων, καί σ' ἐκεῖνο τῶν πνευματικῶν καί ἐπουρανίων. Ἑπομένως, κατ' αὐτούς, καί ἡ κάθε ἐξουσία στόν τομέα εὐθύνης της εἶναι ἐπαρκής καί δέν χρειάζεται τήν στενή συνεργασία μέ τήν ἄλλη.

Ἱστορικά πάλι ἡ ἐξέλιξη τοῦ χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας εὐνοήθηκε ἀπό τήν πικρή ἐμπειρία πού εἶχαν οἱ λαοί αὐτοί ἀπό τίς αὐθαιρεσίες ἄλλης αἱρέσεως, αὐτῆς τοῦ Παπισμοῦ, ὁ ὁποῖος ὁδηγήθηκε στό ἄλλο ἄκρο καί θέλησε νά συγκεντρώση μαζί μέ τήν πνευματική καί τήν κοσμική ἐξουσία στούς πνευματικούς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, μέ ὅλα τά τραγικά ἐπακόλουθα καί τά ἀνατριχιαστικά ἐγκλήματα τοῦ Μεσαίωνα. Ἀντίθετα, στό ἑλληνικό Γένος ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ποτέ δέν βρέθηκε διεκδικήτρια τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας.

Ἦταν πάντοτε ἡ συμπαραστάτρια στά καλά ἔργα τῆς Πολιτείας, καί γενικά ὑπῆρξε ἡ πνευματική τροφός τοῦ Γένους. Στά χίλια χρόνια τῆς χριστιανικῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ρωμιοσύνης συμπορεύθηκε μέ τήν Πολιτεία σέ μία θαυμαστή σχέση συναλληλίας καί ἀλληλοπεριχώρησης, ὅπως ἀκριβῶς ὑπαγόρευε ἡ Ὀρθόδοξη θεολογία. Στήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας ἡ Ἐκκλησία ἔσωσε κυριολεκτικά τό ἑλληνικό Γένος. Τετρακόσια ὁλόκληρα χρόνια δέν ὑπῆρχε κἄν ἑλληνική Πολιτεία. Ὑπῆρχε μόνον ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία μέ ἀμέτρητες θυσίες σήκωσε στούς ὤμους της ὅλο τό βάρος τοῦ σκλαβωμένου λαοῦ, τόν ὁποῖο καί διατήρησε, ὥστε μετά τήν ἀπελευθέρωση νά μπορῆ νά ἐπανιδρυθῆ ἡ ἑλληνική Πολιτεία.

Εἶναι φανερό ὅτι γιά νά ὑποστηρίξη κάποιος σοβαρά τόν χωρισμό Ἐκκλησίας καί Πολιτείας στήν πατρίδα μας, ὅπως αὐτός μέ πάθος προβάλλεται καί ἐπιδιώκεται σήμερα, πρέπει νά ἀρνηθῆ πρῶτα τήν Ὀρθόδοξη θεολογία καί ἱστορία μας, καί ὕστερα νά ἐγκολπωθῆ τήν αἱρετική θεολογία καί νά δικαιώση τήν ἱστορία τῶν αἱρέσεων. ■

Πῶς συμμετέχει ἡ φύση στή Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας (5)

Παρασκευῆς Μαντικοῦ, δασκάλας

Τό νερό

«Ἐκεῖνος, ὅμως, πού θά πιεῖ ἀπό τό νερό, τό ὁποῖο θά τοῦ δώσω ἐγώ, δέν θά διψάσει ποτέ εἰς τόν αἰῶνα, ἀλλά τό νερό, πού θά τοῦ δώσω, θά μεταβληθεῖ μέσα του εἰς πηγήν νεροῦ, πού δέν θά στερεύει, ἀλλά θά ἀναβλύζει καί θά πηδᾶ καί θά τρέχει πάντοτε, γιά νά τοῦ παρέχει ζωή αἰώνια» (Ἰωάν. 4,14).

Τό νερό εἶναι ἀνόργανη ὑγρή ἕνωση πού ἀποτελεῖται ἀπό δυό ἄτομα ὑδρογόνου καί ἕνα ὀξυγόνου (H_2O). Εἶναι ἐξαιρετικά διαδεδομένο πάνω στή γῆ μέ τήν ἀέρια, τήν ὑγρή καί τή στερεά μορφή. Ἡ βιολογική του σημασία εἶναι μεγάλη, ἀφοῦ συμμετέχει στή δομή ὅλων τῶν ἔμβιων ὄντων.

Ἀπό τά πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του στή γῆ, ὁ ἄνθρωπος κατάλαβε τή σημασία πού εἶχε τό νερό γιά τήν ὕπαρξη τή δική του, ἀλλά καί ὅλων τῶν ζωικῶν καί φυτικῶν ὀργανισμῶν τοῦ πλανήτη. Ἔχτισε τούς πρώτους οἰκισμούς κοντά σέ νερό (λίμνες, ποτάμια), ἔπλασε μύθους καί παραδόσεις γιά τό νερό.

Οἱ περισσότερες θρησκεῖες τοῦ κόσμου ἔδωσαν ἰδιαίτερη σημασία στό πολύτιμο αὐτό στοιχεῖο τῆς φύσης καθώς ἀποτελεῖ πηγή ζωῆς καί δημιουργίας. Στό Κοράνι (Ἰσλαμισμός) καί στήν Παλαιά Διαθήκη (Ἰουδαϊκή θρησκεία) τό νερό προϋπάρχει τῆς ζωῆς, πρίν ἀπό κάθε ὕλη. Ἡ καθαριότητα τοῦ σώματος μέ νερό γιά λόγους πίστης καί σεβασμοῦ στή θρησκεία, εἶναι ἀπαραίτητη. Ἔξω ἀπό τά τζαμιά ὑπάρχουν βρύσες, ὅπου οἱ μουσουλμάνοι πρίν ἀπό κάθε προσευχή πλένουν διάφορα μέρη τοῦ σώματός τους μέ καθαρό νερό. Στίς ὄχθες τῶν ποταμῶν χτίζουν οἱ Ἰνδουιστές τίς ἱερές πόλεις τους καί μπαίνουν στά ἱερά νερά τοῦ Γάγγη, γιά νά θεραπευτοῦν. Πολλοί λαοί δοξάζουν τό νερό ὡς τήν πηγή τῆς δημιουργίας τοῦ σύμπαντος (Ἰάπωνες, Ἀσσύριοι, Ἰνδιάνοι, Κινέζοι).

Τό νερό ὡς σύμβολο τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας

Τό νερό εἶναι ἕνα ἀπό τά πρῶτα σύμβολα πού χρησιμοποιεῖ ἡ Ἁγία Γραφή. Ὁ Χριστός παρομοιάζει τόν ἑαυτό του μέ *«ὕδωρ ζῶν»* καί *«πηγή ὕδατος»* (Ἰωάν. 4,10 καί 14), πού μέ τόν λόγο Του μπορεῖ νά ξεδιψάσει τόν ἄνθρωπο αἰώνια. Ὁ Κύριος μᾶς προσκαλεῖ *«ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρός με καί πινέτω»* (Ἰωάν. 7,37). Τό νερό συμβολίζει τή ζωογόνο δύναμη μέ τήν ὁποία ὁ Θεός δημιούργησε τήν πλάση (Γέν. 1,2). Εἶναι ὁ «ποταμός» πού μετατρέπει τή γῆ σέ ἀνθισμένο Παράδεισο, εἶναι τό σύμβολο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού δίνει ζωή στόν κόσμο καί τούς ἀνθρώπους (Γέν. 2,10–12). Ὁ ἄνθρωπος μακριά ἀπό τόν Θεό, τήν πηγή τῆς ζωῆς, εἶναι καταδικασμένος σέ θάνατο ἀπό δίψα (Ψαλμ. 142,6). Γι' αὐτό καί ὅπως τό διψασμένο ἐλάφι, σύμβολο τῆς διψασμένης ψυχῆς, ἀναζητεῖ τόν

Θεό, τή μόνη πηγή ζωῆς πού θά γλυκάνει καί θά ξεδιψάσει τήν ψυχή του. Ὁ ἄνθρωπος ξεδιψᾶ μέ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, τό Εὐαγγέλιο καί μέ τή συμμετοχή του στά θεῖα Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ψυχή του μεταμορφώνεται μέ τή Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιά νά γίνει καί αὐτή *«πηγή ὕδατος ἁλομένου εἰς ζωήν αἰώνιον»* (Ἰωάν. 4,16).

Τό νερό στό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος

Τό καθαρό καί διάφανο νερό συνδέθηκε στενά μέ τήν ὀρθόδοξη λατρεία. Ὁ συμβολισμός τοῦ νεροῦ βρίσκει τήν ἀπόλυτη ἔκφρασή του στό Μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος. Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής βάπτιζε τούς ἀνθρώπους στά νερά τοῦ Ἰορδάνη ὁδηγώντας τους μέ αὐτόν τόν τρόπο στή μετάνοια (Ματθ. 3,11). Τό χριστιανικό Βάπτισμα πραγματοποιεῖ τόν καθαρισμό τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς. Ἕνα ἀπό τά ὁρατά σημεῖα τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος –ἐκτός τῆς τριπλῆς κατάδυσης καί ἀνάδυσης σέ αὐτό τοῦ βαπτιζόμενου καί τῶν λόγων τοῦ ἱερέα «Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ…. εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»– εἶναι τό νερό. Ὁ ἁγιασμός τοῦ νεροῦ τῆς Κολυμβήθρας συμβολίζει τόν ἁγιασμό τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνη ἀπό τόν Κύριο. Οἱ Πατέρες ἐξηγώντας γιατί ὁ Κύριος ὅρισε τό νερό ὡς στοιχεῖο ἀπαραίτητο γιά τό Βάπτισμα, λένε ὅτι αὐτό εἶναι τό πιό πρόχειρο καί γνώριμο στόν ἄνθρωπο. Τό νερό πού χρησιμοποιεῖται στό Βάπτισμα δέν εἶναι ἁπλό νερό, ἀλλά ἁγιασμένο. Τά εἰρηνικά, οἱ αἰτήσεις, οἱ εὐχές σ' αὐτό ἀποβλέπουν, νά ἁγιάσουν τό νερό, ὥστε νά γίνει λουτρό πού καθαρίζει τόν ἄνθρωπο ἀπό τίς προσωπικές ἁμαρτίες (Α΄ Κορ. 6,11) καί ἀρχή νέας ζωῆς (Τίτ. 3,5).Τό νερό τοῦ Βαπτίσματος, λέει ὁ ἅγιος Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας, *«ἐνδύεται θείαν τινά καί ἀπόρρητον δύναμιν»*. Γι' αὐτό τό νερό τοῦ Βαπτίσματος δέν πετιέται ὅπου τύχει, ἀλλά σέ ἰδιαίτερο μέρος, τό λεγόμενο «χωνευτήρι»[1].

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στό νερό τοῦ Βαπτίσματος προσδίδει καί ἄλλον συμβολισμό: ὁ ἄνθρωπος πού βυθίζεται στό νερό, πνίγεται καί πεθαίνει. Ἐκεῖνος ὅμως πού ἀναδύεται ἀπό τό νερό, ἐπανέρχεται στή ζωή. Ὁ ἄνθρωπος πού καταδύεται καί βαπτίζεται στό νερό τῆς Κολυμβήθρας συμμετέχει στόν θάνατο καί τήν ταφή τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν ὅμως ἀναδύεται ἀπό τό νερό τοῦ Βαπτίσματος, συμμετέχει στήν Ἀνάστασή του (Ρωμ. 6,3-15).

Τό νερό στό μυστήριο τῆς Θ. Εὐχαριστίας

Ἡ Θ. Εὐχαριστία εἶναι τό κέντρο τῆς χριστιανικῆς λατρείας. Ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία παρέλαβε τό μεγάλο αὐτό μυστήριο ἀπό τούς ἀποστόλους τοῦ Κυρίου καί ἐξακολουθεῖ νά τό τελεῖ διά τῶν ἐπισκόπων καί ἱερέων της. Οἱ ἱερεῖς ἁγιάζουν κατά τή Θ. Λειτουργία τόν ἄρτον καί τόν οἶνον, τά Τίμια Δῶρα, τά ὁποῖα δι' εἰδικῆς εὐχῆς καί διά τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μεταβάλλονται σέ Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ[2]. Μέσα στό Ἅγιο Ποτήριο μέ τά Τίμια Δῶρα ὁ ἱερέας χύνει ζεστό νερό μέ τό Ζέον. Τό Ζέον εἶναι μικρό δοχεῖο πού χρησιμοποιεῖται γιά τή μεταφορά θερμοῦ (ζέοντος) ὕδατος καί ἔκχυσή του μέσα στό Ἅγιο Ποτήριο πρίν ἀπό τή Θ. Κοινωνία. Μέ αὐτό τόν τρόπο ἐξαίρεται ἡ ζέση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί παρακινοῦνται οἱ πιστοί μέ τέτοια θερμότητα πίστεως νά προσέρχονται στή Θ. Μετάληψη. Τό ζεστό νερό συμβολίζει τό αἷμα καί τό νερό πού βγῆκαν γεμάτα θερμότητα ἀπό τή ζωοπάροχη πλευρά τοῦ Χριστοῦ μετά τή λόγχευσή Του[3].

Οἱ ἀκολουθίες τοῦ Μικροῦ καί Μεγάλου Ἁγιασμοῦ

Ὁ Μικρός Ἁγιασμός εἶναι ἡ πράξη τῆς Ἐκκλησίας κατά τήν ὁποία ὁ ἱερέας ἁγιάζει τό νερό, βυθίζοντας τόν Τίμιο Σταυρό μέσα σ' αὐτό. Τό νερό τοῦ Ἁγιασμοῦ δέν ἀλλοιώνεται. Φυλάγεται στό εἰκονοστάσι. Μέ τό νερό τοῦ Μικροῦ Ἁγια-

σμοῦ μᾶς ραντίζει ὁ ἱερέας στήν ἀρχή κάθε μήνα, στήν ἀρχή τῆς σχολικῆς χρονιᾶς καί σέ κάθε καινούργιο ξεκίνημα στή ζωή μας.

Ὁ Μεγάλος Ἁγιασμός εἶναι ἀκολουθία πού τελεῖ ἡ Ἐκκλησία κατά τήν ἑορτή τῶν Θεοφανείων (5 καί 6 Ἰανουαρίου). Ὁ Ἁγιασμός τῆς παραμονῆς φυλάγεται ἀπό τούς πιστούς ὁλόκληρο τό χρόνο στό σπίτι, γιά ἄμεση βοήθειά τους σέ κάθε περίσταση καί ἀνάγκη. Ὁ Ἁγιασμός τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων φυλάγεται στόν ναό. Τήν ἡμέρα τῶν Θεοφανείων ἁγιάζονται τά ὕδατα τῆς Θάλασσας μέ εἰδική τελετή.

Σέ κάποιους χριστιανικούς ναούς ὑπάρχει νερό, πού σύμφωνα μέ τήν παράδοση, ἔχει ἁγιαστεῖ ἀπό τήν Παναγία ἤ ἀπό κάποιον ἅγιο. Τό νερό αὐτό ὀνομάζεται ἁγίασμα καί οἱ πιστοί τό πίνουν μέ εὐλάβεια, γιατί θεωρεῖται θαυματουργό καί θεραπευτικό. Στίς αὐλές τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν ναῶν ὑπῆρχαν βρύσες γιά τό πλύσιμο τῶν χεριῶν τῶν εἰσερχομένων χριστιανῶν, καθότι ἀργότερα κατά τή Θ. Λειτουργία κοινωνοῦσαν τό τοποθετημένο ἀπό τόν ἱερέα στήν παλάμη τους Σῶμα τοῦ Κυρίου. Ἡ καρκινική ἐπιγραφή «ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ», πού ἦταν χαραγμένη πάνω στή μαρμάρινη κρήνη στήν αὐλή τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Κωνσταντινούπολης, προτρέπει τούς πιστούς σέ καθαρισμό ψυχῆς καί σώματος πρίν τήν εἴσοδό τους στόν ναό.

Ἡ χρήση τοῦ ἀνθόνερου στή θεία λατρεία

Τό ἀνθόλαδο εἶναι ἀπόσταγμα, πού λαμβάνεται ἀπό τά ἄνθη –κυρίως τῶν ἐσπεριδοειδῶν– καί χρησιμοποιεῖται στήν ἀρωματοποιία. Τό ἀνθόνερο εἶναι μίγμα ἀνθόλαδου καί νεροῦ. Τοποθετεῖται στό καννί, πού εἶναι στρογγυλό δοχεῖο μέ στενόμακρο κυλινδρικό λαιμό, κατασκευασμένο ἀπό μπροῦτζο ἤ ἀσήμι. Ὁ ἱερέας ραντίζει μ' αὐτό τό σῶμα τοῦ Κυρίου κατά τήν Ἀποκαθήλωση (σέ ἀνάμνηση τῆς χρήσης τῶν ἀρωμάτων ἀπό τόν εὐσχήμονα Ἰωσήφ). Οἱ μυροφόρες (μικρά κορίτσια) ψάλλοντας στά *«Ἐγκώμια»* τούς στίχους *«Ἔρραναν τόν Τάφο……»*, ραντίζουν μέ ἀνθόνερο τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ μέσα στό κουβούκλιο τοῦ Ἐπιταφίου. Οἱ πιστοί ραντίζουν μέ ἀνθόνερο τό κουβούκλιο τοῦ Ἐπιταφίου κατά τήν περιφορά του τό βράδυ τῆς Μ. Παρασκευῆς. Σέ πολλές Ἐκκλησίες οἱ ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ, ραντίζουν τά χέρια τῶν πιστῶν μέ ἀνθόνερο πρίν ἀπό τή Θ. Κοινωνία, ὥστε μέ καθαρά χέρια νά μεταλάβουν τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου καί νά πάρουν τό Ἀντίδωρο στό τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας.

Τό ἁγιασμένο νερό στή συνείδηση τοῦ λαοῦ μας

Ὁ πρῶτος ἁγιασμός τῶν Θεοφανίων, πού γίνεται τήν παραμονή τῆς γιορτῆς στήν Ἐκκλησία, ὀνομάζεται «πρωτάγιαση ἤ φώτιση». Ὁ παπᾶς ραντίζει μ' αὐτόν , κρατώντας ἕνα κλωνί βασιλικό, ὅλα τά σπίτια τῆς ἐνορίας του. Τήν «πρωτάγιαση» τή ρίχνουν οἱ χωρικοί στά κτήματα καί στίς βρύσες τοῦ χωριοῦ γιά εὐλογία. Στά παραλιακά μέρη, ἀνήμερα τῶν Θεοφανίων, οἱ πιστοί κατεβάζουν τίς ἅγιες εἰκόνες ἀπό τό εἰκονοστάσι καί τά γεωργικά ἐργαλεῖα τοῦ σπιτιοῦ, γιά νά τά πλύνουν μέ θαλασσινό νερό πού εἶναι πιά ἁγιασμένο[4].

Τήν πρώτη ἡμέρα τοῦ Φλεβάρη, γιορτή τοῦ Ἁγίου Τρύφωνα, προστάτη τῶν ἀμπελουργῶν, κηπουροί καί ἀμπελουργοί κάνουν ἁγιασμό στήν Ἐκκλησία καί ραντίζουν μ' αὐτόν τά ἀμπέλια καί τά χωράφια τους γιά καλή καρποφορία.

Τήν Παρασκευή τῆς Διακαινησίμου ἤ ἀσπροβδομάδας ἤ λαμπροβδομάδας εἶναι τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, γιορτή τῆς Παναγίας. Τότε γίνονται πανηγύρια κοντά σέ τόπους κι Ἐκκλησιές, πού ἔχουν ἁγίασμα, νερό ἁγιασμένο καί θαυματουργό.

Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς σέ πολλά μέρη τῆς πατρίδας μας οἱ ἀγρότες κάνουν λιτανεῖες καί ἁγιασμούς γιά νά προφυλάξουν τά ἀμπέλια. Παίρνουν τίς εἰκόνες μετά τή Θ. Λειτουργία καί πᾶνε στ' ἀμπέλια, ρίχνουν ἁγιασμό γιά τίς ἀρ-

ρώστιες καί τό μισητό χαλάζι πού καταστρέφει τή σοδειά[5].

Τήν πρώτη ἡμέρα τοῦ Σεπτέμβρη, ἀρχή τῆς Ἰνδίκτου καί πρώτη ἡμέρα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καί γεωργικοῦ ἡμερολογίου, ραντίζουν στήν Κάρπαθο μέ ἁγιασμό τά σπίτια, γιά νά εἶναι εὐλογημένη ἡ χρονιά.

Στίς 2 Ὀκτωβρίου, γιορτή τῶν ἁγίων Κυπριανοῦ καί Ἰουστίνης, σέ πολλά μέρη τῆς πατρίδας μας, οἱ πιστοί πλένουν τό πρόσωπό τους μέ ἁγιασμό ἤ κρεμοῦν ἕνα μπουκάλι μέ ἁγιασμό στήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους. Ἔτσι πιστεύουν ὅτι προστατεύονται ἀπό τίς βασκανίες, ἀφοῦ ὁ ἅγιος Κυπριανός, ὁ πρώην μάγος, εἶναι ὁ πιό κατάλληλος γιά νά τούς βοηθήσει.

Στή γιορτή τοῦ Ἁγίου Δημητρίου οἱ ἀγρότες ἀνοίγουν τά βαρέλια γιά νά δοκιμάσουν τά νέα κρασιά. Ὁ ἱερέας μέ ἁγιασμό ἁγιάζει τά βαρέλια καί ὁ νοικοκύρης προσφέρει σ' αὐτόν τό πρῶτο ποτήρι γιά νά δώσει τήν εὐχή του[6].

Τό νερό στήν ὀρθόδοξη ἁγιογραφία

Στήν εἰκόνα τῆς Βάπτισης τοῦ Χριστοῦ ὁ ἁγιογράφος καταφέρνει νά ἀποτυπώσει μέ λεπτομέρειες αὐτό τό πλούσιο σέ νοήματα γεγονός. Ἡ κάθοδος τοῦ Χριστοῦ στά Ἰορδάνια νερά σημαίνει τόν καθαγιασμό τοῦ ὑγροῦ στοιχείου, πού εἶναι ἡ βάση τῆς ζωῆς σέ ὁλόκληρη τή δημιουργία καί κατ' ἐπέκταση τόν καθαγιασμό ὁλόκληρης τῆς κτίσεως, ἡ ὁποία ἐξαιτίας τῆς ἀνθρώπινης ἁμαρτίας «οἴδαμεν γάρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καί συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν» (Ρωμ. 8,22). Μέ τό δεξί ἤ καί μέ τά δυό του χέρια εὐλογεῖ τά νερά καί τά ἑτοιμάζει νά γίνουν τά νερά τῆς Βαπτίσεως, τά ὁποῖα ἁγιάζει μέ τήν δική του κατάδυση. Βαπτιζόμενος ὁ Κύριος δέν ἁγιάστηκε ἀπό τό νερό, ἀλλά τό ἁγίασε καί μαζί μ' αὐτό ὁλόκληρη τήν κτίση.

Ὁ ἁγιογράφος ἁγιογραφεῖ ἀνάμεσα στόν Κύριο καί τή Σαμαρείτιδα τό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ. Ὁ Ἰησοῦς παίρνοντας ἀφορμή ἀπό τό φυσικό νερό τοῦ πηγαδιοῦ, μιλᾶ στή Σαμαρείτιδα, ἡ ὁποία κρατᾶ στάμνα στό χέρι της γιά νά ἀντλήσει νερό, γιά τό «ὕδωρ τό ζῶν». Ἡ ζέστη τοῦ μεσημεριοῦ, ὁ ἔρημος τόπος, τό πηγάδι, ἡ στάμνα, τό νερό, ἡ δίψα, ὅλα συντελοῦν ὡς εἰκόνες γιά νά περιγράψει ὁ Κύριος τό μυστήριο τῆς θείας Χάριτος, χωρίς τήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ζήσει. Καί ὀνομάζει ὁ Ἰησοῦς τή Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «ὕδωρ ζῶν», διότι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καθαρίζει τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἀπό κάθε μολυσμό, τήν ξεκουράζει, τή δροσίζει, τῆς δίνει ζωή, ἱκανοποιεῖ ὅλους τούς ἀνώτερους πόθους της, τή γεμίζει μέ ὅλες τίς δωρεές τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (Μπαλουκλί) παρουσιάζει τήν Παναγία μέσα σέ ἕνα σιντριβάνι ἀπό τό ὁποῖο χύνεται ἄφθονο νερό, νά βαστάει στήν ἀγκαλιά της τόν Χριστό, πού εὐλογεῖ. Δυό ἄγγελοι τήν στεφανώνουν κρατώντας εἰλητάριο πού γράφει: «Χαῖρε ὅτι ὑπάρχεις βασιλέως καθέδρα, χαῖρε ὅτι βαστάζεις τόν βαστάζοντα πάντα». Γύρω ἀπό τό σιντριβάνι εἰκονίζονται ὁ αὐτοκράτορας καί πολλοί ἀσθενεῖς μέ ποικίλες ἀσθένειες. Δέχονται τό ἁγίασμα μέ τό ὁποῖο τούς ραντίζουν οἱ ὑγιεῖς. Στήν ἄκρη ζωγραφίζεται μία δεξαμενή μέ ψάρια (Μπαλουκλί σημαίνει τόπος ψαριῶν). ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀρχ. Καλλίστρατος Ν. Λυράκης, «Τά Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καί Χρίσματος», σελ. 24-25.
2. Κ. Γ. Μπόνης, «Κατήχησις καί λειτουργική», ἐκδόσεις περιοδικοῦ Ἐκκλησία, σελ. 54.
3. Γ. Σ. Κουγιουμτζόγλου (Πρεσβυτέρου), «Λατρευτικό Ἐγχειρίδιο», σελ. 121.
4. Αἰκ. Τσοτάκου – Καρβέλη, «Οἱ Δώδεκα Μῆνες καί τά ἔθιμά τους», ἐκδόσεις Πατάκη, Ἀθήνα 2009, σελ. 20 καί 22.
5. Ὅ.π., σελ. 118.
6. Ὅ.π., σελ. 210.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος σέ τακτική συνεδρία της, τήν Τρίτη 13 Ἰανουαρίου 2015, ὁμόφωνα ἀποδέχθηκε εἰσήγηση τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς καί ἀνέγραψε στό Ἁγιολόγιο τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τόν μοναχό Παΐσιο Ἁγιορείτη, ἐνῶ στή συνέχεια ἐξέλεξε παμψηφεί τῇ προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τόν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτη κ. Εἰρηναῖο Ἀβραμίδη, πού διακονοῦσε στό Παρίσι, Βοηθό Ἐπίσκοπο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Ἐμμανουήλ, μέ τόν τίτλο τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Ρηγίου.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἐπισκέφθηκε τήν γενέτειρά του νῆσο Ἴμβρο ἀπό 16ης ἕως 19ης Ἰανουαρίου, ὅπου εὐλόγησε τήν πρωτοχρονιάτικη βασιλόπιτα τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ καί Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Ἴμβρου στό ἀνακαινισμένο κτίριο τοῦ ὑπό ἵδρυση Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου τῆς Ἴμβρου (παλαιό Νηπιαγωγεῖο Ἀγριδίων). Στήν ἐκδήλωση μίλησε κατάλληλα ὁ Πατριάρχης καί ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ καί Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Ἴμβρου κ. Λάκης Βίγκας, Ἄρχων Μ. Χαρτοφύλαξ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐπίσης, τήν Κυριακή 18 Ἰανουαρίου, ἑορτή τῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν Ἀθανασίου καί Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, ὁ Πατριάρχης τίμησε μέ τήν παρουσία του τά σεπτά ὀνομαστήρια τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἴμβρου κ. Κυρίλλου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης χοροστάτησε στόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό κατά τόν Μ. Ἑσπερινό τοῦ Σαββάτου 24ης Ἰανουαρίου καί κατά τή Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς 25/1, ἑορτή τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἀρχιεπισκόπου ΚΠόλεως. Μετά τήν ἀπόλυση χειροθέτησε στό ὀφφίκιον τοῦ Ἄρχοντος Ἐξάρχου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας τόν Ἐντιμ. κ. Κων/νο Σανταλτζίδη, Πρόεδρο τῆς Κοινότητος Ἁγίων Ἀποστόλων Φερίκιοϊ-Ἐπιχειρηματία, ὁ ὁποῖος ἀπάντησε στήν προσφώνηση τοῦ Παναγιωτάτου καί εὐχαρίστησε εὐγνωμόνως γιά τήν τιμή πού τοῦ ἔγινε.

Ἐπίσημη ἐπίσκεψη στό Βέλγιο καί τό Λουξεμβοῦργο πραγματοποίησε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἀπό 29ης Ἰανουαρίου ἕως καί 3ης Φεβρουαρίου, προσκεκλημμένος τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λουβαίνης (KULeuven). Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἔγινε δεκτός ἀπό τόν Πρύτανη καθηγητή κ. Rik Torfs στό φημισμένο Πανεπιστήμιο τῆς Λουβαίνης, τοῦ ὁποίου πρό εἰκοσαετίας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνεκηρύχθη Ἐπίτιμος Διδάκτωρ, καί ἔδωσε διάλεξη μέ θέμα: **«Ἡ Θέωσις εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Παράδοσιν».** Ὁ Πατριάρχης συναντήθηκε μέ τόν Βασιλέα τοῦ Βελγίου Φίλιππο καί στή συνέχεια μέ τόν Ὑπουργό Ἐξωτερικῶν τοῦ Βελγίου κ. Didier Reynders. Ἐπίσης, εἶχε συνάντηση μέ Ρωμαιοκαθολικούς καί Ὀρθοδόξους Ἐπισκόπους στό Βέλγιο. Τήν Κυριακή 1/2 ὁ Πατριάρχης χοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί τή Θεία Λειτουργία στόν Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Βρυξελλῶν καί τό ἑσπέρας, κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, στόν Ἱ. Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου Λουξεμβούργου. Τῇ Δευτέρα 2/2 ὁ Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε τόν Πρωθυπουργό τοῦ Λουξεμβούργου Ἐξοχ. κ. Xavier Bettel καί τόν Μέγα Δούκα τοῦ Λουξεμβούργου κ. Ἐρρίκο, μέ τόν ὁποῖο εἶχε ἰδιαιτέρη καί μακρά συνομιλία σέ φιλικό κλῖμα. Τέλος, τήν Τρίτη 3/2 ἐπισκέφθηκε τήν Ρ/Καθολική Μονή Ἁγίου Maurice Clervaux, ἐνῶ στήν ἐπιστροφή του στίς Βρυξέλλες συναντήθηκε μέ τόν Πρωθυπουργό τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλέξη Τσίπρα.

Τή Σμύρνη ἐπισκέφθηκε ἀπό 5ης ἕως καί 10ης Φεβρουαρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, συνοδευόμενος ἀπό Συνοδικούς Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου. Ὁ Πατριάρχης ἀνταποκρίθηκε σέ πρόσκληση τῆς ἐκεῖ Ὀρθοδόξου Κοινότητας, τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν, τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς πόλεως καί τοῦ Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου Σμύρνης. Τήν Παρασκευή 6 Φεβρουαρίου ὁ Πατριάρχης τοῦ Γένους προέστη σέ Πατριαρχική καί Συνοδική Θεία Λειτουργία στόν ἀνακαινισμένο ναό τοῦ Ἁγίου Βουκόλου Σμύρνης. Ἐπίσης πραγματοποίησε ἐθιμοτυπικές ἐπισκέψεις στό Γενικό Προξενεῖο τῆς Ἑλλάδος στή Σμύρνη, στόν Νομάρχη Ἐξοχ. κ. Mustafa Toprak καί τόν Δήμαρχο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δήμου Σμύρνης Ἐντιμ. κ. Aziz Kocaoğlu, καί ἄλλων Δήμων τῆς περιοχῆς, κήρυξε τήν ἔναρξη Ἁγιολογικοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἐμπορι-

κοῦ Ἐπιμελητηρίου Σμύρνης, ὅπου μίλησε στά ἑλληνικά καί στά τουρκικά περί τῶν ἐν Σμύρνῃ Ἁγίων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καί χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν Ρωμαιοκαθολικό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Τήν Κυριακή τοῦ Ἀσώτου 8/2 ὁ Πατριάρχης χοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί τή Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Φωτεινῆς καί ἀκολούθως ἐπισκέφθηκε ἐθιμοτυπικῶς τή Δήμαρχο Konak, ἐνῶ τή Δευτέρα 9/2 τό Τέμενος Hisar (Βυζαντινόν ναόν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων) στό ἱστορικό κέντρο τῆς Σμύρνης. Τήν ἴδια ἡμέρα τιμήθηκε ἀπό τό Οἰκονομικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης μέ τήν ἀπονομή τοῦ τίτλου τοῦ Ἐπιτίμου Διδάκτορος τῆς Κοινωνιολογίας, σέ ἔνδειξη ἀναγνωρίσεως τῆς προσφορᾶς του στήν ἀνθρωπότητα καί τῆς συμβολῆς του στήν προαγωγή τοῦ Διαθρησκειακοῦ Διαλόγου.

Τή Δευτέρα 9/2 χοροστάτησε καί μίλησε κατάλληλα κατά τόν τελεσθέντα Ἑσπερινό τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Σμύρνης, παρουσίᾳ πλήθους πιστῶν ἀπό τήν Ὀρθόδοξη κοινότητα τῆς Σμύρνης καί ἀπό τό ἐξωτερικό, ἐνῶ ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς ὁ Πατριάρχης χοροστάτησε στόν πανηγυρίσαντα Ἱ. Ναό τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους Τσεσμέ.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε τίς Φιλιππίνες, ὕστερα ἀπό πρόσκληση τοῦ Προέδρου τῆς Γαλλίας κ. Francois Hollande καί ἐκφώνησε βαρυσήμαντη ὁμιλία στό Συνέδριο, τό ὁποῖο πραγματοποιήθηκε τό διήμερο 25 καί 26 Φεβρουαρίου στό Ἐθνικό Μουσεῖο τῆς Μανίλα, στό πλαίσιο τῆς προετοιμασίας τῆς Συνόδου Κορυφῆς γιά τό κλῖμα, πού θά λάβει χώρα στό Παρίσι τόν ἐρχόμενο Δεκέμβριο.

Τή Μεγάλη Πέμπτη 9 Ἀπριλίου, μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ Πατριάρχης, συνοδευόμενος ἀπό τόν Πανοσιολ. Ὑπογραμματέα τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονο κ. Ἰωακείμ, μετέβη στό ξενοδοχεῖο «WOW» καί μίλησε ἐνώπιον τῶν συνέδρων τῆς «Εὐρασιατικῆς Διασκέψεως Κορυφῆς», μέ θέμα **«Ρατσισμός καί ξενοφοβία».**

Σέ κατανυκτική ἀτμόσφαιρα καί μέ ἱεροπρέπεια τελέσθηκαν στόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου οἱ ἱερές ἀκολουθίες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ὁ Πατριάρχης, σέ συγχοροστασία μέ ἄλλους Ἀρχιερεῖς, χοροστάτησε κατά τήν Ἱερά Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν τοῦ Κυρίου τό ἑσπέρας τῆς Μεγ. Πέμπτης 9/4. Τό πρωῒ τῆς Μ. Παρασκευῆς 10/4 ὁ Πατριάρχης, χοροστάτησε κατά τήν Ἱερά Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀποκαθηλώσεως σέ συγχοροστασία μέ Σεβ. Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Τόν Θεῖο Λόγο κήρυξε κατά τήν τάξη ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβ. Μητροπολίτης Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στέφανος. Τό μεσημέρι τῆς Μ. Παρασκευῆς ὁ Πατριάρχης μετέβη στήν Ἱ. Μονή Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ καί ἔψαλλε Τρισάγιο πρό τοῦ τάφου τοῦ ἀμέσου προκατόχου του, ἀοιδίμου Πατριάρχου Δημητρίου. Τό ἑσπέρας, σέ συγχοροστασία μέ ἄλλους Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου καί ἐν μέσῳ πλήθους προσκυνητῶν, προέστη τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας τοῦ Ἐπιταφίου Θρήνου.

Μέ κάθε ἱεροπρέπεια, λαμπρότητα καί ἐκκλησιαστική τάξη ἑορτάσθηκε ἡ ἑορτή τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου στά Πατριαρχεῖα. Τό μεσονύκτιο τοῦ Μεγ. Σαββάτου 11 Ἀπριλίου ὁ Πατριάρχης προέστη τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως καί ἀπηύθυνε Πασχάλιο Μήνυμα πρός τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τόν αὐλόγυρο τῶν Πατριαρχείων. Στή συνέχεια τελέσθηκε ὁ Ὄρθρος τῆς ἑορτῆς καί ἡ Πασχάλιος πανηγυρική Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Πατριάρχου καί συλλειτουργούντων Σεβ. Μητροπολιτῶν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας. Τήν Πατριαρχική Ἀπόδειξη ἐπί τῷ Πάσχα ἀνέγνωσε ἀπό τοῦ Ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Βαρθολομαῖος, Ἀρχιγραμματεύς τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου.

Σέ πανηγυρική ἀτμόσφαιρα τελέσθηκε τό πρωῒ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα 12 Ἀπριλίου ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀγάπης στά Πατριαρχεῖα. Ὁ Πατριάρχης, ἀφοῦ περιεβλήθηκε τά ἀρχιερατικά του ἄμφια κατά τό ἔθος στήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου καί σχηματίσθηκε πομπή, μαζί μέ τούς Σεβ. Ἀρχιερεῖς καί τούς λοιπούς Κληρικούς, πρός τόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό, προεξῆρχε τοῦ Ἑσπερινοῦ. Μετά τήν Εἴσοδο, τό Ἱερό Εὐαγγέλιο ἀναγνώσθηκε σέ ὀκτώ γλῶσσες. Στό τέλος τῆς ἀκολουθίας ὁ Πατριάρχης, κατά τό ἐκκλησιαστικό ἔθος, διένειμε σέ ὅλους τούς πιστούς πασχαλινά αὐγά. Τέλος, πρός τιμήν τῶν ὑψηλῶν ἐπισκεπτῶν Προξένων καί Δημάρχων παρατέθηκε δεξίωση στήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου, ὅπου ὁ Πατριάρχης τούς προσφώνησε στήν ἀγγλική γλῶσσα.

Ἀπό 17 ἕως 21 Ἀπριλίου ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος πραγματοποίησε ἐπίσημη ἐπίσκεψη στήν Ἱερά Μητρόπολη Σερρῶν καί Νιγρίτης κατόπιν σχετικῆς προσκλήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρῶν καί Νιγρίτης κ. Θεολόγου, μέ ἀφορμή τήν ἱερά μνήμη τοῦ ἁγίου Νεομάρτυρος Νικήτα, τοῦ ἐν Σέρραις ἀθλήσαντος. Τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη συνόδευαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖτες Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακάριος, Σηλυβρίας κ. Μάξιμος καί ὁ Ἀρχιγραμματέας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Σαμαρᾶς.

Βοηθός Ἐπίσκοπος μέ τόν τίτλο τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Χριστουπόλεως ἐξελέγη παμψηφεί τή Δευτέρα 27 Ἀπριλίου, ψήφων κανονικῶν γενομένων ἀπό τήν Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδο στόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό, ὁ Διευθυντής τοῦ Γραφείου Τύπου καί Ἱεροκήρυκας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Μακάριος Γρινιεζάκης, Διδάκτωρ Ἰατρικῆς καί Καθηγητής τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης, κατόπιν προτάσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ταλλίνης καί πάσης Ἐσθονίας κ. Στεφάνου, πού προέβαλε ἡ Α. Θ. Π., ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος. Ὁ νέος ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος ἔδωσε ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καί τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων τό Μικρό Μήνυμα, τήν Τρίτη 28 Ἀπριλίου, ἐνῶ στή συνέχεια τέλεσε τόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό τήν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Μηνύματος καί δέχθηκε τίς εὐχές τῶν ψηφισάντων Μητροπολιτῶν καί τῶν παρισταμένων Κληρικῶν. Ὁ Βοηθός Ἐπίσκοπος τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως θά διδάσκει στήν Πατριαρχική Ἀκαδημία Ἡρακλείου καί στή Θεολογική Σχολή τοῦ Ταλίν, θά ἀναλάβει δέ διακονία στήν Ἐκκλησία τῆς Ἐσθονίας, ὡς Βοηθός τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ταλλίνης καί πάσης Ἐσθονίας κ. Στεφάνου.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ 2015

Τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιᾶς (31 Δεκεμβρίου 2014) ὁ Σεβασμιώτατος στήν Μητροπολιτική κατοικία (Ἐπισκοπεῖο) ἄκουσε κατά τό ἔθος τά παραδοσιακά Κάλαντα τῆς Πρωτοχρονιᾶς.ἀπό τήν χορωδία τῆς 95 ΑΔΤΕ, τήν Φιλαρμονική τοῦ Δήμου Ρόδου, τήν Ἀδελφότητα Κρητῶν Ρόδου «Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ», τόν Σύλλογο Ποντίων Ρόδου «Ο ΔΙΓΕΝΗΣ», τόν Πολιτιστικό Σύλλογο Ἀπολλώνων « ΝΕΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ», τήν Ἀδελφότητα Ὀλυμπιτῶν Ρόδου «Η ΒΡΥΚΟΥΣ», τήν χορωδία τῆς κας Χριστίνας Κόζα, τήν χορωδία τοῦ ΚΑΠΗ Δήμου Ρόδου, καθώς καί ἀπό πολλές ὁμάδες μικρῶν καλαντιστῶν.

Τό βράδυ, μετά τήν χοροστασία στόν Μητροπολιτικό Ναό, εὐλόγησε στό Ἐπισκοπεῖο τήν κοπή τῆς πατροπαράδοτης Βασιλόπιτας μέ τήν συμμετοχή τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καί τοῦ λαοῦ, ἀπευθύνοντας ἐγκάρδιες εὐχές γιά εἰρηνικό καί εὐλογημένο νέο ἔτος, ἐκφράζοντας παράλληλα τίς εὐχαριστίες του πρός τούς κληρικούς, τούς ἱεροψάλτες, τά μέλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τήν τοπική Αὐτοδιοίκηση καί ὅλους, ὅσοι συνήργησαν στό ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας κατά τό παρελθόν ἔτος 2014. Τό φλουρί τῆς Βασιλόπιτας βρέθηκε ἀπό τήν κ. Μάγδα Μαγριπλῆ, στήν ὁποία ὁ Σεβασμιώτατος ἔδωσε χρυσή λίρα.

Τήν Πρωτοχρονιά ὁ Σεβασμιώτατος ἐχοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο, ἐτέλεσε τήν Θεία Λειτουργία καί προέστη τῆς Δοξολογίας στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ 2015

Παρά τίς ἄσχημες καιρικές συνθῆκες ἡ τοπική μας Ἐκκλησία ἑόρτασε κατά τό ἔθος τά ἅγια Θεοφάνεια μέ ἐπίκεντρο τόν Καθεδρικό ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας καί τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ ὁ Σεβασμιώτατος μέ τόν ἱερό Κλῆρο καί τούς ἐκπροσώπους τῶν τοπικῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν μετέβη στόν καθορισμένο τόπο, στό λιμάνι τοῦ Μανδρακίου, ὅπου ἔλαβε χώρα ἡ τελετή τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καί τοῦ Ἁγιασμοῦ τῶν ὑδάτων. Τόν Σταυρό

ἀνέσυρε ἀπό τά παγωμένα νερά ὁ κ. Σωτήριος Δημόπουλος, στόν ὁποῖο ὁ Σεβασμιώτατος ἐπέδωσε χρυσό Σταυρό.

ΜΝΗΜΗ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Στόν κατάμεστο ἀπό ἐκπαιδευτικούς, μαθητές καί μαθήτριες, Καθεδρικό ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἑορτάστηκε ἡ Μνήμη τῶν προστατῶν τῆς Παιδείας Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καί Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας. Τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε μέ ἐπιτυχία ὁ θεολόγος κ. Γιανασμίδης Γαβριήλ, καθηγητής στό Α΄ Γενικό Λύκειο Ρόδου.

ΕΚΔΗΜΙΑ ΜΟΝΑΧΟΥ

Τίς πρῶτες μεταμεσονύκτιες ὧρες τῆς Δευτέρας 2 Φεβρουαρίου ἐξεδήμησε πρός Κύριον πλήρης ἡμερῶν ὁ μοναχός Κύριλλος, κατά κόσμον Κωνσταντῖνος Χατζηπέτρος, ἀδελφός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ταξιάρχου Μιχαήλ Θαρρίου.

Ὁ μακαριστός π. Κύριλλος γεννήθηκε στήν Σύμη στίς 5 Μαρτίου 1923. Ἔγγαμος καί πατέρας ἑπτά τέκνων προσῆλθε στό Μοναστήρι καί ἐκάρη Μοναχός τό ἔτος 1993. Παρέμεινε γιά κάποιο διάστημα στήν Ἱερά Μονή Σκιαδίου καί ἐγκαταβίωσε γιά λίγο στό κελλί τοῦ Ἁγίου Φανουρίου στή Βίγλα τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ὑπῆρξε ὑπόδειγμα φιλακόλουθου καί ἐργατικοῦ Μοναχοῦ. Μέ ἔξοδα καί προσωπική ἐργασία του ἀνήγειρε τόν ἱερό Ναό τῆς Ἁγίας Μυροφόρου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς στήν Ἱερά Μονή Ὑψενῆς, ὅπου εἶχαν καρεῖ Μοναχές ἡ σύζυγός του Ὑψενή καί ἡ θυγατέρα του Μαγδαληνή.

Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἐψάλη στό Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί ἡ ταφή ἔγινε στό κοιμητήριό της.

Ο ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΣΜΥΡΝΗ

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐπισκέφθηκε τήν Σμύρνη μεταξύ 6ης καί 9ης Φεβρουαρίου γιά νά συμμετάσχει στό Ἁγιολογικό Συνέδριο, τό ὁποῖο διοργανώθηκε στά πλαίσια τῆς ἐπισκέψεως στήν Σμύρνη τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ. Τό συνέδριο μέ θέμα: «Οἱ Ἅγιοι τῆς Σμύρνης καί τῆς Ἰωνίας κατά τούς πρώτους Χριστιανικούς αἰῶνες», διοργανώθηκε ἀπό τήν Ὀρθόδοξη Κοινότητα Σμύρνης καί οἱ ἐργασίες πραγματοποιήθηκαν στό Ἐμπορικό Ἐπιμελητήριο τῆς πόλεως. Ὁ Σεβασμιώτατος εἰσηγήθηκε τό θέμα: «Ἅγιοι τῆς Σμύρνης ὑμνολογούμενοι».

ΜΝΗΜΗ ΟΣΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Μέ λαμπρότητα καί τήν συμμετοχή πλήθους Χριστιανῶν ἑορτάσθηκε, γιά δεύτερη χρονιά ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἐπισήμου ἀναγραφῆς τοῦ ὀνόματός του στό Ἁγιολόγιο τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ μνήμη τοῦ Ὁσίου Μελετίου, ἐπανιδρυτοῦ καί κτίτορος τῆς ἀρχαίας Μονῆς τοῦ Ὕψους, τῆς σημερινῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Ὑψενῆς.Τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί τῆς Θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, ὁ ὁποῖος καί ἐκήρυξε κατά τόν πανηγυρικό Ἑσπερινό, ἐνῶ τήν ἑπομένη, κατά τήν Θεία Λειτουργία τόν θεῖο Λόγο ἐκήρυξε ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης. Ἡ ἀθρόα συμμετοχή τοῦ λαοῦ ἀπέδειξε γιά μιά ἀκόμη φορά τόν σεβασμό καί τήν τιμή τοῦ φιλοχρίστου καί φιλαγίου πληρώματος τῆς Μητροπόλεώς μας πρός τόν νέο Ἅγιο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τοῦ νησιοῦ μας.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΔΙΑΚΟΝΟΥ

Τήν Κυριακή τῶν Ἀπόκρεω, 15 Φεβρουαρίου, ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό ἱερό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καί προέβη στή χειροτονία σέ Διάκονο τοῦ κ. Γεωργίου Τσουρδιοῦ.

Ὁ νέος Διάκονος, ἔγγαμος καί πατέρας τεσσάρων παιδιῶν, γεννήθηκε στήν κωμόπολη τῆς Ἀρχαγγέλου τό ἔτος 1977. Μετά τήν ἀποφοίτησή του ἀπό τήν Πατμιάδα Ἐκκλησιαστική Σχολή σπούδασε στήν Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπό τήν ὁποία ἀποφοίτησε τό ἔτος 1999. Μέχρι τόν διορισμό του στή Μέση ἐκπαίδευση ὑπηρέτησε ὡς ὑπεύθυνος τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος καί Ἱεροψάλτης. Διδάσκει ὡς θεολόγος καθηγητής στό Λύκειο Ἀφάντου καί μέχρι τήν χειροτονία του διακονοῦσε τό ἀναλόγιο τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἀρχιπόλεως.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ

Τήν Κυριακή τῆς Τυρινῆς, 22 Φεβρουαρίου, ὁ Σεβασμιώτατος, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπαναλειτουργίας τοῦ Τηλεοπτικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «ΘΑΡΡΙ», τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Ἁγίου Χριστοφόρου Ἀσγούρου καί ἀπένειμε τήν ἀνώτατη τιμητική διάκριση τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τόν Χρυσοῦ Σταυρό τῶν ἐν Δωδεκανήσῳ Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, στόν ἐπιχειρηματία κ. Σάββα Κάτρη, ἐκφράζοντας μέ αὐτό τόν τρόπο στόν τιμώμενο τήν εὐαρέσκεια καί τόν ἔπαινο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἐν γένει προσφορά του καί ἰδιαίτερα γιά τήν δωρεά τῆς συχνότητας τοῦ ἰδιοκτησίας τοῦ τηλεοπτικοῦ Σταθμοῦ TV4 στήν Ἐκκλησία, δωρεά ἡ ὁποία κατέστησε δυνατή τήν ἐπανεκπομπή τοῦ διακοπέντος ἀπό ἑξαμήνου τηλεοπτικοῦ σήματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Σεβασμιώτατος στήν προσφώνησή του ἐξῆρε τό ἔργο τό ὁποῖο ὁ τηλεοπτικός Σταθμός τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελεῖ ὅλα αὐτά τά χρόνια τῆς λειτουργίας του, κάτω ἀπό τήν ἐμπνευσμένη διεύθυνση τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Θαρρίου καί Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρχιμ. Νεκταρίου Πόκια, τόν ὁποῖο καί εὐχαρίστησε γιά τίς ἄοκνες ἐνέργειές του νά ἐπαναλειτουργήσει ὁ Σταθμός καί μίλησε μέ θερμά λόγια γιά τήν προσφορά τοῦ κ. Κάτρη στήν Ἐκκλησία.

ΧΕΙΡΟΘΕΣΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τήν Κυριακή 8 Μαρτίου ὁ Σεβασμιώτατος κατά τήν Θεία Λειτουργία στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀφάντου ἐχειροθέτησε σέ Ἀναγνῶστες τούς: Βασίλειο Χατζηχριστοδούλου, Γεώργιο Γιώργου καί Παναγιώτη Πέρο.

Ἐπίσης κατά τήν Θεία Λειτουργία τήν Κυριακή τῆς Σταυροπροσκυνήσεως (15 Μαρτίου) στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Τιμίου Σταυροῦ Ἀπολλώνων προέβη στήν χειροθεσία τῶν: Ἰωάννου Πετρίδη, Μιχαήλ Τριανταφύλλου καί Στέργου Ἀργυρουδάκη.

Ὁ Σεβασμιώτατος στήν προσφώνησή του συνεχάρη τούς νέους Ἀναγνῶστες γιά τίς ἐπιδόσεις τους καί τήν προσφορά τους στά ἀναλόγια τῶν ὡς ἄνω ἱερῶν Ναῶν καί εὐχήθηκε τά δέοντα.

ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

Μέ τήν συμμετοχή πολλῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν τῆς πόλεώς μας τελέσθηκαν κατά τό ἔθος στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου οἱ Κατανυκτικοί Ἑσπερινοί τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, καί πραγματοποιήθηκαν οἱ παρακάτω ὁμιλίες:

α. Τήν Α΄ Κυριακή (Ὀρθοδοξίας) ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π. Νεκτάριος Κάνιας, Ἐφημέριος τοῦ ἐνοριακοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Ἀναργύρων καί ὑπεύθυνος τῆς Σχολῆς Γονέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἀναφέρθηκε στό θέμα: «Ἡ πίστις μας εἶναι ἐμπειρία».

β. Τήν Β΄ Κυριακή (Ἁγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ ὁ Ἀρχιμανδρίτης-Ἱεροκῆρυξ π. Δανιήλ Ἀεράκης ἀνέπτυξε τό θέμα: «Τά μετά τήν μετάνοια».

γ. Τήν Γ΄ Κυριακή (Σταυροπροσκυνήσεως) ὁ Ἀρχιμανδρίτης-Ἱεροκῆρυξ π. Νεκτάριος Πόκιας, Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Θαρρίου, ἀνέλυσε τό θέμα: «Ὁ Σταυρός εἶναι ζωή καί ἡ ζωή εἶναι σταυρός».

δ. Τήν Δ΄ Κυριακή (Ὁσίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος) ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας μίλησε μέ θέμα: «Ὁ περί ἀποταγῆς α΄ λόγος τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος».

ε. Τήν Ε΄ Κυριακή (Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας) ὁ Πρεσβύτερος π. Κάλλιστος Ἀναστασίου, Ἐφημέριος τοῦ ἐνοριακοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἄνω καί ὑπεύθυνος τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, ἀνέπτυξε τό θέμα: «Ἡ Ὁσία Μαρία ὡς πρότυπο ἀσκήσεως καί μετανοίας».

ΕΟΡΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Μέ λαμπρότητα πραγματοποιήθηκε καί ἐφέτος, Τετάρτη 25 Μαρτίου, ἡ πανήγυρις τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στήν πόλη τῆς Ρόδου.Τό ἑσπέρας τῆς Τρίτης (19.00 μ.μ.) ἐψάλη ὁ Μέγας πανηγυρικός Ἑσπερινός χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἄκκρας κ. Σάββα.

Πρό τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ, παρουσία τῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως, ἔλαβε χώρα στό προαύλιο χῶρο τοῦ Καθεδρικοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἡ ὑποδοχή τοῦ ἱεροῦ Λαβάρου τῆς Ἁγίας Λαύρας, τό ὁποῖο μεταφέρθηκε στήν Ρόδο μέ πρωτοβουλία τοῦ Συλλόγου Πελοποννησίων Ρόδου «Ο ΜΟΡΙΑΣ».Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας στήν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στό διπλό νόημα τῆς Ἑορτῆς καί στήν προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στόν ἀγώνα τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Κατά τήν ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς τελέσθηκε δισαρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ ἁγίου Ἄκκρας. Ἀκολούθως ὁ Σεβασμιώτατος προέστη τῆς Δοξολογίας γιά τήν ἐθνική Ἐπέτειο, τέλεσε τήν ἐπιμνημόσυνη δέηση μπροστά στό βωμό τῆς πατρίδας καί παρακολούθησε τή μαθητική καί στρατιωτική παρέλαση.Τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ φιλόλογος-ἱστορικός κ. Σαράντος Καργάκος.

ΣΧΟΛΗ ΓΟΝΕΩΝ

Γιά τρίτη συνεχόμενη χρονιά πραγματοποιήθηκαν οἱ ὁμιλίες τῆς Σχολῆς Γονέων Μητροπόλεως Ρόδου, ἡ ὁποία δραστηριοποιεῖται στά πλαίσια τοῦ Ἐπικοινωνιακοῦ καί Μορφωτικοῦ Ἱδρύματος (Ε.Μ.Ι) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας. Οἱ ὁμιλίες αὐτές πραγματοποιήθηκαν στήν αἴθουσα τοῦ «Ἀκταῖον», ἡ ὁποία παραχωρήθηκε ἀπό τόν Δῆμο Ρόδου καί τόν ὀργανισμό «Πηγές Καλλιθέας» γιά τόν συγκεκριμένο σκοπό.

Κατά τήν ἐφετινή περίοδο 2014-2015 ὁμιλητές ἦσαν οἱ παρακάτω:

1. Ὁ κ. Ἠλίας Λιαμῆς διδ. Θεολογίας, Μουσικοπαιδαγωγός-Συγγραφέας, μέ Θέμα: «Καλά μαλώματα-Καλά Φιλιώματα»

2. Ἡ κ. Βασιλική Γ. Κώστα, Καθηγήτρια Νευρολογίας Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μέ θέμα: « Σχέσεις ἀμοιβαιότητας καί ἀγάπης μέσα στήν οἰκογένεια».

3. Ἡ κ. Κική Τζωρτζακάκη σύμβουλος γονέων, παιδαγωγός καί συγγραφέας, μέ θέμα: «Πῶς δημιουργοῦμε τό κλῖμα γιά ὄμορφες οἰκογενειακές στιγμές καί οὐσιαστικές σχέσεις».

4. Ὁ Αἰδ. Νικόλαος Δουληγέρης, Συντονιστής Νεότητας Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μέ θέμα: «Ζευγάρια σέ κοινωνία».

5. Ὁ Παν/τατος Ἀρχ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης μέ θέμα: «Μεγαλώνοντας μαζί μέ τά παιδιά μας».

6. Ἡ κ. Κωνσταντίνα Χατζησάββα, Κλινική Διαιτο-

λόγος-Διατροφολόγος, μέ θέμα: «ΝΑΙ στή σωστή διατροφή, ΟΧΙ στήν παιδική παχυσαρκία».

7. Ὁ κ. Ἐμμανουήλ Τσιρακάκης διδάσκαλος, μέ θέμα: «Τά ὅρια ὡς ἔκφραση τῆς ἔμπρακτης ἀγάπης μας».

Τό ἐνδιαφέρον καί ἡ προσέλευση νέων ἀνθρώπων καί γονιῶν ὑπῆρξε ἐντυπωσιακή.

Ὁ Σεβασμιώτατος εὐλόγησε, καθοδήγησε, καί στήριξε μέ κάθε τρόπο τίς δραστηριότητες τῆς Σχολῆς Γονέων κυρίως ὅμως μέ τήν παρουσία του καί τήν καθοριστική συμμετοχή του σέ αὐτές.

Τίς ὁμιλίες κάλυψε τηλεοπτικά, ὁ τηλεοπτικός σταθμός «ΘΑΡΡΙ».

Ἡ Σχολή Γονέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου, ἔδωσε τήν εὐκαιρία σέ πολλούς νέους ἀνθρώπους νά ἔρθουν σέ ἐπαφή μέ ἀνθρώπους ἐξειδικευμένους σέ θέματα ἀγωγῆς καί ἐπικοινωνίας μέ τά παιδιά, νά ἀντλήσουν ἀπό αὐτούς γνώσεις καί ἐμπειρία, νά ἐκθέσουν τούς προβληματισμούς τους καί νά πάρουν ἀπαντήσεις σέ καίρια γιά αὐτούς θέματα.

Εὐχαριστοῦμε θερμά τούς ἐκλεκτούς ὁμιλητές, τόν ὀργανισμό «Πηγές Καλλιθέας», τόν Τηλεοπτικό σταθμό «Θάρρι», ὅλους ὅσοι συμμετεῖχαν στίς δραστηριότητές της, καί φυσικά τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ρόδου κάτω ἀπό τήν σκέπη καί τήν εὐλογία τοῦ ὁποίου λειτούργησε. Ἡ Σχολή Γονέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας θά συνεχίσει καί θά ἐπαυξήσει τίς δραστηριότητές της ἀρχίζοντας πάλι τά μαθήματά της ἀπό τόν ἐρχόμενο Ὀκτώβριο.

ΕΚΔΗΜΙΕΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἐκοιμήθη τό ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς 27 Μαρτίου σέ ἡλικία 59 ἐτῶν ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π. Μιχαήλ Παπακωνσταντίνου. Ὁ μεταστάς γεννήθηκε στίς 12 Αὐγούστου 1956 στήν κωμόπολη τοῦ Παραδεισίου. Παππούς του ἦταν ὁ ἐθνομάρτυρας ἱερεύς παπα-Λουκᾶς. Ἀπόφοιτος τῆς Πατμιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, χειροτονήθηκε Διάκονος στίς 8 Ὀκτωβρίου 1988 στήν ἱερά Μονή Παναγίας Τσαμπίκας καί Πρεσβύτερος τήν ἑπομένη στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Ἁγίου Νικολάου Παραδεισίου ἀπό τόν ἀοίδιμο Μητροπολίτη Ρόδου κυρό Ἀπόστολο. Ὑπηρέτησε ὡς Ἐφημέριος στίς Ἐνορίες Ταξιαρχῶν Μαριτσῶν (1988-1992) καί Ἁγίου Νικολάου Παραδεισίου (1992-2015). Ἀνέπτυξε ἀξιόλογο ἀνακαινιστικό καί φιλανθρωπικό ἔργο. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη στόν ἱερό Ναό Ἁγίου Νικολάου τήν Κυριακή 29 Μαρτίου, ἀμέσως μετά τήν Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας καί συμμετέχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἄκκρας κ. Σάββα, ἐνῶ ἡ ταφή ἔλαβε χώρα στό Κοιμητήριο τῆς κοινότητος Παραδεισίου.

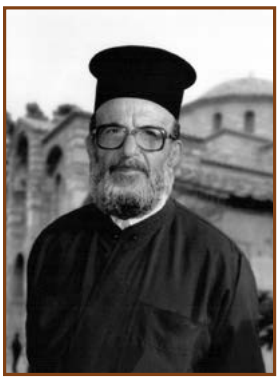

Τό Σάββατο τοῦ Λαζάρου (4 Ἀπριλίου) ἐκοιμήθη σέ ἡλικία 83 ἐτῶν ὁ Πρεσβύτερος π. Εὐστάθιος Διακοπαρασκευᾶς. Ὁ ἀείμνηστος γεννήθηκε στίς 21 Ὀκτωβρίου 1932 στόν χωριό τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου. Διάκονος χειροτονήθηκε στίς 23 Σεπτεμβρίου 1973 στόν ἱερό Ναό Ἁγίας Εἰρήνης (Ὀρφανοτροφείου Θηλέων Ρόδου) καί Πρεσβύτερος στίς 21 Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἀπό τόν ἀοίδιμο Μητροπολίτη Ρόδου κυρό Σπυρίδωνα. Ὑπηρέτησε ὡς Ἐφημέριος στίς Ἐνορίες Ἁγίου Παντελέημονος Σιάνων (1973-1984) καί Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἔμπωνα (1984-2010). Συνταξιοδοτήθηκε τήν 1η Φεβρουαρίου 2010. Ἡ ἐξόδιος Ἀκολουθία ἐψάλη τήν Κυριακή τῶν Βαΐων (5 Ἀπριλίου) στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Ἁγίου Ἰσιδώρου τῆς γεννέτειράς του προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, ἐνῶ ἡ ταφή ἔλαβε χώρα στό κοιμητήριο τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΟΦΙΚΚΙΩΝ

Τό Μέγα Σάββατο (11 Ἀπριλίου) κατά τήν Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὁ Σεβασμιώτατος προέβη στήν χειροθεσία σέ Πρωτοπρεσβύτερο καί Πνευματικό τοῦ π. Ἠλία Ἀναστασοπούλου, Ἐφημερίου τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Ρόδου.

Ἐπίσης κατά τήν Θεία Λειτουργία τῆς πανηγύρεως τοῦ ἐνοριακοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου (Ἄνω) τῆς πόλεως ἀπένειμε τό ὀφίκκιο τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου στόν π. Κάλλιστο Ἀναστασίου, Ἐφημέριο τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ καί ὑπεύθυνο τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐπήνεσε τούς ὡς ἄνω Ἱερεῖς γιά τό ἔργο πού ἐπιτελοῦν στόν χῶρο εὐθύνης τους καί εὐχήθηκε ἡ διάκριση πού τούς δίνεται ἀπό τήν Ἐκκλησία νά ἀποτελέσει ἀφετηρία μεγαλυτέρου ζήλου στήν ἐκκλησιαστική διακονία τους.

Κίνηση Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης:

Α. Ἐχοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στούς Ἱ. Ναούς: 1. Ἰωάννου Προδρόμου Φανῶν (6/1), 2. Ἁγίας Σκέπης πόλεως Ρόδου (16/1), 3. Μητροπολιτικόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου (17/1, 22/2, 1/3, 8/3, 15/3, 22/3, 29/3, 10/4, 12/4), 4. Ἱερά Μονή Ὑψενῆς (11/2, 14/4), 5. Ἁγίου Δημητρίου παλαιοῦ Κοιμητηρίου (13/2), 6. Καθεδρικόν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (24/3), 7. Ἱερά Μονή Φανερωμένης (16/4), 8. Ἀποστόλου Θωμᾶ Μεσαναγροῦ (18/4), 9. Ἁγίου Γεωργίου Ἀφάντου (22/4).

Β. Ἐχοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί ἐτέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στούς Ἱ. Ναούς: 1. Μητροπολιτικόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου (1/1, 1/3, 9/4,), 2. Καθεδρικόν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (6/1, 18/1, 30/1, 15/2, 22/3, 25/3, 11/4, 12/4), 3. Ἰωάννου Προδρόμου πόλεως Ρόδου (7/1, 2/2), 4. Ἁγίων Ἀποστόλων πόλεως Ρόδου (4/1), 5. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἰαλυσοῦ (11/1), 6. Ἁγίου Τρύφωνος Κολυμπίων (1/2), 7. Ἁγίου Χαραλάμπους Ἐλεούσης (10/2), 8.Ἱερά Μονή Ὑψενῆς (12/2), 9. Ταξιαρχῶν Δημοτικοῦ Κοιμητηρίου (14/2), 10. Ἁγίου Χριστοφόρου Ἀσγούρου (22/2), 11. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀφάντου (8/3), 12. Τιμίου Σταυροῦ Ἀπολλώνων (15/3), 13. Ἁγίου Νικολάου Παραδεισίου (29/3), 14. Ταξιαρχῶν Ἀρχαγγέλων (5/4), 15. Ἱερά Μονή Παναγίας Τσαμπίκας (14/4), 16. Ἱερά Μονή Φιλερήμου (17/4), 17. Ἀποστόλου Θωμᾶ Μονολίθου (19/4), 18. Ἁγίου Γεωργίου Ἄνω (23/4), 19. Μεταμορφώσεως Γέργερης (Ἱ. Μητρόπολις Γορτύνης (26/4).

Γ. Ἐτέλεσε τήν Θείαν Λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων Δώρων: 1. Μητροπολιτικόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου (25/2), 2. Ἁγίων Ἀναργύρων πόλεως Ρόδου (4/3), 3. Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Διμυλιᾶς (9/3), 4. Ἱ. Μ. Σκαιδίου (1/4), 5. Ἁγίας Εἰρήνης Ὀρφανοτροφείου Θηλέων (6/4).

Δ. Ἐχοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Μ. Ἀποδείπνου: 1. Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Καλυθιῶν (2/3), 2. Ἁγίας Εἰρήνης Ὀρφανοτροφείου Θηλέων (3/3), 3. Κοιμήσεως Θεοτόκου Κρεμαστῆς (23/3).

Ε. Ἐχοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου: 1. Μητροπολιτικόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου (27/2, 27/3), 2. Καθεδρικόν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (6/3, 27/3), 3. Ἁγίων Πορφυρίου καί Κυρίλλου Ἐνορίας Ἀναλήψεως (13/3). 4. Ἁγίας Σκέπης πόλεως Ρόδου (13/3), 5. Ἱερά Μονή Φιλερήμου (20/3), 6. Κοιμήσεως Θεοτόκου Κρεμαστῆς (20/3).

ΣΤ. Ἐτέλεσε: τόν γάμον τῶν Μιχαήλ καί Ἄννης Μαρούλας (4/1)

Ζ. Προέστη τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας: 1. Τοῦ Δικηγόρου Παναγιώτου Πάππου (3/1), 2. Τῆς Πρεσβυτέρας Δεσποίνης Παρασκευᾶ (5/1), 3. Τοῦ Μοναχοῦ Κυρίλλου Χατζηπέτρου (2/2), 4. Τοῦ Στέργου Παρασκευᾶ (3/2), Τοῦ Μιχαήλ Τσουρδιοῦ (8/3), Τοῦ Χρήστου Τανανάκη (10/3), Τοῦ Ζιάκη Σταύρου (16/3), Τοῦ Πρεσβυτέρου Μιχαήλ Παπακωνσταντίνου (29/3), Τοῦ Πρεσβυτέρου Εὐσταθίου Διακοπαρασκευᾶ (5/4), Τοῦ Μιχαήλ Κακᾶ (7/4).

ΕΝΩΣΙΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ ΡΟΔΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ

ΙΕΡΟΨΑΛΤΙΚΑ ΝΕΑ

www.ieropsaltesrodou.gr

Συνεχής καί ἀδιάκοπη ὑπῆρξε ἡ δραστηριότητα τῆς Ἑνώσεως Ἱεροψαλτῶν Ρόδου κατά τό πρῶτο τετράμηνο τοῦ 2015. Ὅλοι οἱ Ἱεροψάλτες μέ αἴσθημα εὐθύνης καί ἀφοσίωσης στό λειτούργημα, πού ἐπιτελοῦν, συμμετεῖχαν σέ κάθε δραστηριότητα καί ὅπου ἦταν ἀπαραίτητη ἡ παρουσία τους ἀναδεικνύοντας μέ κάθε τρόπο τό ὑψηλό φρόνημα πού διακατέχει τόν Ἱεροψαλτικό κόσμο καί τήν ἀγάπη πρός τήν Ἐκκλησία.

Τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιᾶς μετά τόν Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό στόν Μητροπολιτικό Ναό, ὅπου ἔψαλλε τμῆμα τῆς χορωδίας, ἀκολούθησε κοπή πίτας στό Ἐπισκοπεῖο ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. Κύριλλο παρουσίᾳ τῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου καί πλήθους κόσμου, ὅπου ἔψαλε ἡ χορωδία Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί τραγούδησε τά πρωτοχρονιάτικα κάλαντα. Ἦταν μία πανδαισία πού ἱκανοποίησε ὅλους τούς παρευρισκόμενους καί ἔδωσε ἕνα χαρούμενο τόνο γιά τόν ἐρχομό τοῦ νέου ἔτους.

Στίς 17 καί 18 Ἰανουαρίου τμῆμα τῆς χορωδίας συμμετεῖχε στόν Πανηγυρικό Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό καί τήν ἑπομένη στήν Ἀρχιερατική Θ. Λειτουργία γιά τά ὀνομαστήρια τοῦ ποιμενάρχη μας. Τό βράδυ σύσσωμη ἡ χορωδία καί τό Διοικητικό Συμβούλιο ἐπισκέφτηκε τόν Μητροπολίτη μας στό Ἐπισκοπεῖο, γιά νά τοῦ εὐχηθεῖ ἔτη πολλά. Πρός τιμήν τοῦ Μητροπολίτη ἡ χορωδία ἀπέδωσε ἑορταστικό ἄσμα, τό ὁποῖο συνέταξε καί μελοποίησε ὁ χοράρχης μας κ. Μανώλης Θεουλάκης. Ὁ Σεβασμιώτατος συγκινημένος εὐχαρίστησε τούς Ἱεροψάλτες γιά τήν παρουσία καί συμμετοχή τους στίς ἐκδηλώσεις καί ἀκολουθίες τῶν ὀνομαστηρίων του.

Στίς 23 Ἰανουαρίου, ἑορτή τῶν προστατῶν Ἁγίων Κλήμεντος καί Ἀγαθαγγέλου, τιμήθηκαν ὅπως πάντα στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Παντελεήμονος μέ τήν συμμετοχή ὅλων τῶν Ἱεροψαλτῶν τοῦ Συλλόγου. Τήν παραμονή τελέσθηκε Μέγας Πανηγυρικός Ἑσπερινός καί στήν συνέχεια ἀκολούθησε κοπή πίτας στό πνευματικό κέντρο τοῦ Ναοῦ, παρουσίᾳ κλήρου καί πλήθους κόσμου, ὅπου ὁ πρόεδρος Στέργος Παρασκευᾶς ἔκανε ἕνα σύντομο ἀπολογισμό τοῦ ἔργου τοῦ Συλλόγου. Τήν κυριώνυμη ἡμέρα συμμετεῖχε ὁ Σύλλογος Ἱεροψαλτῶν στήν Πανηγυρική Θ. Λειτουργία καί τό ἐτήσιο μνημόσυνο τῶν κεκοιμημένων Ἱεροψαλτῶν.

Τόν Φεβρουάριο ἡ χορωδία ἀπέδωσε ὕμνους τοῦ Τριωδίου. Κατά τήν Μ. Τεσσαρακοστή τμῆμα τῆς Βυζαντινῆς χορωδίας συμμετεῖχε ἀνελλιπῶς σέ ὅλους τούς κατανυκτικούς Ἑσπερινούς στόν Μητροπολιτικό Ναό, ὅπου χοροστάτησε ὁ Μητροπολίτης μας κ. Κύριλλος μέσα σέ κλῖμα κατάνυξης καί εὐλάβειας.

Στίς 22 Φεβρουαρίου εἴχαμε τήν ἔκτακτη γενική συνέλευση τῆς Ἑνώσεως Ἱεροψαλτῶν μέ μοναδικό θέμα τήν τροποποίηση τοῦ καταστατικοῦ, μιᾶς καί τό καταστατικό ἦταν ἀπό τό 1948 κι ἔπρεπε νά τροποποιηθεῖ γιά νά ἐναρμονισθεῖ μέ τά σημερινά δεδομένα. Ὑπῆρξε ἀπαρτία κι ὁμόφωνα ἐνεκρίθη τό νέο πλέον καταστατικό μέ κυριότερο ἄρθρο τήν μετονομασία ἀπό Ἕνωση Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί Περιχώρων σέ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ ΡΟΔΟΥ «ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΥΤΑΦΗΣ». Ἔτσι ἀποδόθηκε ἡ πρέπουσα τιμή στόν κορυφαῖο τῶν κορυφαίων πρῶτο Μουσικοδιδάσκαλο τῆς Δωδεκανήσου γιά τήν τεράστια προσφορά του στήν Ἐκκλησία καί στήν πατρίδα.

Ἰδιαίτερα ἐπιτυχημένη ὑπῆρξε ἡ ἐκδήλωση τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Ρόδου πλέον «Εὐάγγελος Μουτάφης» σέ συνεργασία μέ τήν Περιφέρεια Νοτίου Αἰγαίου, τήν ὁποία εὐχαριστοῦμε ἀπό καρδιᾶς, μέ ὕμνους τῆς Μ. Ἑβδομάδος καί τόν ἄρχοντα πρωτοψάλτη τῆς Μ.τ.Χ.Ε. Γρηγόρη Νταραβάνογλου καί τοῦ μουσικοῦ συνόλου τοῦ Ἐμμανουήλ Καρπαδίου μέ ψαλτοτράγουδα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, πού ἐνθουσίασε τό πολυπληθές ἀκροατήριο στόν καθεδρικό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἀποσπώντας τά συγχαρητήρια ὅλων ὅσων παρευρέθηκαν. Ἦταν ὄντως μία ἀπό τίς καλύτερες ἐκδηλώσεις πού ἔγιναν μέχρι τώρα καί μέ σημειολογική σημασία, μιᾶς καί ἦταν ἡ πρώτη μέ τόν νέο τίτλο τοῦ Συλλόγου.

Ὁ Σύλλογος ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Πάσχα πρόσφερε χρήματα γιά τήν ἀγορά διάφορων εἰδῶν καί τήν προσφορά τους σέ ἐνδεεῖς ἀδελφούς μας ἐκδηλώνοντας τήν εὐαισθησία τῶν ἱεροψαλτῶν στά κοινωνικά θέματα.

Ὅπως πάντα τή Μ. Ἑβδομάδα ὅλοι οἱ Ἱεροψάλτες, πιστοί κι ἀφοσιωμένοι στά καθήκοντά τους, ὑπηρέτησαν μέ εὐλάβεια καί κατάνυξη τά ἱερά ἀναλόγια τῶν Ἐκκλησιῶν μας, συμμετέχοντες σ' ὅλες τίς Ἱερές Ἀκολουθίες μέ τό ὑπέροχο Πατριαρχικό ὕφος, πού διατηρεῖται στή Μητρόπολή μας.

Ἡ ζήλεια, ὁ φθόνος καί τά κουτσομπολιά

Σέ ὅλες τίς κοινωνίες τῆς ὑφηλίου εὐδοκιμεῖ τό κουτσομπολιό. Τό κουτσομπολιό ἀπό μέσο ἐπικοινωνίας καί τρόπο κοινωνικῆς κριτικῆς καταντᾶ, ὅταν ἐκδηλώνει ζήλεια καί φθόνο, ἔκφραση κακίας καί μίσους. Οἱ ἄνθρωποι ἀρέσκονται νά κακολογοῦν τούς ἀνώτερους λόγῳ ζήλειας καί φθόνου καί νά ἐλεεινολογοῦν τούς κατώτερους λόγῳ ἐγωισμοῦ. Οἱ περισσότεροι πού κουτσομπολεύουν μέ κακία νομίζουν ὅτι, ὅταν μειώνουν τούς ἄλλους, αὐτοί ἀνεβαίνουν.

Μέ τά κουτσομπολιά ἐκφράζεται ἄμεσα ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος. Ὅταν ἕνας ζηλεύει κάποιον, ψάχνει νά βρεῖ ἐλαττώματα ἤ σφάλματά του, γιά νά τόν μειώσει καί νά τόν δυσφημήσει δημόσια. Αὐτές οἱ κακολογίες προφανῶς εἶναι φτιαχτές καί ἐπομένως ψεύτικες. Ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες «νοῦς ὁρᾷ καί νοῦς ἀκούει», ἔτσι καί ἡ κρίση ἑνός κρινόμενου ἐξαρτᾶται ἀπό τό ποιά εἰκόνα ἔχει μέσα του ὁ κρίνων. Τόν θεωρεῖ ἐχθρό του καί ἀντίζηλό του στήν ἐργασία ἤ στίς παρέες, τόν κρίνει αὐστηρά καί σκληρά, τόν θεωρεῖ φίλο του, τόν κρίνει ἐπιεικῶς. Ἔχει κάποιος μία φιλοδοξία ἐπαγγελματική καί ἀντιλαμβάνεται ὅτι κάποιος ἄλλος διεκδικεῖ τή ἐπιδιωκόμενη θέση, τότε θά τόν μισήσει καί στίς κρίσεις του γιά αὐτόν θά τόν μειώνει συνεχῶς. Ἄν τελικά ὁ ἄλλος εἶναι πιό ἄξιος, θά τόν φθονεῖ γιά τήν ἄνοδό του καί θά τοῦ κάνει διαρκῆ πόλεμο.

Μέ τό κουτσομπολιό τίς περισσότερες φορές ἐκδηλώνεται μῖσος, πού προέρχεται ἀπό τή ζήλεια καί τόν φθόνο. Αὐτό τό μῖσος, ἡ ζήλεια καί ὁ φθόνος τοῦ κουτσομπόλη μολύνουν τήν ψυχή του καί τήν στεροῦν τῆς θείας Χάριτος. Μία πιθανή συνέπεια τῆς ζηλόφθονης κακολογίας εἶναι καί ἡ δημιουργία μίσους καί στόν κακολογούμενο. Ἐνδέχεται αὐτό τό μῖσος νά στερήσει καί τήν αἰώνια σωτηρία καί τῶν δύο, ἐάν δέν μετανοήσουν.

Ὁ Θεός θέλει νά ἔχουμε ἀγάπη, ἀλληλεγγύη καί ἀλληλοσεβασμό. Ὅταν βλέπουμε κάποιον συνάνθρωπό μας νά σφάλλει, τότε τό καλύτερο εἶναι νά τοῦ μιλήσουμε μέ καλοσύνη καί ἀγάπη, ὅπως θά κάναμε μέ τόν κατά σάρκα ἀδελφό μας, καί ἄν δέν μᾶς ἀκούσει νά προσευχηθοῦμε θερμά γι' αὐτόν. Ἐάν τόν κατακρίνουμε καί τόν δυσφημοῦμε, δέν τόν διορθώνουμε, ἀλλά, ἐάν τό μάθει, ἐνδέχεται νά τόν χειροτερεύσουμε μέ τό μῖσος, πού θά δημιουργηθεῖ μέσα του ἐναντίον μας.

Ἡ ζήλεια τῆς πνευματικῆς προόδου

Ἐκτός ἀπό τή ζήλεια τῶν δυνατοτήτων, τῶν χαρισμάτων, τῶν εὐκαιριῶν καί ὅλων τῶν στοιχείων πού βοηθοῦν στή ζωή αὐτή συναντοῦμε σέ κάποιους ἀγωνιζόμενους χριστιανούς καί τήν πνευματική ζήλεια. Αὐτοί ἀντί νά ζηλεύουν ἀπαδῶς τήν πρόοδο τῶν καλῶν χριστιανῶν, νά δοξάζουν τόν Θεό γι' αὐτή καί νά παραδειγματίζονται, ἀφήνουν στήν ψυχή τους νά γεννιέται καί νά καλλιεργεῖται ἡ κακή ζήλεια. Αὐτή ἡ ζήλεια τούς ἐμποδίσει στήν πνευματική πρόοδο, γιατί ἐμπεριέχει κακία καί ἐγωισμό. Γίνεται αὐτό, γιατί ὁ Θεός δέν στέλνει τή Χάρη Του σέ ψυχές γεμάτες ἀπό κακία καί ἐγωισμό. Ὁ σωστός χριστιανός εἶναι ταπεινός, δέν ἐμπιστεύεται τόν ἑαυτό του -μάλιστα τόν κατηγορεῖ (αὐτομεμψία)- καί κρύβει τήν ὁποιαδήποτε πνευματική πρόοδό του.

Τήν ἐποχή τῶν ἀποστόλων κάποιοι χριστιανοί ζήλευαν τά ἰδιαίτερα χαρίσματα, πού τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶχε χαρίσει σέ ἄλλους χριστιανούς. Πῶς νά μή ζήλευαν τό προφητικό ἤ τό ἰαματικό χάρισμα! Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει γι' αὐτούς (Α΄ Κορ. 12) πώς, ὅπως στό σῶμα ὅλα τά μέλη εἶναι ἀναγκαῖα καί διαδραματίζουν ξεχωριστό ρόλο, ἔτσι καί στήν Ἐκκλησία ὁ Θεός πρόσφερε ποικιλία χαρισμάτων. Τελειώνοντας τούς παροτρύνει νά ἐπιδιώκουν μέ ζῆλο τά χαρίσματα τά ἀνώτερα, δηλ. τίς ἀρετές, μέ προεξάρχουσα τήν ἀγάπη. Στή συνέχεια ἀφιερώνει ἕναν ὑπέροχο ὕμνο στήν ἀγάπη (Α΄ Κορ. 13). Τί ὡραῖο καί ἅγιο εἶναι λόγῳ βαθειᾶς ἀγάπης νά χαίρεσαι μέ τά χαρίσματα καί τίς ἐπιτυχίες τοῦ ἄλλου καί νά λυπᾶσαι μέ τίς ἐλλείψεις καί τά λάθη του!

Ὁ ζῆλος καί ἡ ζήλεια

Σέ πολλά σημεῖα τῆς Ἁγίας Γραφῆς συναντοῦμε τόν ζῆλο τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ Χριστός ἔδιωξε τούς ἐμπόρους ἀπό τόν ναό τοῦ Θεοῦ (Ἰωάν. 2,12-25) θυμήθηκαν οἱ μαθητές Του τό ψαλμικό «ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με» (Ψαλμ. 68,10). Τόσο μεγάλο ζῆλο εἶχε ὁ Μεσσίας γιά τήν καθαρότητα τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ πού ἔβγαλε τούς ἐμπόρους ἀπό τόν ναό μέ βίαιο τρόπο. Αὐτό σημαίνει καί γιά μᾶς ὅτι, ὅταν γίνονται ἀσχημοσύνες κατά τῆς λατρείας καί τῆς πίστεως, ἀπαιτεῖται νά δείχνουμε ζῆλο Θεοῦ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος παρουσιάζοντας τούς πατριῶτες του Ἰουδαίους εἶπε: «ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» (Ρωμ. 10,2). Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν ζῆλο γιά τόν Θεό ἀλλά ὄχι τόν σωστό ζῆλο. Σταύρωσαν τόν Χριστό νομίζοντας ὅτι βλασφημεῖ τόν Θεό, ὅταν λέει ὅτι εἶναι Υἱός Του. Τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ τά ἀπέδιδαν στόν σατανᾶ. Ὁ Χριστός στόν Σταυρό ζήτησε ἀπό τόν Πατέρα Του νά συγχωρήσει τούς σταυρωτές Του, γιατί δέν ἤξεραν τί ἔκαναν (Λουκᾶ 23,34). Ἐξάλλου καί ὁ ἴδιος ὁ ἀπόστολος Παῦλος λόγω θρησκευτικοῦ ζήλου ἐδίωκε τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, γιατί θεωροῦσε ὅτι μέ τή διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ παρεποιεῖτο ἡ θρησκεία τῶν προγόνων του. Ἐδῶ χρειάζεται νά προσέξουν ἐκεῖνοι πού ἔχουν ζῆλο, ἀλλά ὄχι τόν σωστό. Ζῆλο "οὐ κατ' ἐπίγνωσιν", δηλ. λανθασμένο συναντοῦμε στούς αἱρετικούς, πού κάνουν κουραστικές περιοδεῖες γιά νά προσηλυτίσουν κάποια δύματά τους. Ζῆλο "οὐ κατ' ἐπίγνωσιν" συναντοῦμε ἐπίσης στούς Παλαιοημερολογῖτες, πού δῆθεν ὑπερασπίζονται τήν ὀρθοδοξία, ἐνῶ βρίζουν τούς πάντες καί μέ τά συνεχόμενα σχίσματά τους σχίζουν τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Τή ζήλεια ὁ ἀπόστολος Παῦλος τήν γράφει μαζί μέ τίς ἔριδες (Ρωμ. 13,13· Α΄ Κορ. 3,3· Β΄ Κορ. 12,20· Γαλ. 5,20). Ἡ ζήλεια προφανῶς δημιουργεῖ προβλήματα ἀνάλογα μέ τίς ἔριδες, τίς φιλονικίες. Γράφει στούς Κορινθίους: «Ὅπου γάρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καί ἔρις καί διχοστασίαι, οὐχί σαρκικοί ἐστε καί κατ' ἄνθρωπον περιπατεῖτε;» (Α΄ Κορ. 3,3). Ἡ ζήλια καί τά μαλώματα δείχνουν χριστιανούς μή ἀναγεννημένους, πού δέν ζοῦν κατά Θεόν. Χαρακτηριστικά στή δεύτερη Ἐπιστολή πρός Κορινθίους μαζί μέ τίς ἔριδες καί τή ζήλεια βάζει καί τούς θυμούς, τίς καταλαλιές, τούς ψιθυρισμούς, τίς ἀλαζονεῖες καί τίς ἀκαταστασίες. Ὅλα αὐτά χαλοῦν τήν ἑνότητα τῶν χριστιανῶν καί τήν ὁμαλή λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου

ΠΑ.ΙΡΟ.ΜΗ.ΝΟ ΤΕΥΧΟΣ ΡΟΔΟΣ 8017
ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1926/04 ΚΕΜΠ ΑΘ
ΕΛΤΑ Hellenic Post